

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om ändring av arbetspensionslagarna och av lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det ändringar i lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för företagare, lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om sjömanspensioner, pensionslagen för den offentliga sektorn, lagen om Pensionsskyddscentralen, lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar samt lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier.

Enligt propositionen ska de bestämmelser i arbetspensionslagarna som gäller utfärdande av arbetspensionsutdrag ändras i syfte att främja användningen av elektroniska arbetspensionsutdrag och elektroniska tjänster inom arbetspensionssystemet. Den förordning som gäller pensionsåldersgränserna för respektive födelseårsklass och som kommer att utfärdas årligen från och med hösten 2026 ska kunna utfärdas högst en månad senare än vad den gällande bestämmelsen medger.

Inkomstgränsen i anslutning till pensionsanstaltens ansvar för den fonderade delen av invalidpensionen höjs så att fonderingen i fortsättningen inte omfattar de allra kortaste anställningsförhållandena på i genomsnitt högst några månader. Syftet med höjningen av inkomstgränsen är att beakta arbetsgivarens begränsade möjligheter att påverka arbetstagarnas risk för arbetsoförmåga i korta anställningsförhållanden samt att underlätta verkställigheten av finansieringen.

Det föreslås att bestämmelserna om pensionsförsäkring för stipendiater som bedriver vetenskaplig forskning eller konstnärlig verksamhet ändras så att den arbetsinkomst som fastställts för stipendiaten under vissa förutsättningar och på ansökan av stipendiaten kan justeras mitt under försäkringsperioden om det sker förändringar i stipendiatens arbete. I och med de föreslagna ändringarna kommer stipendiatens arbete och den sociala tryggheten i anslutning till det att hänföra sig till rätt tidsperiod också när det sker väsentliga förändringar i stipendiatens arbete.

Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövandet av tillsyn föreslås bli kompletterad. Målet är att öka Pensionsskyddscentralens förutsättningar att övervaka försäkringsskyldigheten för aktieägare i aktiebolag. Dessutom föreslås det en revidering av bestämmelsen om Pensionsskyddscentralens rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling.

I arbetspensionslagarna föreslås det också vissa ändringar av teknisk natur.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	5
1 Bakgrund och beredning.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Beredning.....	6
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	6
2.1 Allmänt om arbetspensionssystemet.....	6
2.2 Användning av elektroniska arbetspensionsutdrag.....	7
2.3 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller därefter.....	8
2.4 Ändring av fonderingsgränsen.....	9
2.4.1 Allmänt om fondering.....	9
2.4.2 Allmänt om arbetspensionsförsäkringsavgiften.....	10
2.4.3 Fondering av invalidpensioner.....	10
2.4.4 Bedömning av nuläget.....	12
2.5 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn.....	13
2.6 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater.....	14
2.7 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling.....	16
2.8 Vissa tekniska ändringar.....	17
3 Målsättning.....	18
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	19
4.1 De viktigaste förslagen.....	19
4.1.1 Främjande av användning av elektroniska arbetspensionsutdrag.....	19
4.1.2 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller därefter.....	19
4.1.3 Ändring av fonderingsgränsen.....	21
4.1.4 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn.....	21
4.1.5 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater.....	23
4.1.6 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling.....	23
4.1.6.1 Allmänt om de föreslagna ändringarna.....	23
4.1.6.2 Grunden för behandlingen av personuppgifter.....	24
4.1.7 Upphävande av bestämmelser om teknisk anslutning.....	27
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	27
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	27
4.2.1.1 Främjande av användning av elektroniska arbetspensionsutdrag.....	27
4.2.1.2 Ändring av fonderingsgränsen.....	27
4.2.1.3 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn.....	29
4.2.1.4 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater.....	29
4.2.1.5 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet.....	30
4.2.2 Inverkan på verkställigheten av social trygghet samt på myndigheternas och andra aktörers verksamhet.....	30

4.2.2.1 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller senare	30
4.2.2.2 Ändring av fonderingsgränsen	30
4.2.2.3 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn	30
4.2.2.4 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater	31
4.2.2.5 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling	31
4.2.3 Konsekvenser för arbetsgivare och stipendiegivare	32
4.2.3.1 Ändring av fonderingsgränsen	32
4.2.3.2 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater	33
4.2.4 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen	33
4.2.4.1 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater	33
4.2.4.2 Övriga förslag	34
4.2.5 Konsekvenser för förmånstagarna	34
4.2.5.1 Främjande av användning av elektroniska arbetspensionsutdrag	34
4.2.5.2 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller därefter	34
4.2.5.3 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn	35
4.2.5.4 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet	35
4.2.5.5 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater	35
5 Alternativa handlingsvägar	35
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	35
5.1.1 Ändring av fonderingsgränsen	35
6 Remissvar	36
7 Specialmotivering	37
7.1 Lagen om pension för arbetstagare	37
7.2 Lagen om pension för företagare	40
7.3 Lagen om pension för lantbruksföretagare	42
7.4 Lagen om sjömanspensioner	44
7.5 Pensionslagen för den offentliga sektorn	44
7.6 Lagen om Pensionsskyddscentralen	45
7.7 Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	50
7.8 Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier	50
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	50
9 Ikraftträdande	50
10 Förhållande till andra propositioner	51
10.1 Samband med andra propositioner	51
10.2 Förhållande till budgetpropositionen	51
11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	51
11.1 PSC:s rätt att få uppgifter för tillsyn och för statistisk verksamhet, forskning och utveckling	51
11.1.1 Om grunderna för bedömningen	51
11.1.2 Bedömning när det gäller utökad tillgång till information för PSC:s övervakning	52

11.1.3 Bedömning när det gäller tillgång till information för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling	52
11.2 Slutsatser	53
LAGFÖRSLAG	54
1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	54
2. Lag om ändring av lagen om pension för företagare	56
3. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	59
4. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	62
5. Lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn	65
6. Lag om ändring av 4 § i lagen om Pensionsskyddscentralen.....	67
7. Lag om ändring av 5 och 54 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	69
8. Lag om ändring av 1 och 9 § i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier	70
BILAGA	71
PARALLELLTEXTER	71
1. Lag om ändring av lagen om pension för arbetstagare	71
2. Lag om ändring av lagen om pension för företagare	77
3. Lag om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare.....	81
4. Lag om ändring av lagen om sjömanspensioner	86
5. Lag om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn	90
6. Lag om ändring av 4 § i lagen om Pensionsskyddscentralen.....	94
7. Lag om ändring av 5 och 54 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar	97
8. Lag om ändring av 1 och 9 § i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier	99

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Vissa preciserings- och utvecklingsbehov har identifierats i lagstiftningen om arbetspension. Det har uppdagats ett behov av att utveckla bestämmelserna i arbetspensionslagarna om utfärdande av arbetspensionsutdrag så att ändringarna främjar användningen av elektroniska arbetspensionsutdrag när arbetspensionsanstaltens kund använder arbetspensionssystemets webbtjänster.

Dessutom har det visat sig att den tidsfrist som fastställs i arbetspensionslagarna för utfärdandet av den årliga förordningen om åldersgränser per födelseår från och med hösten 2026, i praktiken kan visa sig vara alltför snäv med hänsyn till tidpunkten för det årliga färdigställandet av den nödvändiga dödlighetsstatistiken. Denna tidsfrist bör därför förlängas med en månad.

Det har konstaterats vara motiverat att höja den inkomstgräns som hänför sig till pensionsanstaltens fonderingsansvar för invalidpension, om vilken det föreskrivs i lagen om pension för arbetstagare och i lagen om sjömanspensioner. En del av de kortaste anställningarna ska då undantas från tillämpningen av bestämmelsen. En höjning av inkomstgränsen har ansetts nödvändig eftersom det är svårt för arbetsgivaren att påverka arbetstagarnas risk för arbetsoförmåga i korta anställningsförhållanden på några månader. Den förenkling av verkställandet av finansieringen som detta medför har också ansetts ändamålsenlig. Ändringen har beretts som en del av arbetsmarknadscentralorganisationernas sätt att förbättra sysselsättningen för partiellt arbetsföra och svårssysselsatta i enlighet med premiärminister Sanna Marins regeringsprogram. Ändringen utreddes 2022 preliminärt i Arbetspensionsförsäkrarna TELA:s beräkningsgrundssektion som en del av utvecklandet av finansieringen av och beräkningsgrunderna för invalidpensionerna.

Det finns också ett behov av att precisera och komplettera bestämmelserna om Pensionsskyddscentralens (PSC) rätt till information. I fråga om tillsynen är det nödvändigt att stärka PSC:s förutsättningar att övervaka den försäkringsplikt som i lagen om pension för företagare anges för delägare i aktiebolag. Bestämmelsen i lagen om Pensionsskyddscentralen om rätt att få uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling måste däremot revideras på grund av att den är oklar och ålderdomligt formulerad.

I fråga om dem som bedriver vetenskaplig forskning eller utövar konstnärlig verksamhet med stipendium har det uppdagats ett behov av att möjliggöra justering av stipendiaters arbetsinkomst under den fastslagna stipendieperiodens gång i situationer där stipendiatens arbetsinsats förändras till exempel på grund av partiell familjeledighet eller för att stipendiatens arbetsförmåga blir partiellt nedsatt på grund av olycksfall. Eftersom LFöPL-försäkringen för närvarande inte kan ses över under försäkringsperioden kan arbetet till följd av en förändring i arbetsinsatsen fortsätta längre än under den försäkringsperiod som fastställts i LFöPL-försäkringen, vilket leder till att arbetet och den tillhörande sociala tryggheten inte inriktas på rätt tid. Härvid gäller inte heller det skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som hänför sig till LFöPL-försäkringen under rätt tid i förhållande till stipendiatens faktiska arbetstid.

När det gäller arbetspensionslagarna är det också känt att det finns vissa tekniska behov av ändringar.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Deltagare i beredningen har varit PSC, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA, Finlands näringsliv rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf, Akava och Arbetsgivarna inom Kommun- och välfärdsområdet KT.

Propositionen har behandlats i kommunernas pensionsdelegation, där de kommunala huvudavtalsorganisationerna och kommunarbetsgivarna är representerade, samt i statens pensionsdelegation, där de huvudavtalsorganisationer som företräder de statligt anställda är representerade.

Social- och hälsovårdsministeriet sände den 15 juni 2023 ett utkast till regeringens proposition på remiss. Yttranden begärdes från finansministeriet, andra myndigheter som är centrala med tanke på propositionen, centrala arbetsmarknadsorganisationer och aktörer inom arbetspensionsbranschen. Sammanlagt inkom 14 yttranden. En sammanfattning av yttrandena finns i statsrådets projektfönster (projektnumret i ärendet är STM025:00/2023). De flesta av dem som lämnade yttranden hade inga anmärkningar på utkastet till proposition.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Allmänt om arbetspensionssystemet

I Finland omfattar arbetspensionsskyddet nästan allt förvärvsarbete och det finns flera arbetspensionslagar. Löntagare tjänar in arbetspensionsskydd huvudsakligen enligt lagen om pension för arbetstagare (395/2006, ArPL), lagen om sjömanspensioner (1290/2006, SjöPL) och pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016, ÖffPL). Pensionslagen för den offentliga sektorn innehåller bestämmelser om pensionsskydd för kommunens, statens, den evangelisk-lutherska kyrkans, Folkpensionsanstaltens och Finlands Banks personal.

Arbetspensionssystemet omfattar alla personer som står i anställningsförhållande eller utövar företagare- eller lantbruksföretagarverksamhet och vars förvärvsverksamhet överstiger de minimikrav som lagen förutsätter. Företagare försäkras enligt lagen om pension för företagare (1272/2006, FöPL) eller lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006, LFöPL).

Arbetspensionsskyddet på den privata sidan ordnas till största delen genom försäkringsavtal. På den offentliga sidan omfattas löntagare i princip automatiskt genom sin arbetsgivare av pensionslagarna för den offentliga sidan. Arbetspensionssystemet baserar sig på intjäningsprincipen, det vill säga pensionen tjänas in på basis av arbetsinkomster. Arbetspensionsförsäkringsavgiften bestäms på basis av samma arbetsinkomster. Ju större inkomster det är fråga om, desto större är arbetspensionen och arbetspensionsförsäkringsavgiften.

Verkställigheten av arbetspensionslagarna för den privata sektorn har decentraliserats på flera privaträttsliga pensionsanstalter. Genom en decentraliserad verkställighet eftersträvas riskspridning samt den nytta som konkurrensen medför, såsom avancerade tjänster och bättre avkastning på placeringar.

Verkställigheten av arbetspensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare sköts av de arbetspensionsförsäkringsbolag som avses i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) samt av de pensionskassor och pensionsstiftelser som avses i lagen om pensionsstiftelser och pensionskassor (946/2021) och som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring. Arbetsgivaren väljer i vilken pensionsanstalt arbetstagarnas pensionsskydd ska ordnas. Pensionsstiftelser och pensionskassor sköter pensionsskyddet endast för de arbetsgivare som hör till dem.

Av de försäkrade inom den privata sektorn är 98 procent försäkrade i arbetspensionsförsäkringsbolag och resten är försäkrade i pensionsstiftelser och pensionskassor. De marknadsandelar som mätts med premieinkomster är närapå desamma. Vid utgången av 2022 fanns det 4 arbetspensionsförsäkringsbolag samt 7 pensionsstiftelser och 4 pensionskassor som tillhandahåller lagstadgat arbetspensionsskydd.

Trots den decentraliserade verkställigheten kan pension sökas med en pensionsansökan. I allmänhet betalas hela arbetspensionsskyddet från endast en pensionsanstalt, även om pensionstagarens pensionsskydd under arbetskarriären har ordnats vid flera pensionsanstalter inom den privata eller den offentliga sektorn. Denna princip kallas principen om sista pensionsanstalt. Arbetstagarens rättigheter och pensionsanstaltens skyldigheter gentemot den försäkrade finns inskrivna i lagen om pension för arbetstagare, där det bland annat konstateras att pensionsanstalten ska avgöra pensionsansökan utan dröjsmål efter att den har fått behövliga utredningar.

2.2 Användning av elektroniska arbetspensionsutdrag

Arbetstagare ges regelbundet ett arbetspensionsutdrag över de inkomster som berättigar till pension. Arbetspensionsutdraget utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. Bestämmelser om företräde för ett skriftligt arbetspensionsutdrag finns i arbetspensionslagarna såsom i 75 a § i lagen om pension för arbetstagare. Valet av skriftligt arbetspensionsutdrag kräver inga åtgärder av arbetstagaren, utan pensionsanstalten sänder det som standard automatiskt. Om arbetstagaren vill ha endast ett elektroniskt arbetspensionsutdrag, ska hen särskilt välja ett elektroniskt arbetspensionsutdrag i pensionsanstaltens webbtjänst.

Till en i Finland bosatt arbetstagare som inte har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag sänds ett skriftligt arbetspensionsutdrag vart tredje år. De som får arbetspensionsutdrag ett visst år har i praktiken valts på basis av födelsemånad (för det första födda under ett visst år i januari–april, för det andra födda i maj–augusti samma år och för det tredje födda i september–december samma år). Från dem som får ett skriftligt arbetspensionsutdrag har det dock varit möjligt att utsluta de arbetstagare som redan tidigare under sändningsåret i fråga har fått sitt pensionsutdrag eller har loggat in i webbtjänsten för att se sitt arbetspensionsutdrag. Om en arbetstagare som står i tur att få sitt skriftliga arbetspensionsutdrag har öppnat arbetspensionsutdraget i webbtjänsten till exempel i december föregående år, har arbetstagaren inte kunnat utslutas ur distributionen.

Före 2022 visades en arbetstagares hela arbetshistoria på ett skriftligt arbetspensionsutdrag, men i och med att den gemensamma arbetspensionsutdragstjänsten inom arbetspensionsbranschen förnyades omfattar det skriftliga arbetspensionsutdraget sedan 2022 endast de uppgifter som lagen kräver och arbetstagarens hela arbetshistoria finns endast på det elektroniska arbetspensionsutdraget. I det skriftliga arbetspensionsutdraget anges de inkomster som berättigar till pension för de sex år som föregår det år då arbetspensionsutdraget utfärdas och kunden instrueras i utdraget att gå över till det elektroniska arbetspensionsutdraget för att kontrollera den arbetshistoria som är äldre än sex år. Även denna förändring har syftat till att styra de försäkrade till pensionsanstaltens webbtjänster. Kunden får dock fortfarande på särskild begäran uppgifter som täcker hela arbetshistorian även skriftligen.

Arbetspensionsutdraget sändes till en början årligen, men sedan 2012 har pensionsanstalterna inom den privata sektorn sänt ett skriftligt arbetspensionsutdrag till de försäkrade vart tredje år. Man kan när som helst kontrollera arbetspensionsutdraget elektroniskt i webbtjänsten Arbetspension.fi eller i den egna arbetspensionsanstaltens webbtjänst. Keva utfärdar i regel arbetspensionsutdrag elektroniskt och den offentliga sektorn har ingen motsvarande reglering av arbetspensionsutdrag som den privata sektorn. I pensionslagen för den offentliga sektorn finns

endast en bestämmelse om målsatt pensionsålder enligt vilken ett arbetspensionsutdrag med en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och en uppskattning av ålderspensionens belopp sänds vid en bestämd tidpunkt före den lägsta eller den lägsta uppskattade åldern för ålderspension.

I pensionsanstaltarnas kundservice kan man se en tydlig förändring i kundernas attityder till förmån för e-tjänsterna och en viss negativ respons på utskicket av skriftliga arbetspensionsutdrag. Dessutom kommer det mer respons än tidigare om fel och osäkerhet i postväsendet: arbetspensionsutdragen har hamnat i fel personers händer och dataskyddet kan ha äventyrats till exempel i flyttningssituationer. På grund av felaktiga adressuppgifter returneras också en hel del skriftliga arbetspensionsutdrag.

År 2022 skickades knappt 850 000 skriftliga utdrag per post. Hela den mängd arbetspensionsutdrag som skickas ut är uppdelad i tre delar, det vill säga ungefär 1/3 av hela mängden skickas ut per år. Kunderna loggade in för att se sina elektroniska arbetspensionsutdrag nästan 700 000 gånger. Det här anger dock inte antalet personer, utan samma person kan ha loggat in flera gånger för att se sitt elektroniska arbetspensionsutdrag. Vid årsskiftet 2022–2023 hade omkring 20 procent av alla försäkrade valt det elektroniska arbetspensionsutdraget.

2.3 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller därefter

I arbetspensionslagarna föreskrivs om anpassning av pensionsskyddet till förändringen i den allmänna förväntade livslängden. Anpassningsmetoderna är – enligt 82 § i lagen om pension för arbetstagare och motsvarande bestämmelser i andra arbetspensionslagar – att koppla pensionsåldern för dem som är födda 1965 och därefter till förändringen i den allmänna förväntade livslängden, vilket fastställdes i samband med den pensionsreform som trädde i kraft 2017, samt att tillämpa en livslängdskoefficient på nya pensioner. Den lägsta åldern för ålderspension, den nedre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension och den nedre åldersgränsen för arbetslivspension för arbetstagare som är födda 1965 eller senare anpassas till förändringen i den förväntade livslängden. Åldersgränserna fastställs för det år då arbetstagaren fyller 62 år. Det första år för vilket åldersgränser ska fastställas är 2027, då de som är födda 1965 fyller 62 år.

Bestämmelser om den befogenhet att utfärda förordning som anvisats social- och hälsovårdsministeriet samt om de lagstadgade tidsfristerna för fastställande av pensionsåldersgränserna och livslängdskoefficienten finns i 83 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning först de åldersgränser som avses i 82 § senast två månader före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år och därefter den livslängdskoefficient som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår från och med vilket den tillämpas. Den första förordningen om fastställande av pensionsåldersgränser ska därför utfärdas senast i oktober 2026.

Enligt 83 § i lagen om pension för arbetstagare bestäms den lägsta åldern för ålderspension för arbetstagare födda 1965 och därefter så att förhållandet mellan skillnaden mellan den lägsta åldern för ålderspension och 18 års ålder och den förväntade livslängden beräknad enligt den lägsta åldern för ålderspension förblir oförändrad: förhållandet ska vara detsamma som 2025. Den förväntade livslängden beräknas enligt Statistikcentralens dödlighetsstatistik för den senaste femårsperiod för vilken det finns tillgängliga uppgifter. När förhållandet för 2025 beräknas används 65 år som den lägsta åldern för ålderspension och den förväntade livslängden beräknas enligt Statistikcentralens dödlighetsstatistik för 2020–2024. Enligt bestämmelsen används dödlighetsstatistiken för samma femårsperiod också vid beräkningen av livslängdskoefficienten. Den lägsta åldern för ålderspension beräknas med en månads noggrannhet och kan med högst

två månader avvika från den föregående fastställda lägsta åldern för ålderspension. När den lägsta åldern för ålderspension fastställs för 2027 för arbetstagare födda 1965, kan den således vara högst 65 år och 2 månader och minst 64 år och 10 månader. De nedre åldersgränserna för partiell förtida ålderspension och arbetslivspension bestäms i sin tur enligt den lägsta fastställda åldern för ålderspension: dessa åldersgränser justeras på motsvarande sätt med lika många månader som den lägsta åldern för ålderspension avviker från den tidigare fastställda lägsta åldern för ålderspension.

Tidsfristen för det årliga fastställandet av pensionsåldersgränserna har nu visat sig vara problematisk med tanke på tillgången till de statistiska uppgifter som behövs. Statistikcentralens senaste dödlighetsstatistik, som enligt lag behövs för beräkningen av den förväntade livslängden, har under de två senaste åren publicerats den 22 oktober 2021 och den 21 oktober 2022. Vissa tidigare år har statistiken färdigställts för publicering flera dagar senare än så i oktober. Enligt uppgifter från Statistikcentralen kommer det sannolikt inte att finnas förutsättningar att tidigarelägga slutförandet av dödlighetsstatistiken, med beaktande av när de behövliga uppgifterna inkommer till Statistikcentralen. De behövliga statistiska uppgifterna kan därför inte nödvändigtvis tillgås tillräckligt tidigt för att social- och hälsovårdsministeriet ska kunna utfärda en förordning om fastställande av pensionsåldersgränser under oktober månad, med beaktande också av den tid som krävs för att bereda och behandla förordningen. Risken är att det uppstår situationer där den nuvarande tidsfristen enligt lag inte kan uppfyllas eller att den inte ger tid till nödvändiga förberedelser. Det skulle därför vara motiverat att ändra den tidsfrist som fastställts för utfärdandet av förordningen om pensionsåldersgränser så att det med beaktande av tillgången till Statistikcentralens dödlighetsstatistik finns tillräckligt med tid för att förordningen ska kunna utfärdas. Då skulle den brådska eller de eventuella fördröjningar i offentliggörandet av statistiken som följer av den nuvarande bestämmelsen inte äventyra uppfyllandet av den föreskrivna tidsfristen.

2.4 Ändring av fonderingsgränsen

2.4.1 Allmänt om fondering

Arbetspensionerna för arbetstagare inom den privata sektorn finansieras genom en partiell fonderingsprincip. En del av de pensioner som arbetstagare tjänar in och som ska betalas i framtiden fonderas sedan på förhand, och den resterande delen finansieras i sinom tid när pensionen betalas ut genom de arbetspensionsförsäkringsavgifter som tas ut av den arbetande befolkningen. Det senare finansieringssättet kallas fördelningssystem. I systemet med partiell fondering går således en del av arbetspensionsförsäkringsavgiften till fondering och en del till utbetalning av de pensioner som ska betalas det året. År 2022 fonderades det för kommande pensioner cirka 3,2 miljarder euro, vilket är cirka en femtedel av premieintäkten. År 2022 uppgick pensionsutgiften inom den privata sektorn till 20 miljarder euro, och cirka en femtedel av den finansierades med fonderade medel. Företagarnas pensionssystem baserar sig helt och hållet på fördelningssystemet.

År 2022 finansierade pensionsanstalterna tillsammans cirka 75 procent av pensionsutgiften inom den privata sektorns arbetspensionssystem enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om sjömanspensioner. Pensionsanstalten ansvarar för pensionen endast till den del den är fonderad vid pensionsanstalten i fråga. För den resterande delen ansvarar pensionsanstalterna gemensamt i form av så kallade utjämningspensioner. Fonderingsprinciperna i fråga om pensioner varierar beroende på pensionsformen. Fonderade pensionsdelar ingår i ålders- och invalidpensionerna. När det gäller ålderspensionerna utgör utgiften för utjämningspensionerna cirka 75 procent och när det gäller invalidpensionerna cirka 45 procent av pensionsutgiften. Familjepensionerna, de partiellt förtida ålderspensionerna och arbetslivspensionerna finansieras helt

och hållet genom utjämningsystemet. Pensionerna för företagare och jordbruksföretagare fonderas inte på förhand, utan de finansieras med de försäkringsavgifter som tas ut av företagen och jordbruksföretagen samt med statens andel.

2.4.2 Allmänt om arbetspensionsförsäkringsavgiften

För finansieringen av arbetspensionssystemet inom den privata sektorn svarar arbetsgivarna och arbetstagarna enligt 152 § i lagen om pension för arbetstagare och 141 § i lagen om sjömanspensioner. Staten deltar i finansieringen av pensionerna enligt lagen om sjömanspensioner i enlighet med 152 § i den lagen.

Arbetstagarna och arbetsgivarna betalar en arbetspensionsförsäkringsavgift som räknas i procent av arbetstagarens lön. År 2023 utgör den genomsnittliga avgiften enligt lagen om pension för arbetstagare sammanlagt 24,85 procent av lönen, varav arbetsgivarens andel i snitt är 17,4 procent. Den andel av avgiften som tas ut av arbetstagaren varierar med arbetstagarens ålder; avgiften för arbetstagare under 53 år och för 63 år fyllda är 7,15 procent och för arbetstagare i åldern 53–62 år 8,65 procent. Den andel av avgiften som tas ut av arbetstagaren bestäms i 153 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning procentsatsen för arbetstagarens arbetspensionsförsäkringsavgift.

Arbetsgivarna redovisar arbetspensionsförsäkringsavgifter för sina anställdas räkning till sina egna pensionsanstalter där de har skött pensionsförsäkringen för arbetstagarna. Med arbetspensionsförsäkringsavgifterna finansierar pensionsanstalterna de arbetspensioner som de vid tillfället ansvarar för, och förbereder sig även för att betala kommande pensioner genom att fondera arbetspensionsförsäkringsavgifter. Pensionsanstalterna måste placera de andelar av arbetspensionsförsäkringsavgifterna som de har fonderat på ett inkomstbringande och betryggande sätt.

Arbetspensionsförsäkringsavgiften är inte lika stor för alla arbetsgivare. Om arbetsgivaren har tecknat arbetspensionsförsäkringen i en pensionsstiftelse eller pensionskassa, bestäms försäkringsavgiften på andra grunder och är således av annan storlek än när den har tecknats i ett arbetspensionsförsäkringsbolag.

Arbetspensionsförsäkringsavgifterna för de arbetsgivare som tecknar försäkringen hos ett arbetspensionsförsäkringsbolag varierar också beroende på företagets storlek, risken för arbetsförmåga, arbetspensionsförsäkringsbolagets avgift för omkostnader och storleken på kundgottgörelserna. Om arbetsgivaren har valt att ordna pensionsskyddet i ett arbetspensionsförsäkringsbolag, fastställs arbetspensionsförsäkringsavgiften enligt de beräkningsgrunder som nämns i 166 § i lagen om pension för arbetstagare. Arbetspensionsbolagen ansöker om social- och hälsovårdsministeriets fastställelse för beräkningsgrunderna. Av beräkningsgrunderna för försäkringsavgifterna ska framgå hur försäkringsavgifterna beräknas och hur avgiften är preciserad i delar som tas ut för olika kostnadslag. Enligt 169 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare kan beräkningsgrunderna uppgöras så att arbetsgivarens faktiska utgift för invalidpensions- och rehabiliteringspenningssättningar beaktas då försäkringsavgiften fastställs.

2.4.3 Fondering av invalidpensioner

Enligt 175 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare uppkommer pensionsanstaltens ansvar, det vill säga en fonderad del av kostnaderna för invalidpensionen, om pensionstagaren under de två sista kalenderåren av granskningstiden (perioden för granskning av ansvarsfördelningen) enligt 76 § i den lagen har försäkrade arbetsinkomster på minst 12 566,70 euro (på 2004 års nivå). I 76 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs om den så kallade gransk-

ningstiden för återstående tid, det vill säga den tid på 5 kalenderår som föregår det år då arbetsoförmågan började. I praktiken avses därmed med tiden för granskning av ansvarsfördelningen de två kalenderår som föregår året för pensionsfallet i fråga om invalidpension som beviljats en arbetstagare.

Enligt 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare svarar pensionsanstalten inte för den fonderade delen av invalidpensionen, om den har försäkrat pensionstagarens inkomster hos en tillfällig arbetsgivare eller hos en avtalsarbetsgivare i fråga om samma försäkring för mindre än 2 094,45 euro (på 2004 års nivå) under granskningstiden för ansvarsfördelningen. I fråga om inkomster som understiger den nedre gränsen svarar samtliga pensionsanstalter gemensamt för kostnaderna för invalidpensionen.

Enligt 176 § i lagen om pension för arbetstagare är varje pensionsanstalts ansvar för rehabiliteringspenningen lika stort som ansvaret enligt 175 § för en sådan invalidpension som den försäkrade skulle ha rätt till om hen vid den tidpunkt som avses i 28 § hade blivit arbetsoförmögen på ett sätt som berättigar till invalidpension.

Enligt 175 § 1 mom. i lagen om pension för arbetstagare svarar de ArPL-pensionsanstalter och Sjömanspensionskassan som har försäkrat pensionstagarens inkomster under granskningstiden för ansvarsfördelningen för den fonderade delen av invalidpensionen. Den fonderade delen beräknas på månadspensionen och pensionen fonderas upp till pensionstagarens egen lägsta ålder för ålderspension. Den lägsta åldern för ålderspension beror på pensionstagarens födelseår. Pensionsanstalten bereder sig på att fondera invalidpensionen med en ansvarsskuld som beräknas genom att den årspension som fonderas multipliceras med kapitalvärdeskoefficienten.

Den fonderade del som varje ArPL-pensionsanstalt eller Sjömanspensionskassan ska ansvara för är lika stor som den andel av hela beloppet av ArPL- och SjöPL-pensionen vid begynnelse-tidpunkten som motsvarar den andel av alla inkomster och förmåner under granskningsperioden för ansvarsfördelningen som utgörs av de arbetsinkomster som vid respektive arbetspensionsanstalt är försäkrade enligt lagen om pension för arbetstagare eller lagen om sjömanspensioner.

I 156 och 157 § i lagen om sjömanspensioner finns bestämmelser som motsvarar innehållet i 175 och 176 § i lagen om pension för arbetstagare.

Pensionsanstalten ska med invalidpensionsdelen av arbetspensionsförsäkringsavgiften- den invalidpensionsutgift som den ansvarar för. Utjämningsdelen av arbetspensionsförsäkringsavgiften täcker den pensionsutgift som pensionsanstalterna gemensamt ansvarar för.

I beräkningsgrunderna för arbetspensionsförsäkringsbolagens invalidpensionsdel av arbetspensionsförsäkringsavgiften har i fråga om de stora avtalsarbetsgivarna beaktats arbetsgivarens faktiska utgifter för ersättning för arbetsoförmåga och rehabiliteringspenning i enlighet med 169 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare. Med stora arbetsgivare avses en arbetsgivare vars sammanlagda lönesumma 2023 är över cirka 2,2 miljoner euro per år. Som faktisk utgift för ersättning för arbetsoförmåga och rehabiliteringspenning har i beräkningsgrunderna beaktats den fonderade pensionsutgift som arbetspensionsförsäkringsbolaget ska ansvara för enligt vissa regler. Stora arbetsgivare är därför ansvariga för att genom denna så kallade avgiftsklassmodell till vissa delar täcka kostnaderna för de fonderade delarna av sina anställdas pensioner vid invaliditet.

För småarbetsgivare med en lönesumma på högst cirka 2,2 miljoner euro 2023 är den totala pensionsförsäkringsavgiften en jämn avgift som är oberoende av arbetstagarnas ålder och deras egna invalidpensioner.

Syftet med avgiftsklassmodellen har varit att skapa ett ekonomiskt incitament för större arbetsgivare att försöka minska invalidpensionerna genom olika förebyggande åtgärder och därmed förlänga arbetskarriärerna. Arbetsgivare kan inte direkt påverka beslut om invalidpension, men de kan minska risken för arbetsförmåga för sina anställda, till exempel genom att investera i arbets säkerhet och välbefinnande i arbetet. Arbetsgivaren kan också erbjuda sin arbetstagare rehabilitering eller lättare arbetsuppgifter, om arbetstagarens arbetsförmåga försämras eller riskerar att försämras.

När det gäller avgiftsklassmodellen är arbetsgivaren inte direkt ansvarig för kostnaderna för en viss invalidpension, utan avsikten är att fastställa arbetsgivarens invalidförsäkringsavgift i enlighet med risken för arbetsförmåga i arbetsgivarens verksamhet. I modellen påverkar arbetstagarnas invalidpensioner beräkningen av arbetsgivarens risknivå, och arbetsgivaren betalar den invalidpensionsavgift som ingår i arbetspensionsavgiften enligt nivån på risken för arbetsförmåga i verksamheten, som fastställs med hjälp av tariffer. Invalidpensionsavgiften är uppdelad i en grundtariffdel och en avgiftsklassdel som bestäms enligt arbetsgivarens relativa risknivå för arbetsförmåga. Det finns 11 avgiftsklasser. Ju högre arbetsgivarens beräknade risknivå är, desto högre är även avgiftsklassen.

Storleken på invalidpensionsavgiften påverkas av arbetsgivarens storlek, åldersstrukturen bland personalen samt den arbetsgivarspecifika invalidpensionsutgiften. Arbetsgivarens storlek bestämmer vikten av risknivån vid beräkningen av invalidpensionsavgiften på så sätt att grundtariffavgiftens andel av invalidpensionsavgiften förändras linjärt från 100 procent till noll när arbetsgivarens lönesumma ökar. På motsvarande sätt ändras avgiftsklassens andel av invalidpensionsavgiften linjärt från noll till 100 procent när arbetsgivarens lönesumma ökar. Om arbetsgivarens lönesumma 2023 är minst cirka 35,2 miljoner euro, bestäms arbetsgivarens invalidpensionsavgift helt och hållet på basis av avgiftsklassmodellen. Avgiftsklassen inverkar på arbetsgivarens invalidpensionsavgift och arbetspensionsförsäkringsavgift så att en högre avgiftsklass också orsakar högre invalidpensionsavgift och arbetspensionsförsäkringsavgift.

2.4.4 Bedömning av nuläget

Vid beräkningen av den fonderade delen av invalidpensionen är tanken att arbetstagarens arbetshistoria inverkar på den fonderade del som pensionsanstalten ansvarar för och därmed eventuellt även på arbetsgivarens avgift. Beräkningen av den fonderade delen påverkas av arbetstagarens försäkrade inkomster för de två åren före arbetsförmågan samt hans oavlönade förmånsinkomster och tidigare pensioner.

Vid bestämmandet av den fonderade delen av invalidpensionen enligt lagen om pension för arbetstagare granskas först den inkomstgräns som avses i 175 § 1 mom. i den lagen och som bestämmer om den del som har fonderats för invalidpensionen över huvud taget ska räknas ut. Därefter granskas vilka försäkringsperioder som beaktas vid beräkningen på basis av inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare. I 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare avgränsas från fonderingsområdet de invalidpensioner i vilka inkomstgränsen enligt 175 § 1 mom. skulle uppfyllas av flera försäkringar sammanlagt, men ingen försäkring ensam skulle överskrida inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. Syftet med denna bestämmelse är att begränsa fonderingen av pensionskyddet från korta anställningsförhållanden och dess eventuella inverkan på arbetsgivarens avgift. Samtidigt har verkställigheten av finansieringen av invalidpensionerna förenklats. Avgränsningen har å ena sidan minskat antalet fonderade delar som behandlas på försäkringsnivå med omkring 10 procent och å andra sidan minskat beloppet i fonderna med endast omkring 0,45 procent, det vill säga med omkring 2 miljoner euro 2022.

Inkomstgränsen på 2 094,45 euro enligt 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare har ursprungligen dimensionerats enligt löntagarens medelinkomst under ungefär en månad. En höjning av inkomstgränsen har ansetts nödvändig eftersom det är svårt för arbetsgivaren att påverka arbetstagarnas risk för arbetsförmåga i korta anställningsförhållanden på några månader. Samtidigt skulle verkställandet av fonderingen förenklas, till exempel när det gäller kostnadsfördelning och informationssystem.

Eftersom det i 176 § i lagen om pension för arbetstagare hänvisas till 175 §, skulle ändringen även gälla rehabiliteringspenningen.

2.5 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Enligt 2 § i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) har PSC till uppgift att övervaka att försäkringsskyldigheten enligt arbetspensionslagarna följs och att vid behov på arbetsgivarens bekostnad teckna en pensionsförsäkring på det sätt som bestäms i 186 och 187 § i lagen om pension för arbetstagare. Enligt 143 och 144 § i lagen om pension för företagare övervakar PSC att företagaren fullgör sin försäkringsskyldighet enligt lagen om pension för företagare och kan även på företagarens bekostnad teckna en pensionsförsäkring hos en pensionsanstalt som PSC väljer (*tvångsförsäkring*). PSC agerar aktivt och på eget initiativ när det gäller att övervaka att försäkringsskyldigheten fullgörs utan dröjsmål. Vid tillsynen använder PSC bland annat följande metoder: jämförelse av omfattande skatte- och försäkringsuppgifter (masstillsyn), uppgifter från inkomstregistret, myndighetssamarbete och screening av riskkunder på eget initiativ.

Enligt 151 § 1 mom. i lagen om pension för företagare har PSC trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att av företagare, försäkrings- och pensionsanstalter som verkställer lagstadgad försäkring, Skatteförvaltningen eller andra myndigheter samt andra instanser på vilka offentlighetslagen tillämpas få de uppgifter som är nödvändiga för fullgörande av den tillsynsskyldighet som avses i 143 § 1 mom. i den lagen och i 2 § 2 mom. 1 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen.

Enligt 151 § 2 mom. i lagen om pension för företagare har PSC trots sekretessbestämmelserna dessutom för fullgörandet av tillsynsskyldigheten rätt att i form av massdata av Skatteförvaltningen få uppgifter om delägare i näringsammanslutningar samt om rörelseidkare och yrkesutövare. Denna information gör det möjligt att utöva omfattande tillsyn över denna grupp av företagare. För närvarande har PSC inte samma rätt att få information som är baserad på massdata om aktieägarna i aktiebolag.

Uppgifter om företagare som genom ägande i aktiebolag eventuellt omfattas av lagen om pension för företagare kan begäras av Skatteförvaltningen på personnivå enligt 151 § 1 mom. i lagen, men inte som massinformation. Eftersom det inte är möjligt att begära information i form av massinformation, kan denna stora företagargrupp inte i nuläget underkastas en omfattande masstillsyn.

Enligt lagen om pension för företagare betraktas en delägare i ledande ställning i ett aktiebolag som företagare om

- 1) delägaren i aktiebolaget ensam innehar mer än 30 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget, eller
- 2) delägaren i aktiebolaget tillsammans med sina familjemedlemmar innehar mer än 50 procent av bolagets aktiekapital eller av det röstetal som aktierna medför i bolaget.

Enligt uppskattningar omfattas ungefär hälften av de FöPL-försäkrade av tillämpningsområdet för lagen om pension för företagare på grund av företagareverksamhet i aktiebolagsform. Pilotprojekt för tillsyn som är baserad på olika urval har visat att det finns brister när det gäller att försäkra företagare som arbetar i eget aktiebolag och att det är viktigt att denna grupp omfattas av regelbunden och omfattande tillsyn. Enligt urvalen har cirka 2–3 procent av de företagare som lyfter lön från sitt eget bolag ingen FöPL-försäkring. För en del är detta ett lagenligt tillstånd, men för en del är villkoren för FöPL-försäkring uppfyllda.

2.6 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

Lagstiftningen om stipendiaters inkomstrelaterade sociala trygghet trädde i kraft 2009. Stipendiaters inkomstrelaterade sociala trygghet grundar sig på en pensionsförsäkring som fastställs för stipendiaten i enlighet med 10 a och 10 b § i lagen om pension för lantbruksföretagare (LFöPL-försäkring). Stipendiaters arbetsinkomst (LFöPL-arbetsinkomst) fastställs i enlighet med 21 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Stipendiaten ska ansöka om LFöPL-försäkring inom tre månader från det att hen har börjat arbeta med stipendiet som inkomst. För stipendiater fastställs genom LFöPL-försäkringsbeslutet den årliga LFöPL-arbetsinkomsten för en viss försäkringsperiod. När en LFöPL-försäkring har fastställts är det enligt nuvarande lagstiftning inte möjligt att justera LFöPL-arbetsinkomsten annat än i en situation som hänför sig till invalidpension enligt 21 b § i lagen om pension för företagare.

På basis av den för stipendiaten fastställda LFöPL-försäkringen omfattas stipendiaten också av LFöPL-grupplivförsäkringen, obligatorisk försäkring enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), inkomstrelaterade dagpenningförmåner enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004; SFL) och rehabiliteringspenning som Folkpensionsanstalten verkställer. Den årliga arbetsinkomst som fastställts i en LFöPL-försäkring används också som den inkomst som ligger till grund för dessa inkomstrelaterade förmåner. En LFöPL-försäkrad stipendiat har också rätt till dagpenning enligt lagen om ersättning till lantbruksföretagare för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen (118/1991). Denna dagpenning betalas för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen, med undantag för den dag då stipendiatens arbetsoförmåga började och tre vardagar därefter. Dessutom kan LFöPL-försäkrade stipendiater om de så önskar teckna en olycksfallsförsäkring för fritid vid sidan av den obligatoriska olycksfallsförsäkringen enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

I samband med Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA) finns en delegation för utveckling av socialskyddsfrågor rörande stipendiater (Delegationen för stipendiater). I delegationen finns förutom representanter för LPA en representant för social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, Stiftelser och fonder rf., Centret för konstfrämjande, forskarförbundet Tieteentekijöiden liitto, Akava, Konstnärsgillet i Finland och Näyttelijäliitto – Skådespelarförbundet ry.

I januari 2022 lämnade LPA till social- och hälsovårdsministeriet in ett utvecklingsförslag om systemet för LFöPL-försäkring för stipendiater som hade behandlats i Delegationen för stipendiater. Enligt förslaget är det i det nuvarande systemet problematiskt att den fastställda LFöPL-arbetsinkomsten inte kan justeras under försäkringsperioden, även om arbetet förändras. Lantbruksföretagare har enligt 14 § i lagen om pension för företagare möjlighet att justera LFöPL-arbetsinkomsten om de omständigheter som inverkar på arbetsinkomsten förändras väsentligt. Justeringen görs inte retroaktivt.

För närvarande fastställs stipendiaternas försäkringsskydd enligt de uppgifter som är tillgängliga i början av stipendieperioden och arbetsinkomsten enligt LFöPL-försäkringen eller försäkringsperiodens längd ändras inte senare, om inte stipendiatens arbete helt upphör eller avbryts för minst fyra månader. Under längre stipendieperioder är det möjligt att stipendiatens arbete

förändras väsentligt i fråga om den arbetstid som används för arbetet. Till följd av ändringarna kan till exempel arbetet faktiskt fortsätta längre än under den försäkringsperiod som anges i LFöPL-försäkringen. Eftersom LFöPL-arbetsinkomsten för närvarande inte kan justeras under försäkringsperioden, är arbetet och den sociala tryggheten inte inriktade på rätt tid när stipendiatsens arbete genomgår väsentliga förändringar under försäkringsperioden. Det väsentliga är att skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som hänför sig till LFöPL-försäkringen inte i sådana situationer inriktas rätttidigt på stipendiatsens faktiska arbetstid. Den felaktiga fördelningen av försäkringen innebär att den sociala tryggheten inte gäller samtidigt som stipendiaten arbetar, eller alternativt att den sociala tryggheten kan fortsätta att gälla i enlighet med det ursprungliga försäkringsbeslutet, även om stipendiaten redan i praktiken har slutat arbeta med stipendiet som inkomst.

Stipendiaten har rätt till ovannämnda olycksfallsskydd och dagpenning för självrisktiden enligt sjukförsäkringslagen endast under den tid hans LFöPL-försäkring är i kraft. Dessutom bestäms inkomstrelaterade dagpenningförmåner enligt sjukförsäkringslagen på basis av stipendiatsens LFöPL-försäkring. Härvid hänför sig de LFöPL-arbetsinkomster som ligger till grund för stipendiatsens dagpenning enligt SFL inte till det faktiska stipendiearbetet, då stipendiatsens arbete har förändrats till exempel från heltidsarbete till halvtidsarbete.

I tillämpningspraxis har det visat sig att om stipendiaten råkar ut för ett olycksfall i arbetet, för vilket hen beviljas en permanent olycksfallspension som grundar sig på en arbetsförmåga som är nedsatt med mindre än 40 procent har LFöPL-arbetsinkomsten inte kunnat justeras så att den motsvarar arbetsinsatsen, om arbetet efter olycksfallet till exempel fortsätter med en 6 timmars daglig arbetsinsats. I lagen om pension för lantbruksföretagare gäller 21 b § endast invalidpensioner enligt arbetspensionslagarna, och beviljande av invalidpension förutsätter att arbetsförmågan är nedsatt med minst 40 procent.

Sedan 2016 har allt fler stipendier beviljats för längre tid. I synnerhet inom vetenskap beviljas fler längre stipendier för flera års arbete. I och med att arbetstiden förlängs ökar också sannolikheten för att stipendiearbete utförs på deltid. I och med att det beviljas mer längre stipendier har det uppstått fler situationer där det under försäkringsperioden skulle vara nödvändigt att justera stipendiatsens arbetsinkomst, om arbetsinsatsen ändras under försäkringsperioden. Ändringarna kan hänföra sig till partiell familjeledighet, annat förvärvsarbete som utförs vid sidan av stipendiearbetet, stipendiatarbetets art samt till arbetsförmåga som delvis försvagats på grund av stipendiatsens sjukdom eller olycksfall. Orsaken till deltidarbete kan till exempel vara att lönefinansiering kompletteras med ett stipendium när samma forskning finansieras med både lön och stipendium, eller faktorer som är kopplade till forskningens natur, varvid forskningen under en viss period inte sysselsätter stipendiaten på heltid. Till exempel kan två års finansiering användas för arbete i tre eller fyra år när arbetet utförs på deltid. De flesta stiftelser som beviljar långfristig finansiering är positivt inställda till det ovan beskrivna sättet att arbeta med stipendium. Stipendiaten kan också för sin försörjning behöva utföra annat förvärvsarbete vid sidan av stipendiearbetet, varvid stipendiearbetet kan omvandlas till deltidarbete. Arbetsinsatsen kan ändra också på grund av ändringar i livssituationen (till exempel kan vården av små barn orsaka ett behov av deltidarbete). Dessutom kan det ske förändringar i arbetsförmågan till följd av sjukdom eller olycksfall.

I tillämpningspraxis har det ansetts möjligt att fastställa LFöPL-försäkringen från och med den tidpunkt då den börjar på grundval av deltidarbete på ett sådant sätt att stipendiaten kan anses arbeta till exempel 50 procent av tiden. I sådana fall har av stipendiegivaren på stipendiatsens initiativ begärts en ny anmälan om hur länge arbetet pågår. Försäkringstiden har då fördubblats. Till exempel, när en forskare som fått två års finansiering börjar använda stipendiet till 50 procent fastställs en LFöPL-försäkring för fyra år. Om hen börjar med en arbetstid på 100 procent

fastställs försäkringen för en period på två år. Det är dock inte möjligt att göra detta mitt under försäkringsperioden.

Bestämmelserna om LFöPL-försäkring för stipendiater ändrades 2015 när det under vissa omständigheter blev möjligt för stipendiater att på ansökan kombinera stipendier för mindre än fyra månader med en redan befintlig försäkring. LFöPL-försäkringens giltighetstid kan avbrytas med de grunder för avbrott som anges i 10 b § i lagen om pension för lantbruksföretagare (bl.a. föräldraledighet, annat förvärvsarbete) i fråga om ett hinder som varar minst fyra månader, om det återstår minst fyra månader av arbetstiden. När arbetet fortsätter efter att hindret har upphört förlänger LPA giltighetstiden för den avbrutna försäkringen från det att arbetet inleds i enlighet med den återstående arbetstiden enligt det ursprungliga beslutet. I detta sammanhang kan stipendiaten till exempel ha behov av att justera LFöPL-arbetsinkomsten till deltidsarbete efter föräldraledigheten.

2.7 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

I 4 § i lagen om Pensionsskyddscentralen föreskrivs om PSC:s rätt att få och använda information för statistisk verksamhet, forskning och utveckling. I 1 mom. i paragrafen föreskrivs om de uppgifter som ska lämnas ut och om de aktörer som lämnar ut uppgifterna. Enligt bestämmelsen har PSC utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få de uppgifter som behövs för att individualisera en person, uppgifter om arbetsinkomst samt andra uppgifter om pensionsförsäkring, pensionsskydd och övrigt socialskydd som uppgiftslämnaren ombesörjer, när uppgifterna behövs för statistisk verksamhet, forskning och utveckling inom PSC:s verksamhetsområde. PSC kan enligt bestämmelsen få sådana uppgifter av arbetspensionsanstalterna, Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring, Försäkringsbranschens Rehabilitering fr samt av övriga myndigheter eller inrättningar inom socialförsäkringen.

Enligt 2 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen hör förande av statistik och bedrivande av forskning inom det egna verksamhetsområdet till PSC:s lagstadgade uppgifter. Till PSC:s lagstadgade uppgifter hör enligt samma paragraf också bland annat att göra bedömningar av och kalkyler över utvecklandet och finansieringen av pensionskyddet samt att främja verkställigheten och utvecklandet av arbetspensionsskyddet. PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistik, forskning och utveckling har därför ett direkt samband med genomförandet av centralens lagstadgade uppgifter.

I samband med PSC:s begäran om information för sin statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet har det ibland förekommit situationer där PSC och den som lämnar ut uppgifter haft olika åsikter om vilka uppgifter som ska lämnas ut enligt lag. Den nuvarande formuleringen i 4 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen kan därför anses vara tämligen vag jämfört med nyare motsvarande bestämmelser och även med beaktande av senare praxis i grundlagsutskottet när det gäller erhållande och utlämnande av uppgifter. Bestämmelsens juridiska miljö har dessutom förändrats i och med ikraftträdandet av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmänna dataskyddsförordningen). Bestämmelsen om PSC:s rätt att få information för statistik, forskning och utveckling behöver därför revideras så att tillämpningen av bestämmelsen i framtiden blir så tydlig som möjligt och PSC med stöd av bestämmelsen får den information som behövs för dess statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet.

Sedan den gällande bestämmelsen antogs har det dessutom skett förändringar hos dem som har information som är relevant för pensionsskyddet och den sociala tryggheten. Försäkringsbranschens Rehabilitering rf:s verksamhet har upphört. Inom Skatteförvaltningen har man för sin del infört ett riksomfattande inkomstdatasystem (*inkomstregistret*), som innehåller centraliserat omfattande uppgifter om löner, pensioner och förmåner på individuell nivå. Löneuppgifterna finns i inkomstregistret från och med 2019 och uppgifterna om pensioner och förmåner från och med 2021. Inkomstregistret innehåller dessutom vissa andra uppgifter som arbetsgivarna har uppgett, såsom uppgifter om tidpunkten för personens arbete, om huruvida en anställning är på deltid eller heltid samt om frånvaroperioder under anställningstiden. En del av de uppgifter som registreras omfattas av arbetsgivarens anmälningsskyldighet, medan en del av uppgifterna anmäls av arbetsgivarna som frivilliga uppgifter. PSC:s egna register i arbetspensionssystemet innehåller inga uppgifter till exempel om tidpunkten för en persons arbete eller den tid som hen har använt för sitt arbete, om arbete som inte omfattas av arbetspensionsförsäkringen eller om betald frånvaro under anställningstiden. Om PSC i sin statistik, forskning och utveckling kan utnyttja uppgifterna i inkomstregistret, gör dessa det möjligt att skapa en mer omfattande bild av bland annat arbetskarriärernas totala längd, avbrott i arbetskarriären och till exempel arbete vid sidan av ålderspensionen. Information om en persons arbetsinsats kan vara av väsentlig betydelse, till exempel när det gäller att undersöka effekterna i olika system i fråga om incitament och beteende.

Till de aktörer som lämnar ut uppgifter hör enligt den nuvarande bestämmelsen inte heller Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller Finansinspektionen. Ur befolkningsdatasystemet kan med stöd av 30 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) lämnas ut de uppgifter som behövs för historisk och vetenskaplig forskning samt för statistikframställning. Denna bestämmelse omfattar dock inte utlämnande av information till PSC:s lagstadgade utvecklingsverksamhet. Uppgifter från Finansinspektionen behövs för sin del för PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet till exempel vid utarbetandet av prognoser för pensionsutgifter och pensionsavgifter. PSC har hittills begärt de uppgifter som den behöver av Finansinspektionen med stöd av 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Under de förutsättningar som anges i paragrafen kan myndigheten i enskilda fall ge tillstånd att få uppgifter ur sin sekretessbelagda handling för vetenskaplig forskning, statistikföring eller för myndighetens planerings- eller utredningsarbete. Eftersom de uppgifter som fås av Finansinspektionen dock regelmässigt behövs inom PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet, är det ändamålsenligt att det i 4 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen föreskrivs om utlämnande av dessa uppgifter.

Dessutom har PSC fått nya behov av information till följd av att det från och med början av 2023 föreskrivs att PSC som stöd för sina tillämpningsrekommendationer ska upprätthålla och utveckla det informationsunderlag som avses i 112 § 2 mom. i lagen om pension för företagare och som behövs för att fastställa företagarens arbetsinkomst. Även dessa behov av information bör beaktas vid regleringen.

2.8 Vissa tekniska ändringar

Lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019, informationshanteringslagen) och de lagar som har samband med den trädde i kraft den 1 januari 2020. I kapitel 5 regleras tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser. Syftet med lagen har varit att ersätta behovet av att särskilt i speciallagstiftningen föreskriva om tekniska anslutningar mellan myndigheter. I speciallagstiftningen finns dock fortfarande bestämmelser om teknisk

anslutning. Avsikten är att dessa avskaffas inom ramen för övergångsbestämmelserna i informationshanteringslagen. Bestämmelserna i informationshanteringslagen kommer under alla omständigheter att tillämpas i stället för speciallagstiftning efter utgången av övergångsperioden.

Dessutom är det nödvändigt att göra tekniska rättelser av lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för lantbruksföretagare, lagen om sjömanspensioner och lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier. Hänvisningen till Ålands landskapslag uppdateras och det görs en teknisk specificering i 98 § 3 mom. i pensionslagen för den offentliga sektorn.

3 Målsättning

Syftet med förslagen i propositionen är att utveckla och precisera arbetspensionslagstiftningen. Ändringar föreslås dessutom i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) och lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015).

Syftet med de föreslagna ändringarna av bestämmelserna om utfärdande av arbetspensionsutdrag är att främja användningen av elektroniska arbetspensionsutdrag i de situationer där pensionsanstaltens kund använder arbetspensionssystemets webbtjänster.

För att säkerställa att social- och hälsovårdsministeriet under alla år har förutsättningar att följa den lagstadgade tidsfristen för det årliga utfärdandet av förordningarna om pensionsåldersgränser per födelseår från och med hösten 2026 föreslås det att tidsfristen skjuts upp med en månad.

Syftet med ändringen av fonderingsgränsen är att höja den i 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare och 156 § 2 mom. i lagen om sjömanspensioner föreskrivna inkomstgräns som hänför sig till pensionsanstaltens fonderingsansvar för invalidpension så att den i fortsättningen utesluter de kortaste anställningsförhållandena på i genomsnitt högst några månader från fonderingen. Syftet med höjningen av inkomstgränsen är att beakta arbetsgivarens begränsade möjligheter att påverka arbetstagarnas risk för arbetsoförmåga i korta anställningsförhållanden samt att underlätta verkställigheten av finansieringen. I fortsättningen sker i fråga om pensionsskyddet för de minsta arbetsinkomsterna inte fondering i invalidpensionerna och därmed uppstår inget ansvar för en enskild arbetsgivare. Enligt förslaget bekostas detta pensionsskydd gemensamt av ArPL- och SjöPL-pensionsanstalterna.

Enligt förslaget ska regleringen av PSC:s rätt till information kompletteras i syftet att förstärka tillsynen över försäkringsskyldigheten gällande aktieägare i aktiebolag enligt lagen om pension för företagare. Enligt förslaget ska bestämmelsen i lagen om Pensionsskyddscentralen om centralens rätt att få uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling revideras så att den blir exaktare och dess täckning tryggas i förhållande till PSC:s behov inom statistisk verksamhet, forskning och utveckling.

Enligt förslaget infogas i lagen om pension för lantbruksföretagare bestämmelser som möjliggör att den LFöPL-arbetsinkomst som fastställts för stipendiaten på stipendiatens ansökan justeras under stipendieperioden. I samband med justeringen justeras också giltighetstiden för LFöPL-försäkringen och giltighetstiden för stipendiatens försäkring enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar. Syftet med ändringarna är att öka flexibiliteten i användningen av stipendier i situationer där stipendiatens arbetsinsats förändras under den tid som stipendiet beviljats för samt att säkerställa att motsvarande förändring beaktas i försäkringsperioderna för försäkringarna i fråga.

Syftet med upphävandet av regleringen om tekniska gränssnitt är att harmonisera lagstiftningen om tekniska gränssnitt genom att upphäva onödiga bestämmelser i speciallagar.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

4.1.1 Främjande av användning av elektroniska arbetspensionsutdrag

För att främja användningen av elektroniska arbetspensionsutdrag föreslås det att ett skriftligt arbetspensionsutdrag i fortsättningen ska sändas till den som omfattas av den skriftliga arbetspensionsutdragsutdelningen inom tre år från det att ett skriftligt arbetspensionsutdrag senast har sänts till hen eller från det att hen senast har loggat in i webbtjänsten och öppnat det elektroniska arbetspensionsutdraget. Att efter ändringen öppna det elektroniska arbetspensionsutdraget har för dessa arbetstagare den rättsverkan att de plockas med på sändlistan för ett nytt skriftligt arbetspensionsutdrag tidigast under det tredje kalenderåret efter att de öppnade det elektroniska arbetspensionsutdraget. Denna rättsverkan ska kommuniceras tydligt i den webbtjänst där arbetspensionsutdraget finns. Arbetstagaren får dock även i fortsättningen ett skriftligt arbetspensionsutdrag alltid på begäran, även om hen inte omfattas av den skriftliga utdelningen av arbetspensionsutdraget eller om ett skriftligt arbetspensionsutdrag inte borde sändas till hen på grund av att det elektroniska arbetspensionsutdraget alltid öppnats med mindre än tre års mellanrum.

4.1.2 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller därefter

Det föreslås att 83 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare ändras så att förordningen om pensionsåldersgränser, som avses i bestämmelsen, kan utfärdas högst en månad senare än den gällande bestämmelsen tillåter. Med ändringen säkerställs att social- och hälsovårdsministeriet har tillräckligt med tid att utfärda förordningen, som från och med hösten 2026 utfärdas årligen. Det anses nödvändigt att ändra tidsfristen, eftersom den senaste statistiken över dödligheten som behövs vid fastställandet av pensionsåldersgränserna publiceras årligen först under den sista tredjedelen av oktober, varvid det återstår anmärkningsvärt lite tid för att förbereda och utfärda förordningen vid social- och hälsovårdsministeriet. Eventuella förseningar kan i så fall äventyra iakttagandet av den lagstadgade tidsfristen.

Enligt gällande reglering fastställer social- och hälsovårdsministeriet årligen genom förordning pensionsåldersgränserna per födelseårsklass två månader före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år. Enligt förslaget flyttas denna lagstadgade gräns en månad framåt så att även november i fortsättningen vid behov kan utnyttjas för utfärdande av förordningen om pensionsåldersgränser: i fortsättningen fastställer social- och hälsovårdsministeriet genom förordning pensionsåldersgränserna årligen senast en månad före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år. Därmed tillämpas i fortsättningen samma tidsfrist på utfärdandet av förordningarna om pensionsåldersgränserna och livslängskoefficienten. Det är fortfarande fråga om en lagstadgad tidsfrist för utfärdande av förordningar. Trots detta ska social- och hälsovårdsministeriet kunna utfärda de här förordningarna genast när de uppgifter som behövs finns att tillgå.

När bestämmelserna om tidsfristerna för utfärdande av de här förordningarna infördes i lagstiftningen i samband med pensionsreformen 2017 konstaterades det att åldersgränserna ska fastställas innan livslängskoefficienten fastställs för att den då fastställda lägsta åldern för ålderspension ska kunna tillämpas vid beräkningen av livslängskoefficienten. Därmed grundar sig de åldersgränser och den livslängskoefficient som fastställts för en och samma åldersklass på

samma uppgifter (RP 16/2015 rd, s. 66). Det att den lagstadgade tidsgränsen för utfärdande av förordningarna i fortsättningen är densamma påverkar inte i sak beräkningen av pensionsåldersgränserna eller livslängdskoefficienten. I praktiken beräknas pensionsåldersgränserna och livslängdskoefficienten i vilket fall som helst som en del av samma beräkningsprocess.

I samband med pensionsreformen 2017 hänvisades också till arbetstagares möjlighet att förutse sin pensionering: när en person flera år i förväg känner till sin lägsta ålder för ålderspension kan personen planera sin framtid och bereda sig på en eventuell pensionering i god tid (RP 16/2015 rd, s. 64). Pensionsåldersgränserna för de födelseårsklasser som är födda 1965 och senare fastställs därför det år då de som hör till födelseårsklassen i fråga fyller 61 år. Förutsebarheten i pensionsåldersgränserna ökar – i synnerhet på kort sikt – i någon mån också av att den lägsta ålderspensionsålder som fastställs för varje födelseårsklass enligt lag kan avvika med högst två månader från den lägsta ålderspensionsålder som fastställts för den föregående födelseårsklassen. Denna är samtidigt övre gräns för ändringar i de undre åldersgränserna för partiell förtida ålderspension och arbetslivspension jämfört med den senast fastställda åldersgränsen.

För dem som är födda 1964 är den lägsta åldern för ålderspension 65 år, den undre åldersgränsen för arbetslivspension är 63 år och den undre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension är 62 år. När den lägsta åldern för ålderspension för första gången fastställs enligt 82 § i lagen om pension för arbetstagare för dem som är födda 1965, kan den som högst vara 65 år och 2 månader och som lägst 64 år och 10 månader. Den undre åldersgränsen för arbetslivspension ändras då på motsvarande sätt som den lägsta åldern för ålderspension med högst två månader räknat från 63 år och den undre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension med högst två månader räknat från 62 år.

När man övergår till pensionsåldersgränser per födelseårsklass som fastställs separat genom förordning infaller fastställandet av den undre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension vid en tidpunkt då de äldsta som ingår i födelseårsklassen är i närheten av den åldersgränsen. Av denna anledning är det naturligtvis önskvärt att den undre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension fastställs så tidigt som möjligt. Att tidsfristen för utfärdande av förordningen om pensionsåldersgränser flyttas fram en månad anses trots detta vara behövligt och motiverat, eftersom det kan visa sig vara omöjligt att följa tidsgränsen enligt den nuvarande regleringen.

Om den allmänna förväntade livslängden och pensionsåldersgränserna stiger – vilket är ytterst sannolikt – återstår fortfarande tillräckligt tid för dem som ansöker om pension att vidta åtgärder för att ansöka om partiell ålderspension. Detta gäller även i det fall att den undre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension kvarstår vid 62 år eller sjunker högst en månad under detta. I det sistnämnda fallet kvarstår för dem som hör till de äldsta inom sin födelseårsklass åtminstone en månad för att göra ansökan efter att förordningen har utfärdats. Om den undre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension sjunker ännu mer är emellertid den föreslagna tidpunkten för utfärdande av förordningen för sen. Motsvarande risk kan i och för sig realiseras också i fråga om tidsfristen enligt den nuvarande regleringen om pensionsåldersgränserna oväntat sjunker. Det är emellertid ytterst osannolikt att pensionsåldersgränserna i förhållande till åldersgränserna för dem som är födda 1964 sjunker. Detta skulle kräva en betydande ökning av dödligheten per födelseårsklass jämfört med början av 2020-talet. En sådan oväntad utveckling skulle visa sig i förväg i dödlighetsstatistiken för de föregående åren, varvid det skulle vara nödvändigt att lösa situationen genom separata åtgärder i lagstiftningen. Ytterst sannolikt är dock att den allmänna förväntade livslängden och pensionsåldersgränserna stiger. Då ökar det tidsmässiga avståndet mellan fastställandet av åldersgränserna och den tidigaste tidpunkt då den undre åldersgränsen för partiell förtida ålderspension uppnås.

Med tanke på ansökan om partiell förtida ålderspension är det värt att notera att denna pension betalas ut tidigast från och med ingången av kalendermånaden efter den då den undre åldersgränsen uppnås. Partiell förtida ålderspension beviljas inte retroaktivt, utan den börjar tidigast vid ingången av kalendermånaden efter den då pensionsansökan gjordes. Om den lägsta åldersgränsen för partiell förtida ålderspension för dem som är födda 1965 fastställs exempelvis till 62 år, kan den partiella förtida ålderspensionen för en person som är född den 1 januari 1965 börja tidigast den 1 februari 2027. Den som vill ha partiell förtida ålderspension från och med denna tidpunkt ska lämna in sin pensionsansökan senast i januari 2027. Partiell förtida ålderspension ska sökas så att den börjar vid samma tidpunkt i enlighet med alla arbetspensionslagar. Beviljande av denna pension förutsätter inte minskat arbete eller andra ändringar i arbetet. En pensionstagare kan också på ansökan återkalla sin partiella förtida ålderspension inom tre månader från det att beslutet om beviljande av pension meddelades.

4.1.3 Ändring av fonderingsgränsen

I propositionen föreslås det att 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare ändras så att inkomstgränsen i paragrafen höjs. Syftet med höjningen av inkomstgränsen är att beakta arbetsgivarens begränsade möjligheter att påverka arbetstagarnas risk för arbetsoförmåga i korta anställningsförhållanden samt att underlätta verkställigheten av finansieringen. I fortsättningen sker i fråga om pensionsskyddet för de minsta arbetsinkomsterna inte fondering i invalidpensionerna och detta medför inte ansvar för en enskild arbetsgivare. Enligt förslaget bekostas detta pensionsskydd gemensamt av ArPL- och SjPL-pensionsanstalterna. Motsvarande ändring föreslås också i lagen om sjömanspensioner.

Enligt förslaget svarar pensionsanstalten inte för invalidpensionen till den del de arbetsinkomster från en tillfällig arbetsgivare som är försäkrade hos pensionsanstalten eller arbetsinkomster från en annan arbetsgivare som är försäkrade genom samma försäkring underskrider granskningsperiodens gräns på 6 662,23 euro (på 2004 års nivå) för invalidpension under de två senaste kalenderåren. I den gällande lagen är inkomstgränsen 2 094,45 euro. En höjning av inkomstgränsen skulle leda till att invalidpensionen fonderas först vid något större inkomster. Detta skulle också, genom modellen med avgiftsklasser, påverka de största arbetsgivarnas ansvar för den fonderade invalidpensionen.

4.1.4 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

I propositionen föreslås det att PSC:s rätt att få information kompletteras för att Pensionsskyddscentralens möjlighet att fullgöra sin lagstadgade uppgift att övervaka företagarnas pensionsförsäkringsskyldighet ska kunna säkerställas.

En utvidgning i anslutning till PSC:s rätt att få information behövs för att tillsynen över företagares pensionsförsäkringsskyldighet ska kunna effektiviseras. Tillsynen över FöPL-försäkringen bör på ett omfattande sätt inriktas också på företagarbete som sker via aktiebolag. Det föreslås att den omfattande masstillsyn som grundar sig på uppgifter som ges som massdata ska utvidgas till att även omfatta aktieägarna i aktiebolag. En sådan rätt att få uppgifter i form av massdata är nödvändig för en effektiv tillsyn, eftersom det inte på något annat sätt finns uppgifter att tillgå om de aktiebolag som har betalat löner till aktieägare som har försummat sin FöPL-försäkringsskyldighet.

Den rätt att få uppgifter för tillsyn som avses i 151 § i lagen om pension för företagare gäller delvis också personuppgifter, vilkas behandling regleras i dataskyddsförordningen. Den behandling av personuppgifter som avses i denna paragraf grundar sig i första hand på artikel 6.1

c i dataskyddsförordningen. Det rör sig således om behandling som behövs för fullgörandet av den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldigheter.

De uppgifter om aktiebolagsföretagare som enligt förslaget ska lämnas till PSC ska inte innehålla uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen, och uppgifterna ska inte anses vara av konstitutionellt känslig natur. Uppgifterna innehåller dock uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen (24 § 1 mom. punkterna 20 och 23 i offentlighetslagen) och det bör därför föreskrivas i lag om utlämnande av uppgifterna trots sekretessbestämmelserna.

Det är möjligt att ha nationell lagstiftning som preciserar den allmänna dataskyddsförordningen, då behandlingen av personuppgifter grundar sig på artikel 6 c i dataskyddsförordningen, enligt vilken behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldighet ska kunna fullgöras. Enligt 2 § i lagen om Pensionsskyddscentralen har PSC till uppgift att övervaka att försäkringsskyldigheten enligt arbetspensionslagarna följs.

I artikel 5 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om principen för ändamålsbegränsning. Personuppgifter ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Enligt artikel 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen är det möjligt att använda uppgifter för andra ändamål när användningsändamålet är förenligt med det syfte för vilket uppgifterna ursprungligen samlades in.

Behandlingen av personuppgifter ska anses vara förenlig mot bakgrund av kopplingen mellan syftena med insamlingen av personuppgifter och den planerade efterföljande behandlingen. Enligt artikel 6.4 i dataskyddsförordningen är utnyttjande av personuppgifter för andra ändamål än det ändamål för vilket de ursprungligen samlades in möjligt, om behandlingen grundar sig på unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1.

De uppgifter som behövs för tillsynen över arbetspensionsskyddet har ursprungligen samlats in för beskattningen. Tillsynen över arbetspensionsförsäkringen garanterar att ett viktigt mål av allmänt intresse uppnås i enlighet med artikel 23.1 e i dataskyddsförordningen, eftersom den har att göra med social trygghet och tillsynen över hur arbetspensionsförsäkringen genomförs. Tillsynen garanterar att personen får den sociala trygghet som hen har rätt till och att lika konkurrens mellan företagare bibehålls. Tillsynen över arbetspensionsförsäkringen skulle inte kunna utövas utan uppgifter från Skatteförvaltningen.

Enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen ska en medlemsstats lagstiftning uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. Behandlingen av uppgifter om aktiebolag för tillsynen över försäkringen kan anses stå i proportion till syftet med behandlingen och med beaktande av principerna för behandlingen enligt dataskyddsförordningen. Det krävs omfattande information om alla företagare, eftersom alla företagare omfattas av FöPL-tillsynen. Enligt propositionen begränsas utlämnandet av uppgifter till företagare som äger mer 10 procent av företaget. Uppgifterna om ägarandelar på 10 procent är motiverade i förhållande till definitionen av företagare enligt lagen om pension för företagare, där det anges att även en delägare som ensam äger mindre än 30 procent men tillsammans med sina familjemedlemmar över 50 procent av bolagets aktiekapital betraktas som företagare.

I förslaget tas hänsyn till den samhälleliga betydelsen av ordnandet av pensionsskyddet och till att tillsynen över försäkringen ska kunna genomföras i tillräcklig omfattning och på ett tillräckligt effektivt sätt så att tillsynen för sin del tryggar att lagen följs på behörigt sätt.

4.1.5 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

I det utvecklingsförslag som delegationen för stipendiater har lämnat till social- och hälsovårdsministeriet föreslås det att i fråga om stipendier som beviljats för minst 12 månader ska det under vissa förutsättningar vara möjligt att justera LFöPL-arbetsinkomsten under försäkringsperioden tidigast från ansökningsdagen. Justering av arbetsinkomsten kräver en väsentlig förändring i stipendiatens arbete i fråga om varaktighet och mängd, eftersom justeringen av redan fastställd LFöPL-arbetsinkomst kräver ett nytt förvaltningsbeslut.

Enligt förslaget ändras lagen om pension för lantbruksföretagare så att den LFöPL-arbetsinkomst som har fastställts för stipendiaten kan justeras under försäkringsperioden. Justeringen av arbetsinkomsten görs på stipendiatens egen ansökan. Den årliga LFöPL-arbetsinkomsten beskriver den långsiktiga arbetsinsats som innebär att grunden för justeringen även för stipendiaters del ska uppfylla kravet på väsentlighet. Möjligheten att justera arbetsinkomsten ska gälla endast längre stipendier, stipendier som beviljats för minst 12 månaders arbete. Dessutom bör förändringen vara tillräckligt betydande både i fråga om arbetsinsatsen och förändringens varaktighet för att det ska vara ändamålsenligt att justera LFöPL-arbetsinkomsten genom ett nytt förvaltningsbeslut.

Justering av en stipendiats arbetsinkomst är enligt förslaget möjlig om förändringen i arbetsinsatsen varar minst fyra månader räknat från justeringstidpunkten, det vill säga från den dag ansökan inlets. Dessutom krävs det att stipendiatens arbetsinsats i fråga om den arbetstid som hen använt för arbetet ändras med minst 20 procent jämfört med det tidigare arbetet. Justering av arbetsinkomsten ska kunna göras, om minst en månad av försäkringstiden kvarstår från tidpunkten för justeringen av arbetsinkomsten, det vill säga från den tidpunkt då justeringsansökan inleddes. En justering av arbetsinkomsten kräver dessutom att förutsättningarna för obligatorisk försäkring i fråga om arbetsinkomstens belopp fortfarande uppfylls från och med tidpunkten för justeringen.

4.1.6 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

4.1.6.1 Allmänt om de föreslagna ändringarna

Enligt förslaget revideras 4 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen så att bestämmelsen i fortsättningen gör det möjligt att i vissa avseenden mera omfattande få information för PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Dessutom preciseras och förtydligas bestämmelsen för att ta hänsyn till ändringar i den allmänna dataskyddslagstiftningen.

De viktigaste utvidgningarna av PSC:s rätt att få information för statistik, forskning och utveckling följer av att skatteförvaltningen enligt förslaget läggs till uppgiftslämnarna i bestämmelsen. Därmed blir det möjligt att få information från skatteförvaltningen och dess inkomstregister. Dessutom föreslås det att Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Finansinspektionen och Patientförsäkringscentralen läggs till de aktörer som lämnar ut uppgifter.

PSC får redan för närvarande med stöd av annan lagstiftning vissa uppgifter av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt Finansinspektionen för sin statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Eftersom uppgifterna från dessa myndigheter behövs regelbundet för PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet, är det dock motiverat att för att underlätta och förtydliga tillgången till uppgifterna även ta hänsyn till dessa behov i den särskilda bestämmelsen om information till PSC för statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. För tydlighetens skull föreslås det att Patientförsäkringscentralen införs i bestämmelsen. Enligt

Patientförsäkringscentralens utredning har centralen vid tidigare utlämnande av uppgifter stött sig på gällande 4 § 1 mom. 8 punkten, där det föreskrivs om andra myndigheter eller inrättningar som är verksamma inom socialförsäkringsområdet som uppgiftslämnare. Försäkringsbranschens Rehabilitering rf:s verksamhet har upphört, så inrättningen tas bort som uppgiftslämnare. I övrigt motsvarar uppgiftslämnarna de nuvarande. De uppgifter som lämnas ut definieras mer exakt i bestämmelsen, och en del av de uppgifter som lämnas ut är nya. Ändringarna beskrivs mer ingående i de relevanta punkterna i detaljmotiveringen.

4.1.6.2 Grunden för behandlingen av personuppgifter

Rättsgrunder för behandlingen

Den allmänna dataskyddsförordningen är lagstiftning som är direkt tillämplig på nationell nivå, men som i vissa avseenden ger medlemsstaterna nationellt spelrum på motsvarande sätt som i fråga om direktiv. Den nationella lagstiftningen kan därför, på de villkor som fastställs i förordningen, precisera och komplettera den nationella tillämpningen av bestämmelserna i förordningen. I Finland kompletterar dataskyddslagen (1050/2018) som allmän lag den nationella tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen. I vissa delar av förordningen tillåts också undantag från bestämmelserna i förordningen, vilket innebär att den nationella lagstiftaren måste uppfylla de villkor för undantag som fastställs i förordningen.

För att behandlingen av personuppgifter ska vara laglig ska behandlingen enligt den allmänna dataskyddsförordningen ha en rättslig grund. Bestämmelser om de rättsliga grunderna för behandlingen finns i artikel 6.1 i förordningen. Om behandlingen dessutom omfattar behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, ska utöver den rättsliga grunden enligt artikel 6 i förordningen även något av villkoren i artikel 9.2 i förordningen uppfyllas. Med särskilda kategorier av personuppgifter avses enligt artikel 9 i förordningen behandling av personuppgifter som avslöjar en persons ras eller etniska ursprung, politiska åsikter, religiösa eller filosofiska övertygelse, medlemskap i fackförening eller uppgifter om personens hälsa, sexualliv eller sexuella läggning. Det kan också handla om behandling av genetiska uppgifter eller biometriska uppgifter för att identifiera en fysisk person.

Till de uppgifter som behövs för PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet hör också personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter. Sådana är bland annat uppgifter om hälsotillståndet. Av uppgifter om en persons sjukdomsrelaterade förmåner eller familjeförhållanden kan framgå sådana omständigheter som avses i artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen. Den behandling av personuppgifter som PSC behöver för sin statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet ska därför stödja sig på grunderna i både artikel 6 och artikel 9 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 6 i den allmänna dataskyddsförordningen är behandlingen av personuppgifter laglig bland annat när den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). Båda dessa rättsliga grunder inkluderar det nationella handlingsutrymme som definieras i artikel 6.2 och 6.3 i förordningen. Detta innebär att det är tillåtet att anta nationella bestämmelser som preciserar tillämpningen av förordningen när det gäller behandlingen av personuppgifter på dessa grunder. I förordningen förutsätts samtidigt också att grunden för behandlingen av personuppgifter på dessa grunder ska fastställas antingen i unionsrätten eller i den nationella lagstiftning som är tillämplig på den personuppgiftsansvarige. I dessa fall är det också tillåtet att i den nationella lagstiftningen införa särskilda bestämmelser som anpassar tillämpningen av

förordningens regler. Dessa kan bland annat gälla de allmänna villkoren för lagenligheten i den personuppgiftsansvariges behandling av uppgifter, vilken typ av information som får behandlas, vilka personer som är registrerade, vilka personer som har rätt att få tillgång till personuppgifterna och syftet med utlämnandet, ändamålsbegränsningen, lagringstiderna eller de åtgärder och förfaranden som ingår i behandlingen. Den lagstiftning som gör det möjligt att behandla uppgifter ska dessutom enligt förordningen uppfylla målet för ett allmänt intresse och stå i proportion till det legitima syfte som eftersträvas.

Den behandling av personuppgifter som krävs för statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet som hör till PSC:s lagstadgade uppgifter är nödvändig i enlighet med artikel 6.1 c i den allmänna dataskyddsförordningen för att centralens lagstadgade skyldigheter ska kunna fullgöras. Alternativt kan även artikel 6.1 e fungera som rättslig grund, det vill säga att behandlingen av personuppgifter är nödvändig för att en uppgift av allmänt intresse ska kunna utföras. Eftersom behandlingen av personuppgifter är direkt baserad på de uppgifter som föreskrivs i lagen om PSC, måste dock artikel 6.1 c i förordningen betraktas som den mest lämpliga rättsliga grunden för behandlingen. Den nationella regleringen av dessa uppgifter och därmed sammanhängande rätt till information måste dessutom anses uppfylla målet för allmänt intresse: uppgifterna tjänar utvecklingen av arbetspensionssystemet, vilket är viktigt med tanke på den nationella omfattningen av arbetspensionssystemet och dess betydelse för medborgarnas försörjning. Den planerade regleringen måste också anses stå i proportion till dessa legitima mål.

Behandling av personuppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter är förbjuden enligt artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen, om det inte finns någon grund för behandlingen enligt punkt 2 i samma artikel. En del av strecksatserna i artikel 9.2 i dataskyddsförordningen är direkt tillämpliga, medan andra kräver stöd genom nationell lagstiftning. I 6 § 1 mom. i dataskyddslagen föreskrivs om situationer där behandling av särskilda kategorier av personuppgifter är tillåten men kräver stöd av nationell lagstiftning (RP 9/2018 rd, s. 87). Enligt 6 § 1 mom. i dataskyddslagen ska ett behandlingsförbud enligt artikel 9.1 i den allmänna dataskyddsförordningen inte tillämpas på behandling av uppgifter för vetenskaplig eller historisk forskning eller statistikföring och inte heller på sådan behandling av uppgifter som föreskrivs i lag. Behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter är därför tillåten med stöd av förordningen och den kompletterande dataskyddslagen, både inom PSC:s statistik- och forskningsverksamhet och inom centralens lagstadgade utvecklingsverksamhet.

Om särskilda skyddsåtgärder som lämpar sig för behandling av uppgifter

Bestämmelserna i 6 § 2 mom. i dataskyddslagen gäller skyddsåtgärder i anslutning till behandlingen av särskilda kategorier av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet ska enligt momentet vid behandling av sådana uppgifter vidta lämpliga och särskilda åtgärder för att skydda den registrerades rättigheter. Åtgärderna kan bland annat omfatta begränsning av tillgången till uppgifter, möjliggörande av en senare kontroll av behandlingen, pseudonymisering av personuppgifter, tillgänglighet och feltolerans i behandlingssystemet och de tjänster som är knutna till behandlingen, vägledning och säkerställande av kunskap om dataskydd eller bedömning av om de åtgärder som ska vidtas är tillräckliga. I bestämmelsen nämns också särskilt utarbetandet av en konsekvensbedömning av dataskyddet i enlighet med artikel 35 i dataskyddsförordningen. De skyddsåtgärder som vidtas ska vara lämpliga i förhållande till behandlingen, men den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet ska överväga valet av dessa åtgärder (RP 9/2018 rd, s. 93). I artikel 89.1 i den allmänna dataskyddsförordningen föreskrivs dessutom om lämpliga skyddsåtgärder vid behandling av personuppgifter för arkiv-

ändamål av allmänt intresse eller för vetenskapliga och historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål. Skyddsåtgärderna ska särskilt säkerställa att principen om uppgiftsminimering följs. Skyddsåtgärder kan till exempel vara pseudonymisering eller anonymisering av uppgifter.

De skyldigheter som anges i den nationella lagstiftningen och i EU-lagstiftningen tryggar att den registrerades grundläggande rättigheter och intressen tillgodoses även inom PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Användningen av direkta identifieringsuppgifter för registrerade – till exempel personbeteckningar – är begränsad till de situationer där det är nödvändigt för skötseln av uppgifterna inom PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. I andra situationer används uppgifter på individnivå som pseudonymiserade på ett sådant sätt att personens direkta identifieringsuppgifter har raderats och ersatts med en separat unik sifferkod. Den offentliga statistiken och undersökningarna består av pseudonymiserade material och de uppgifter som publiceras är helt anonyma. Material som innehåller en direkt identifikation av en person förvaras i separata personuppgiftslager inom PSC:s statistik- och forskningsregister, till vilka endast ett begränsat antal personer kan få tillträde genom behörigheter.

Förutsättningar för avvikelser från principen om ändamålsbegränsning

I artikel 5 i dataskyddsförordningen föreskrivs det om principen för ändamålsbegränsning. Enligt den ska personuppgifter samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Senare behandling för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål ska enligt artikel 5.1 b inte anses vara oförenlig med de ursprungliga ändamålen. Principen om ändamålsbegränsning hindrar därför inte att uppgifter som ursprungligen samlats in för andra ändamål utnyttjas inom statistik- och forskningsverksamhet. När det gäller PSC:s lagstadgade utvecklingsverksamhet kan man däremot inte stödja sig på en motsvarande specialbestämmelse.

Artikel 6.4 i den allmänna dataskyddsförordningen gör det möjligt att avvika från principen om ändamålsbegränsning med stöd av lag eller den registrerades samtycke. De i lag föreskrivna undantagen ska i så fall baseras antingen på unionsrätten eller på en medlemsstats lagstiftning som utgör en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda de mål som avses i artikel 23.1 i förordningen. Dessa mål omfattar bland annat viktiga mål av allmänt intresse för unionen eller en medlemsstat, inklusive folkhälsa och social trygghet.

PSC:s lagstadgade utvecklingsverksamhet har stor betydelse för utvecklingen av det nationella arbetspensionsskyddet. Med beaktande av detta kan tryggande av information som behövs i verksamheten även i fortsättningen betraktas som en nödvändig och proportionerlig åtgärd i ett demokratiskt samhälle för att skydda det nationella målet om social trygghet. Målet måste anses vara viktigt, med beaktande av arbetspensionsskyddets centrala betydelse för medborgarnas försörjning när det gäller realiserade risker som är förknippade med arbetsförmåga samt när det gäller ålderdom. På samma grund måste målet anses vara av allmänt intresse. Anslutningen framhävs av det faktum att den med skattemedel finansierade nationella sociala tryggheten kompletterar arbetspensionsskyddet, vars funktion därmed också återspeglas i den övriga sociala tryggheten. Den föreslagna regleringen ska samtidigt anses vara proportionell med beaktande av den allmänna sociala betydelsen av den avsedda verksamheten och av att skyddet av den registrerades rättigheter vid behandling av personuppgifter tryggas i enlighet med unionslagstiftningen och nationell lagstiftning.

4.1.7 Upphävande av bestämmelser om teknisk anslutning

I propositionen föreslås det att bestämmelserna om teknisk anslutning i speciallagar upphävs, eftersom användningen av tekniska gränssnitt regleras i informationshanteringslagen, som är en allmän lag. Den föreslagna regleringen påverkar inte regleringen av rätten till information.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Främjande av användning av elektroniska arbetspensionsutdrag

Genom att de försäkrade i allt högre grad hänvisas till elektroniska tjänster, hittar också allt fler dessa tjänster. Ökad användning av elektroniska tjänster medför också kostnadsbesparingar för arbetspensionssystemet, då utskrifts- och postningskostnaderna för arbetspensionsutdragen (uppskattade till 1–1,5 miljoner euro per år) minskar. Pensionsanstalterna beräknar att användningen av elektroniska tjänster bland personer med arbetspensionsförsäkring har fördubblats på några år och att tillväxten är kontinuerlig.

4.2.1.2 Ändring av fonderingsgränsen

Effekterna av den föreslagna ändringen har bedömts med hjälp av beräkningar som gjorts av PSC. I registret över pensionsfall tog PSC ut uppgifter om nya pensioner 2019 och 2022 och ur intjäningsregistret uppgifter om intjäningsperioder under granskningstiden i fråga om ansvarsfördelningen gällande de nya pensionerna. Utifrån dessa uppgifter beräknades PSC de fonderade delarna av pensionerna enligt olika regler. Beräkningen enligt gällande lagstiftning gav ett värde på 553 miljoner euro för 2019 och ett värde på 486 miljoner euro för 2022 för den fonderade utgiften för nya invalidpensioner. Motsvarande siffror som arbetspensionsförsäkringsbolagen har inhämtat är 520 miljoner euro och 466 miljoner euro. Eftersom andra ArPL-pensionsanstalter också omfattas av PSC:s urval kan de beräknade siffrorna anses vara av rätt storleksklass, även om det råder en liten osäkerhet om resultaten. Resultaten kan dock betraktas som mycket väl riktgivande.

Vid bestämmandet av den fonderade delen av invalidpensionen enligt lagen om pension för arbetstagare granskas först den inkomstgräns som avses i 175 § 1 mom. och som bestämmer om den del som fonderats över huvud taget ska räknas med i invalidpensionen. Därefter granskas vilka försäkringsperioder som beaktas vid beräkningen på basis av inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare. I 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare avgränsas från fonderingsområdet de invalidpensioner i vilka inkomstgränsen enligt 175 § 1 mom. uppfylls av flera försäkringar sammanlagt, men ingen försäkring ensam dock överskrider inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom.

En höjning av inkomstgränsen per försäkring i enlighet med 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare skulle ur fonderingsområdet utesluta de invalidpensioner, där inkomsterna under granskningsperioden på samma sätt som för närvarande överskrider gränsen enligt 175 § 1 mom., men inkomsterna inte av någon försäkring ensam överskrider den nya högre inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. Både 2019 och 2022 fanns det några tiotal sådana pensioner, det vill säga en ändring av inkomstgränsen skulle minska det antal pensioner som fonderas med ungefär en halv procent. De pensioner som ska beaktas i fonderingen skulle minska med omkring tusen, det vill säga med 11 procent jämfört med nuläget. Den pensionsutgift som fonderas skulle minska med cirka tio miljoner euro, det vill säga med två procent jämfört med nuläget.

Konsekvenserna skulle vara störst i fråga om rehabiliteringsstöd (-2 procent) och minst i fråga om delinvalidpensioner (-0,7 procent).

Tabell 1. Konsekvenserna av den föreslagna ändringen jämfört med nuläget. (Källa: PSC)

		Nuvarande undre gräns för fondering 2 094,45 €	Inverkan av den nuvarande gränsen	Undre gräns för fondering 6 662,23 €	Inverkan av den föreslagna gränsen jämfört med nuläget
Antalet fonderade nya invalidpensioner 2022	Alla invalidpensioner	5 938	0.0 %	5 916	-0.4 %
	Fulla invalidpensioner	1 176	0.0 %	1 172	-0.3 %
	Rehabiliteringsstöd	2 584	0.0 %	2 573	-0.4 %
	Delinvalidpensioner	1 204	0.0 %	1 201	-0.2 %
	Partiella rehabiliteringsstöd	974	0.0 %	970	-0.4 %
Antalet försäkringar som inverkar på fonderingen av nya invalidpensioner 2022	Alla pensioner	7 872	-11 %	7 026	-10.7 %
	Fulla invalidpensioner	1 524	-9 %	1 375	-9.8 %
	Rehabiliteringsstöd	3 686	-13 %	3 169	-14.0 %
	Delinvalidpensioner	1 440	-7 %	1 356	-5.8 %
	Partiella rehabiliteringsstöd	1 222	-8 %	1 126	-7.9 %
Fonderad invalidpensionsutgift för nya invalidpensioner 2022, miljoner euro	Alla pensioner	486,4	-0.4 %	477,9	22,8 %
	Fulla invalidpensioner	73,7	-0.3 %	72,9	-1.1 %
	Rehabiliteringsstöd	312,6	-0.4 %	305,7	-2.2 %
	Delinvalidpensioner	41,2	-0.1 %	40,9	-0.7 %
	Partiella rehabiliteringsstöd	59,0	-0.2 %	58,5	-0.9 %

Uttaget ur PSC:s register gav inte tillförlitliga uppskattningar av de fonderade delarna av rehabiliteringspenningarna. Den fonderade delen av rehabiliteringspenningarna beräknas emellertid enligt samma princip som den fonderade delen av rehabiliteringsstödet. Den föreslagna ändringens konsekvenser för fonderingen av rehabiliteringspenningar kan uppskattas motsvara konsekvenserna för fonderingen av rehabiliteringsstöd.

Motsvarande granskning gjordes också för nya invalidpensioner 2022 och som innehöll en fonderad del enligt lagen om sjömanspensioner. Till storleksklassen motsvarar resultaten de bedömningar av konsekvenserna som erhållits för ArPL-pensionerna, även om det betydligt lägre antalet SjöPL-pensioner per år kan leda till slumpmässiga resultat. De pensioner som ska beaktas i fonderingen minskar enligt förslaget med omkring 10, det vill säga med inmot 12 procent jämfört med nuläget. Den pensionsutgift som fonderas minskar med cirka 1,6 miljoner euro, det vill säga med 1,2 procent jämfört med nuläget. Inverkan är störst i fråga om rehabiliteringsstöd (-2,6 procent) och minst i fråga om delinvalidpensioner (0 procent).

PSC bedömer effekterna av den föreslagna ändringen också på längre sikt med hjälp av en långsiktig kalkyl. Den föreslagna ändringen påverkar inte storleken på den totala ArPL-avgift som behövs. Till följd av den föreslagna ändringen fonderas något färre invalidpensioner och den nödvändiga invalidpensionsavgiften blir lägre. Samtidigt betalas en större del av invalidpensionerna ut som utjämningsdelar av pensionerna, och utjämningsavgiften bör höjas med ett belopp som motsvarar sänkningen av invalidpensionsavgiften.

Eftersom ändringen inte påverkar den totala avgiften eller pensionsutgifterna, följer även storleken på pensionstillgångarna utvecklingen av PSC:s långsiktiga grundkalkyl. Inverkan på de olika ansvarsdelarna är dock något olika. Effekten av minskningen av fonderingen av nya invalidpensioner påverkar invalidpensionsansvaret och från och med 2050-talet är pensionsansvaret i fråga två procent mindre än i grundkalkylen. I förhållande till ArPL-lönesumma är detta ungefär 0,2 procent. På motsvarande sätt blir utjämningsansvaret något större.

4.2.1.3 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

En mer omfattande tillsyn över aktieföretag skulle leda till en liten ökning av premieinkomsten, vilket skulle stärka premiebaser för FöPL-försäkring. PSC har beräknat de ekonomiska konsekvenserna med hjälp av en kortsiktig modell (åren 2023–2028) med hänsyn till förändringar i antalet försäkrade, summorna av arbetsinkomst, premieintäkter och teoretiska skötselkostnader. I beräkningarna har man inte beaktat någon förändring i pensionsutgiften, som uppskattas vara obetydlig mellan åren 2024 och 2028. Under det första året är den höjande effekten för premieintäkten enligt den kortsiktiga beräkningen omkring 0,3 miljoner euro, vilket leder till en minskning av statens andel på ungefär samma nivå. Under åren 2024–2028 kommer statens andel att minska med cirka 1–2 miljoner euro.

4.2.1.4 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

Enligt gällande bestämmelser intjänas i pension 1,5 procent av arbetsinkomsterna per kalenderår. Aldre stipendiater omfattas fram till slutet av 2025 av en övergångsbestämmelse, enligt vilken personer mellan 53 och 62 år årligen i pension intjänar 1,7 procent av arbetsinkomsterna. Om en justering av arbetsinkomsten leder till att försäkringstiden förlängs och stipendiaten under denna förlängda period uppnår en ålder som överstiger 53 år, intjänar hen 0,2 procent mer i pension per kalenderår. Till utgången av 2025 är basprocentsatsen av arbetspensionsförsäkringsavgiften för lantbruksföretagare och stipendiater från ingången av kalenderåret efter det år då personen fyllt 53 år till utgången av det kalenderår under vilket personen fyller 63 år den basprocentsats som avses i 22 § i lagen om pension för lantbruksföretagare, ökad med 1,5 procentenheter. Efter 2025 upphör dock denna effekt.

De föreslagna ändringarna av justeringen av stipendiaters fastställda LFöPL-arbetsinkomst uppskattas inte ha någon ekonomisk inverkan på pensionsutgifterna i LFöPL-pensionssystemet för stipendiater. Vid justering av stipendiaters fastställda LFöPL-arbetsinkomst ändras försäkringstiden, men LFöPL-arbetsinkomsten förändras procentuellt i samma proportion, vilket bättre motsvarar det faktiska stipendiearbetet. Om arbetet ändras till deltidsarbete minskar beloppet av LFöPL-arbetsinkomsten, men försäkringstiden förlängs så att den motsvarar förändringen. Både stipendiaters pensionsutgifter och skåliga vårdkostnader bekostas med försäkringspremier som betalas av stipendiaterna.

4.2.1.5 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet

De ekonomiska konsekvenserna av den föreslagna ändringen bedöms vara små. Behovet av resurser för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata och för skatteförvaltningens inkomstdatasystem kan dock öka något.

4.2.2 Inverkan på verkställigheten av social trygghet samt på myndigheternas och andra aktörers verksamhet

4.2.2.1 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller senare

Om den i lag föreskrivna tidsgränsen för utfärdande av förordningen om de pensionsåldersgränser som avses i 83 § i lagen om pension för arbetstagare i enlighet med förslaget skjuts fram med en månad, säkerställs att social- och hälsovårdsministeriet årligen har förutsättningar att följa den lagstadgade tidsfristen och att det finns en skälig tid för beredningen av förordningen vid ministeriet.

4.2.2.2 Ändring av fonderingsgränsen

Den föreslagna ändringen innebär att invalidpensionen i något högre grad än i dag inte medför ansvar för en enskild pensionsanstalt för den del av invalidpensionen som fonderas. Effekterna av ändringen har beskrivits i avsnittet Ekonomiska konsekvenser.

Den föreslagna ändringen kräver ändringar i arbetspensionsbranschens gemensamma program för pensionsberäkning. Den föreslagna ändringen av inkomstgränsen medför dock inte några betydande ändringar i informationssystemet. Ändringarna enligt förslaget kan genomföras vid sidan av det normala underhållsarbetet. Ändringarna i informationssystemet medför kostnader för informationssystem, som enligt PSC beräknas uppgå till högst omkring några tiotusental euro.

Den föreslagna lagändringen har inga konsekvenser för myndigheterna.

4.2.2.3 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

En utvidgning av PSC:s rätt till information gör det möjligt att övervaka FöPL-försäkringen för de personer som arbetar i en sådan företagareställning som avses i lagen om pension för företagare i ett aktiebolag som de äger helt eller delvis. Om företagare som genom aktiebolag bedriver verksamhet som omfattas av lagen om pension för företagare skulle omfattas av regelbunden FöPL-massövervakning, skulle PSC:s FöPL-övervakning innefatta alla betydande företagargrupper. Totalt sett skulle täckningen för övervakningen av FöPL-försäkringen på detta sätt förbättras väsentligt. Då skulle tillsynen gälla alla företagare på lika villkor, oberoende av i vilken form företagareverksamheten bedrivs.

Det är i så fall fråga om betydande dataöverföring från Skatteförvaltningen till PSC. För närvarande är antalet massuppgifter om näringsidkare och delägare i näringsammanslutningar som PSC får från Skatteförvaltningen cirka 200 000 stycken per år. Eftersom det ofta finns flera aktieägare i ett aktiebolag, beräknas dataöverföringen omfatta fler än 200 000 uppgifter. Beräkningarna tyder dock på att de inte är fler än 400 000.

4.2.2.4 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

Förslagen till justering av stipendiaters LFöPL-arbetsinkomst ökar i viss mån verkställighetsarbetet och kostnaderna för verkställigheten vid LPA. LPA:s skäliga vårdkostnader i fråga om LFöPL-pensionssystemet för stipendiater bestäms i enlighet med 135 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer de grunder enligt vilka skäliga vårdkostnader beräknas. Enligt grunder som fastställts av ministeriet bestäms i fråga om LFöPL-pensionssystemet för stipendiater de skäliga vårdkostnaderna på basis av antalet LFöPL-försäkringar för stipendiater och antalet försäkrade stipendiater, så att den ovan avsedda ökningen av arbetsmängden inte inverkar på beloppet av de vårdkostnader som bestäms för pensionsanstalten enligt de nuvarande grunderna för vårdkostnader.

Omkring 5 000 stipendier på upp till 12 månader beviljas varje år. Mellan 350 och 500 stipendier beviljas för längre tid än 12 månader. Enligt LPA:s försäkringsteams bedömning ökar förslaget antalet förvaltningsbeslut med uppskattningsvis 200 per år. Detta innebär en ökning av det administrativa arbetet med uppskattningsvis 0,4 årsverken.

LPA uppskattar att de ändringar som föreslås ovan inte påverkar försäkrings- och pensionsprogrammet ELVA utom i fråga om beslutsfraserna. Justeringen av arbetsinkomsten påverkar också uttaget av försäkringspremier, men enligt uppgifter från LPA orsakar den föreslagna ändringen inget behov av ändringar i programmet ELVA.

Det skulle vara ändamålsenligt att i de anmälningar till programmet som stipendiegivarna lämnar in införa en separat punkt för allmänt ställningstagande i anslutning till justeringen av arbetsinkomsten/för godkännande av ett ärende som gäller justering av en enskild stipendiats arbetsinkomst. Programmet utvecklas också i övrigt och denna ändring kunde göras i detta sammanhang.

När det gäller ansökningar om justering av arbetsinkomster är det lämpligt att stipendiaten börjar med att fylla i pdf-formuläret för ansökan om justering av arbetsinkomsten som finns på webbplatsen. Om man vill erbjuda stipendiater möjligheten att lämna in ansökan om justering av arbetsinkomsten även i webbtjänster måste en sådan ändring byggas in i LPA:s nuvarande webbtjänster, vilket orsakar kostnader för systemändringar.

4.2.2.5 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

Det föreslås att bestämmelsen om PSC:s tillgång till uppgifter för statistik, forskning och utveckling revideras så att regleringen blir exaktare och tydligare. Enligt förslaget läggs Skatteförvaltningen, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Finansinspektionen och Patientförsäkringscentralen till de aktörer som lämnar ut uppgifter. En mer exakt reglering av skyldigheten att lämna ut uppgifter gör det lättare att begära och lämna ut uppgifter och minskar risken för olika uppfattningar om tolkningen som ibland förekommit mellan PSC och dem som lämnar ut uppgifter. När det gäller tillgången till tillräcklig information är det särskilt viktigt att PSC i framtiden har rätt att också få uppgifter ur Skatteförvaltningens inkomstregister. Ändringarna utvidgar även i övrigt till vissa delar det informationsunderlag som står till förfogande för PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Detta bidrar till ett smidigt och högkvalitativt genomförande av dessa funktioner och till att resultaten av verksamheten kan utnyttjas i utvecklingen av arbetspensionsskyddet inom och utanför PSC. Aktuella uppgifter i inkomstregistret skulle till exempel göra det möjligt att snabbare följa effekterna av lagändringar och förändringar i olika beteenden.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samt Finansinspektionen lämnar redan med stöd av annan lagstiftning ut uppgifter för PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Den föreslagna ändringen minskar den administrativa bördan av att samla in nödvändiga uppgifter. Enligt Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata medför utlämnandet av uppgifter i princip inte ändringsbehov eller kostnader för myndigheten, om det är småskaligt och sker högst några få gånger om året. Om det däremot är nödvändigt att lämna ut uppgifter oftare eller i större omfattning, har det konsekvenser för de resurser som myndigheten behöver. Detta kan också påverkas av det tekniska genomförandet av utlämnandet av uppgifter.

Som ovan framgår är endast Skatteförvaltningen i själva verket en helt ny aktör som uppgiftslämnare. De övriga aktörer som lämnar ut uppgifter enligt den föreslagna bestämmelsen lämnar redan för närvarande ut uppgifter till PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet antingen med stöd av 4 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen eller med stöd av annan lagstiftning. När det gäller dessa aktörer beräknas den administrativa och övriga belastningen på grund av utlämnandet av uppgifter ligga kvar på den nuvarande nivån, bland annat med tanke på volymerna och antalet av begäranden. Eftersom PSC:s lagstadgade verksamhetsområde för statistik, forskning och utveckling förblir oförändrat är behoven inom dessa verksamheter i princip oförändrade, även om de aktuella prioriteringarna och behoven kan variera något. Till exempel uppgifter om olycksfalls- och trafikförsäkringsersättningar behövs årligen som tidigare för publiceringen av statistiken över pensionstagarna i Finland, eftersom uppgifterna i statistiken omfattar för arbetspensionstagare, folkpensionstagare eller tagare av både dessa pensioner också uppgifter om de pensioner som de har fått inom ramen för den lagstadgade olycksfallsförsäkringen och trafikförsäkringen.

I fråga om uppgifterna i inkomstregistret bör man ytterligare utreda det tekniska sättet att lämna ut uppgifterna mellan inkomstregistret och PSC samt de tekniska funktionerna i anslutning till detta.

4.2.3 Konsekvenser för arbetsgivare och stipendiegivare

4.2.3.1 Ändring av fonderingsgränsen

Den föreslagna ändringen påverkar ansvaret för den fonderade invalidpensionen för de stora arbetsgivare som tecknat pensionskydd för sina anställda hos arbetspensionsförsäkringsbolag (den sammanlagda lönesumman för arbetstagarna 2023 är drygt cirka 2,2 miljoner euro per år). Den fonderade pensionsutgift som arbetspensionsförsäkringsbolaget ansvarar för har i beräkningsgrunderna för betalningsklassmodellen enligt vissa regler beaktats som faktisk utgift för ersättning för arbetsoförmåga och rehabiliteringspenning. Eftersom arbetsgivare av den här storleksklassen genom betalningsklassmodellen till vissa delar ansvarar för att täcka kostnaderna för de fonderade delarna av pensionerna för sina arbetstagare som avgår med invalidpension, minskar en höjning av inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare dessa stora arbetsgivares ansvar för invalidpensionerna. I praktiken framträder detta i form av en minskad arbetspensionsavgift för vissa stora arbetsgivare.

Invalidpensioner i anslutning till korta anställningar, där lön under en granskningsperiod på två år har betalats till ett lägre belopp än inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare, påverkar inte arbetsgivarens avgiftsklass. En höjning av den försäkrings-specifika inkomstgränsen gör att fler anställningar definieras som sådana korta anställningar där invalidpensionen inte påverkar arbetsgivarens avgiftsklass.

PSC bedömer ändringsförslagets konsekvenser för de pensioner som kan påverka arbetsgivarens avgiftsklass. Omkring 58 procent av arbetstagarna är försäkrade i sitt anställningsförhållande av en arbetsgivare som omfattas av avgiftsklassmodellen (enligt statistiken Företagens arbetspensionsavgifter). Inverkan på arbetsgivare som omfattas av avgiftsklassmodellen kan bedömas vara i samma proportion. Den gällande lagstiftningen utesluter drygt 600 försäkringsperioder, det vill säga cirka 9 procent, från fonderingen. Av dessa gäller grovt uppskattat inemot 400 arbetsgivare som omfattas av avgiftsklassmodellen. Ytterligare utesluter den föreslagna ändringen 300 försäkringar (200 ur avgiftsklassmodellen). Ändringen utesluter alltså 50 procent mer försäkringar ur fonderingen i förhållande till den gällande lagstiftningen. Inverkan av ändringen på beloppet av den pensionsutgift som påverkar avgiftsklassen är cirka -1,5 procent.

För små arbetsgivare med en lönesumma på högst cirka 2,2 miljoner euro 2023 är den totala pensionsförsäkringsavgiften en jämn avgift som är oberoende av arbetstagarnas ålder och deras egna invalidpensioner. Den föreslagna ändringen inverkar därmed inte på arbetspensionsavgiften för enskilda små arbetsgivare.

4.2.3.2 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

Stipendiater ska enligt förslaget vara skyldiga att för LPA lägga fram en utredning om att stipendiegivaren godkänner ändringen i arbetsinsatsen och arbetstiden. Stipendiegivaren har möjlighet att ge LPA allmänna utlåtanden om att stipendiaterna i fråga om vissa typer av stipendier kan förlänga eller förkorta arbetstiden i enlighet med sin arbetsinsats. I situationer av det här slaget står stipendiaterna i praktiken på grund av utbetalningsfrågor redan i nuläget i kontakt med stipendiegivarna. Utredningen kan vara fritt formulerad (t.ex. i ett meddelande per e-post) och enligt förslaget kan i fortsättningen meddelanden av det här slaget också lämnas via applikationen för stipendiegivares anmälningar.

4.2.4 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

4.2.4.1 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

Enligt LPA:s uppgifter är 40 procent av stipendiaterna inom konst och vetenskap män och 60 procent är kvinnor. De föreslagna ändringarna främjar för sin del stipendiaternas samordning av arbete och familjeliv. I och med justeringen av arbetsinkomsten inriktas LFöPL-försäkringen rätt också när stipendiaten till exempel efter en föräldraledighet rätt fort vill fortsätta arbeta på deltid med stöd av stipendiet vid sidan av vården av ett litet barn. Då är det också möjligt för båda föräldrarna att vara partiellt vårdlediga, vilket torde underlätta en jämn fördelning av vårdansvaret mellan föräldrarna. Enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning (2022) är deltidarbete vanligare bland kvinnor än bland män. Ur perspektivet av systemet för grundläggande rättigheter är det inte motiverat att i praktiken försätta stipendiater vilkas arbetstid ändras exempelvis på grund av vården av ett barn under 3 år i en annan ställning än stipendiater som inte har någon orsak som nämns i förslaget att ändra sin arbetstid. Syftet med bestämmelsen är att stipendiater inte i fråga om social trygghet ska försättas i olika ställning till exempel på grund av familjeledigheter. De föreslagna ändringarna är också i linje med 4 § i lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986), enligt vilken myndigheterna i all sin verksamhet ska främja jämställdheten mellan kvinnor och män.

4.2.4.2 Övriga förslag

De övriga förslagen bedöms inte ha könskonsekvenser

4.2.5 Konsekvenser för förmånstagarna

4.2.5.1 Främjande av användning av elektroniska arbetspensionsutdrag

Enligt Statistikcentralens statistikdatabas har användningen av internet och elektroniska tjänster bland personer i arbetsför ålder fortsatt att öka. År 2022 hade 99 procent av alla sysselsatta använt internet under de senaste 3 månaderna. Enligt statistiken över befolkningens informations- och kommunikationsteknik hade 70–90 procent av alla i åldern 16–64, indelade i olika åldersgrupper, sökt uppgifter om sig själv, till exempel om beskattning, pension eller hälsovård under de senaste 12 månaderna.

Till följd av den föreslagna ändringen styrs en allt större andel av de försäkrade till pensionsanstaltens elektroniska tjänster. På så sätt får de försäkrade tillgång till bättre och mer mångsidiga tjänster än pappersutdraget kan erbjuda.

I webbtjänsterna kan man vid sidan av det elektroniska arbetspensionsutdraget till exempel använda olika räknare, få en uppskattning av sin pension och använda digitala rehabiliterings- och ansökningstjänster. Via chattar kan de försäkrade ställa frågor till pensionsanstalten som de kan få svar på direkt, och via webbplatsen kan de också erbjudas annan allmän information i större utsträckning än i följebrevet till ett skriftligt arbetspensionsutdrag. I pensionsanstaltens webbtjänst kan man också själv komplettera de uppgifter som ligger till grund för kalkylerna.

För likabehandling av personer är det dock viktigt att ett skriftligt arbetspensionsutdrag, det vill säga ett arbetspensionsutdrag i pappersform, skickas till de försäkrade som inte har fått ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller har läst sitt elektroniska arbetspensionsutdrag i pensionsanstaltens webbtjänst på tre år. Alla har inte de tekniska förutsättningarna för att använda webbtjänster, så möjligheten att få ett skriftligt arbetspensionsutdrag garanterar att människors rättsskydd tillgodoses på lika villkor.

I samband med ändringen marknadsförs arbetspensionsutdragets betydelse, det elektroniska arbetspensionsutdragets bredare innehåll och möjligheten att se arbetspensionsutdraget när som helst aktivt till medborgarna både genom ett gemensamt marknadsföringsmeddelande inom branschen och genom pensionsanstaltens egna marknadsföringsmeddelanden.

4.2.5.2 Fastställande av pensionsåldersgränserna genom förordning för dem som är födda 1965 eller därefter

Social- och hälsovårdsministeriet får enligt förslaget årligen utfärda en förordning om de pensionsåldersgränser som gäller för dem som är födda 1965 eller senare högst en månad senare än vad som krävs enligt gällande lagstiftning. Denna förordning utfärdas första gången hösten 2026 med stöd av bestämmelserna i 82 och 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Ändringen innebär att medborgarna får kännedom om pensionsåldersgränserna högst en månad senare än vad som krävs enligt den nuvarande lagstiftningen. De försäkrade som på grundval av den fastställda åldersgränsen har rätt att ansöka om partiell förtida ålderspension redan under månaderna strax efter det att förordningen utfärdas är tvungna att handla snabbare för att ansöka om denna pension än om förordningen antas tidigare. Det finns ändå alltid minst en månad tid för att ansöka om partiell förtida ålderspension – även för dem som är födda bland de första i varje fö-

delseårsklass. Enligt förslaget ska tidsfristen enligt den gällande bestämmelsen ändras uttryckligen för att det inte alltid är realistiskt möjligt att respektera den tidsfrist som har fastställts enligt den nuvarande bestämmelsen för utfärdande av förordningen, med hänsyn till tillgången till de statistiska uppgifter som behövs. Ändringen bör därför anses vara motiverad och nödvändig och dess inverkan på de pensions sökandes ställning kan bedömas som rimlig och ringa.

4.2.5.3 PSC:s rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Det föreslås att efter att de mottagna uppgifterna har avgränsats kontaktar PSC uppskattningsvis 3 000 företagare. Efter avgränsningen av uppgifterna utplånas onödiga uppgifter omedelbart efter det att avgränsningen framgångsrikt har genomförts och det har konstaterats att det inte finns några tekniska fel i avgränsningen. PSC ansvarar för tekniska och organisatoriska lämpliga skyddsåtgärder, så att dataskyddet för de registrerade inte påverkas negativt.

4.2.5.4 PSC:s rätt att få och använda uppgifter för statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet

De registrerade personernas ställning vid behandlingen av de uppgifter som avses i 4 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen tryggas med stöd av EU:s allmänna dataskyddsförordning och den nationella allmänna lagstiftningen om dataskydd. PSC svarar i egenskap av personuppgiftsansvarig för lämpliga tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder, så att dataskyddet för de registrerade inte påverkas negativt.

4.2.5.5 Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

En justering av arbetsinkomsten bidrar till att stipendiaternas sociala trygghet ligger på en bättre nivå och gäller vid rätt tid. Den minskar i princip inte stipendiaternas pension, eftersom justeringen av LFöPL-arbetsinkomsten endast innebär en ändring av arbetsinsatsen och den tid försäkring gäller. Liksom i besluten om avbrytande ändras LFöPL-arbetsinkomsten inte i övrigt.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Ändring av fonderingsgränsen

Som ett alternativ undersöktes en fördubbling av inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare, vilket i genomsnitt motsvarar en inkomst på ungefär två månader. Inkomstgränsen är då 4 188,90 euro på 2004 års nivå.

Effekterna av den alternativa inkomstgränsen bedömdes med hjälp av beräkningar som gjorts av PSC. I registret över pensionsfall plockade PSC uppgifter om invalidpensioner som börjat 2019 och 2022 och ur intjäningsregistret uppgifter om anknytande intjäningsperioder under granskningstiden för ansvarsfördelningen och beräknade på basis av uppgifterna de fonderade delarna av pensionerna enligt olika regler.

En höjning av inkomstgränsen per försäkring i enlighet med 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare utesluter ur fonderingsområdet de invalidpensioner, där inkomsterna av försäkringar under granskningsperioden liksom för närvarande överskrider gränsen enligt 175 § 1 mom. i lagen, men inkomsterna inte av någon försäkring ensam överskrider den nya högre inkomstgränsen enligt 175 § 2 mom. Åren 2019 och 2022 fanns det totalt fem sådana pensioner, det vill säga en ändring av inkomstgränsen skulle minska de pensioner som fonderas med endast

ungefär 0,1 procent. De pensioner som ska beaktas i fonderingen minskar enligt förslaget med omkring femhundra, det vill säga med sex procent jämfört med nuläget. Den pensionsutgift som fonderas minskar med några miljoner euro, det vill säga med cirka 0,7 procent jämfört med nuläget. Inverkan är störst i fråga om rehabiliteringsstöd (-0,8 procent) och minst i fråga om delinvalidpensioner (-0,2 procent).

Tabell 2. Inverkan av den alternativa inkomstgränsen jämfört med nuläget. (Källa: PSC)

		Nuvarande undre gräns för fondering 2 094,45 €	Undre gräns för fondering 4 188,90 €	Inverkan av den alterna- tiva gränsen jämfört med nuläget
Antalet fonderade invalidpensioner som börjat 2022	Alla invalidpensioner	5 938	5 934	-0.1 %
	Fulla invalidpensioner	1 176	1 175	-0.1 %
	Rehabiliteringsstöd	2 584	2 583	0.0 %
	Delinvalidpensioner	1 204	1 203	-0.1 %
	Partiella rehabiliteringsstöd	974	973	-0.1 %
Antalet försäkringar som inverkar på fonderingen av nya invalidpensioner 2022	Alla pensioner	7 872	7 432	-5,6 %
	Fulla invalidpensioner	1 524	1 440	-5,5 %
	Rehabiliteringsstöd	3 686	3 425	-7,1 %
	Delinvalidpensioner	1 440	1 403	-2,6 %
	Partiella rehabiliteringsstöd	1 222	1 164	-4,7 %
Fonderad invalidpensionsutgift för nya invalidpensioner 2022, miljoner euro	Alla pensioner	486,4	483,2	-0.7 %
	Fulla invalidpensioner	73,7	73,4	-0.4 %
	Rehabiliteringsstöd	312,6	310,0	-0,8 %
	Delinvalidpensioner	41,2	41,1	-0.2 %
	Partiella rehabiliteringsstöd	59,0	58,7	-0,5 %

En höjning av inkomstgränsen leder till att invalidpensionen fonderas först vid något större inkomster. Syftet med ändringen är att minska de största arbetsgivarnas ansvar för den fonderade invalidpensionen genom en modell med avgiftsklasser. Samtidigt eftersträvas ett enklare verkställande av fonderingen, till exempel när det gäller kostnadsfördelning och informationssystem. En fördubbling av den inkomstgräns som anges i 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare medför inte en tillräckligt stor förändring av de största arbetsgivarnas ansvar för den fonderade invalidpensionen och verkställandet av fonderingen förenklas inte heller i tillräcklig grad i förhållande till målet. Därför kan en fördubbling av inkomstgränsen inte betraktas som en tillräcklig förändring, utan det krävs en trefaldig inkomstgräns för att tillräckliga fördelar ska nås genom ändringen.

6 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition publicerades den 15 juni 2023 i den elektroniska utlåtandetjänsten. Svarstiden löpte fram till den 9 augusti 2023.

Det inkom 14 yttranden. Yttrande avgavs av Akava rf, Finlands Näringsliv EK, Pensions- skyddscentralen PSC, Finansbranschen rf, Finansinspektionen, Keva, Kommun- och välfärds- områdesarbetsgivarna KT, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt LPA, STTK rf, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Olycksfallsförsäkringscentralen (TVK), Arbetspens- ionsförsäkrarna Tela ry, finansministeriet och Skatteförvaltningen.

De som yttrade sig ansåg i regel att de föreslagna ändringarna var motiverade och stödde för- slaget. Akava, FFC och STTK ansåg dock inte att det var ändamålsenligt att ändra beräkningen av inkomstvillkoret för oavlönade tider, varför detta ströks ur regeringens proposition.

TVK och Finansbranschen rf fäste uppmärksamhet vid förslaget om lagändringen gällande PSC:s rätt till information för forsknings-, statistik- och utvecklingsverksamheten, och påpe- kade att en precisering av bestämmelsen är motiverad. Bestämmelsen och dess motivering pre- ciserades därför, och bedömningen av konsekvenserna för aktörerna kompletterades i vissa av- seenden.

LPA konstaterade att förslaget till ändring av LFöPL-arbetsinkomsten i sak motsvarar det för- slag som har behandlats i delegationen för stipendiater som verkar inom LPA. LPA ansåg det viktigt att de föreslagna ändringarna träder i kraft genast i början av 2024.

LPA ansåg att de förslag som gäller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yr- kessjukdomar var behövliga och motiverade med beaktande av att en försäkring enligt nämnda lag i fråga om försäkringstiden ska följa de ändringar som fastställs i LFöPL-försäkringen.

Enligt LPA bör lagen tolkas så, att de olycksfallspensioner som beviljas stipendiater tills vidare efter det att lagen har trätt i kraft beviljas i enlighet med den nya lagstiftningen i fråga om alla skadefall som ersätts enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdo- mar. Med anledning av LPA:s yttrande preciserades det i motiveringen att lagen ska tolkas på detta sätt.

TVK ansåg att förslagen om stipendiater är värda att understöda och hänvisade då bland annat till att LFöPL-försäkringen och försäkringen enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar har kopplingar till varandra. TVK ansåg det vara viktigt att skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som hänför sig till LFöPL-försäkringen är inriktat på rätt tid i förhållande till stipendiatens faktiska arbetstid. Enligt TVK är stipendiatens arbetsin- komst av betydelse vid handläggningen av ersättningsärenden enligt lagen om olycksfall i ar- betet och om yrkessjukdomar (459/2015). Till exempel om stipendiaten råkar ut för ett olycks- fall i arbetet eller drabbas av en yrkessjukdom i annat arbete och vid tidpunkten för skadefallet ännu utförde stipendiatarbete som försäkrats enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), beaktas stipendiatens arbetsinkomst på skadedagen i dagpenningen. Motiveringen kompletterades mot bakgrund av de synpunkter som framfördes av TVK.

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om pension för arbetstagare

2 §. Arbetspensionslagar. Hänvisningen i 2 mom. 4 punkten till Ålands landskapslag rättas till att avse den gällande landskapslagen.

75 a §. Utfärdande av arbetspensionsutdrag. Tidpunkten för sändandet av det första skriftliga arbetspensionsutdraget ska i fortsättningen fastställas i lag. Det föreslås att 1 mom. ändras så att

rytmen vid utfärdandet av det skriftliga arbetspensionsutdraget (dvs. utdraget i pappersform) ändras så att de arbetstagare som kommer med på sändlistan inte längre plockas på basis av födelsemånad. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska första gången sändas till arbetstagaren det kalenderår då hen fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska dock inte sändas, om arbetstagaren som distributionssätt har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om hen har besökt webbtjänsten för att läsa det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen det kalenderår då hen fyller 20 år eller under de två föregående kalenderåren. Den tidsfrist på tre år för sändande av det följande skriftliga arbetspensionsutdraget som avses i 2 mom. börjar löpa efter att det första skriftliga utdraget skickats eller efter att arbetstagaren har öppnat det elektroniska utdraget i webbtjänsten.

I 2 mom. föreslås det att de förutsättningar anges under vilka arbetstagaren uteslutande omfattas av distributionen av det elektroniska arbetspensionsutdraget och därmed står utanför distributionen av det skriftliga arbetspensionsutdraget. Utöver dem som uttryckligen valt det elektroniska arbetspensionsutdraget ska de som åtminstone vart tredje år besöker webbtjänsten och öppnar det elektroniska arbetspensionsutdraget stå utanför distributionen av det skriftliga arbetspensionsutdraget. Att arbetstagaren öppnat sitt elektroniska arbetspensionsutdrag lämnar en anteckning i webbtjänsten. Det elektroniska arbetspensionsutdraget ges i första hand i webbtjänsten för den pensionsanstalt som har försäkrat arbetstagarens sista arbete, men bestämmelsen gör det möjligt att i framtiden även tillhandahålla arbetspensionsutdraget i en annan webbtjänst. Med webbtjänster avses arbetspensionsanstaltens elektroniska tjänster, den gemensamma elektroniska tjänsten inom arbetspensionsbranschen samt en eventuell annan webbtjänst där det elektroniska arbetspensionsutdraget i framtiden tillhandahålls.

Till en i Finland bosatt arbetstagare som inte har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag sänds ett skriftligt arbetspensionsutdrag vart tredje år, såsom är fallet också i nuläget. Bestämmelserna i 4 mom. ändras så att tidsfristen på tre år börjar löpa från början varje gång ett skriftligt arbetspensionsutdrag sänds till arbetstagaren eller när arbetstagaren besöker en webbtjänst och öppnar sitt elektroniska arbetspensionsutdrag.

De rättsliga konsekvenserna av att öppna det elektroniska arbetspensionsutdraget ska kommuniceras i webbtjänsten och arbetspensionsutdraget ska vara lätt att känna igen. Ändringen ska med stöd av 5 mom. också tillämpas på PSC när den utfärdar ett arbetspensionsutdrag med stöd av 75 § 3 mom. Man kan alltid få ett skriftligt utdrag på begäran, precis som i nuläget.

75 c §. Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder. I paragrafen föreskrivs det att arbetstagaren med ett skriftligt arbetspensionsutdrag senast fem år före arbetstagarens beräknade lägsta ålder för ålderspension ska underrättas om den uppskattade målsatta pensionsåldern samt en uppskattning av ålderspensionens belopp i den målsatta pensionsåldern. Ett tillägg föreslås i 2 mom., enligt vilket ett skriftligt arbetspensionsutdrag dock inte sänds till en arbetstagare som hör till denna grupp, om hen under avsändningsåret har besökt arbetspensionsanstaltens webbtjänst eller någon annan webbtjänst och tittat på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller de här uppskattningarna.

83 §. Fastställande av åldersgränser och livslängdskoefficient. I anslutning till bemyndigandet att utfärda förordning föreslås en ändring i tidsfristen enligt 5 mom. för social- och hälsovårdsministeriet att utfärda förordning om åldersgränser för pensioner.

Bemyndigandet att utfärda förordning gäller de pensionsåldersgränser som avses i 82 § för dem som är födda 1965 eller därefter samt livslängdskoefficienten för 2027 och därefter. Den första förordningen om åldersgränser utfärdas för år 2027 för dem som är födda 1965, varefter motsvarande förordning utfärdas varje år per födelseårsklass. Enligt den nuvarande lagstiftningen

fastställer social- och hälsovårdsministeriet årligen genom förordning först de åldersgränser som avses i 82 § senast två månader före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år och därefter den livslängdskoefficient som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår från och med vilket den tillämpas. Den nuvarande bestämmelsen ålägger därför social- och hälsovårdsministeriet att utfärda förordningen om åldersgränser senast i oktober varje år och förordningen om livslängdskoefficienten senast i november varje år.

Tidsfristen för utfärdandet av förordningen om pensionsåldersgränser har visat sig vara problematisk när det gäller tillgången till statistiska uppgifter. Vid bestämmandet av åldersgränserna och livslängdskoefficienten används enligt lag Statistikcentralens dödlighetsstatistik för de senaste fem åren. Statistikcentralen publicerar i praktiken den senaste dödlighetsstatistiken under den sista tredjedelen av oktober. Livslängdskoefficienten fastställs senast i november på basis av samma statistik. När den dödlighetsstatistik som behövs för fastställandet av pensionsåldersgränserna publiceras så sent i oktober, kommer social- och hälsovårdsministeriet inte nödvändigtvis under alla år att ha tillräckligt med tid för att förbereda och utfärda förordningen om pensionsåldersgränserna. Detta kan äventyra efterlevnaden av den lagstadgade tidsfristen. Eftersom åldersgränser och livslängdskoefficienter ska fastställas på grundval av samma dödlighetsstatistik, föreslås det att social- och hälsovårdsministeriet vid utfärdandet av förordningen om pensionsåldersgränser ska följa samma tidsfrist som vid utfärdandet av förordningen om livslängdskoefficient. På det sättet skulle social- och hälsovårdsministeriet årligen genom förordning fastställa de åldersgränser som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år, det vill säga senast i november varje år. Det är då på samma sätt som för närvarande fråga om en tidsgräns för utfärdandet av förordningen. Genom ändringen tryggas social- och hälsovårdsministeriets förutsättningar att årligen utfärda en förordning om pensionsåldersgränser i enlighet med den lagstadgade tidsfristen.

175 §. Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen. Det föreslås att 2 mom. ändras så att den lagstadgade inkomstgränsen höjs. En pensionsanstalt svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomster som omfattas av denna lag beträffande en tillfällig arbetsgivare eller en annan arbetsgivare i fråga om samma försäkring understiger 6 662,23 euro under de två kalenderår som nämns i 1 mom. Enligt förslaget bekostas detta pensionsskydd liksom för närvarande gemensamt av ArPL- och SjPL-pensionsanstalterna. Eftersom det i 176 § i denna lag, där det föreskrivs om pensionsanstaltens ansvar i fråga om rehabiliteringspenning och andra rehabiliteringsförmåner, finns en hänvisning till 175 §, gäller ändringen även rehabiliteringspenning. I momentet görs också två språkliga ändringar.

En höjning av inkomstgränsen till 10 000 euro på 2022 års nivå, det vill säga en ungefär trefaldig ökning av inkomstgränsen, innebär i praktiken att ansvaret för den fonderade delen av invalidpensionen vilar på pensionsanstalten först vid i genomsnitt ungefär tre månaders inkomst. I och med modellen med avgiftsklasser minskar detta på motsvarande sätt också de största arbetsgivarnas ansvar för den fonderade invalidpensionen.

198 §. Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter. Det föreslås att 3 mom. upphävs, eftersom lagen om informationshantering på allmän lagnivå innehåller bestämmelser om användning av tekniska gränssnitt. Därmed är 3 mom. överflödigt. Upphävandet av momentet påverkar inte bestämmelserna om tillgång till information, utan är av teknisk karaktär.

Bestämmelserna om tekniska gränssnitt och elektroniska förbindelser tillämpas redan på informationssystem som anskaffats efter att lagen trädde i kraft. I fråga om informationssystem som skaffats innan lagen trädde i kraft är, enligt övergångsbestämmelserna, tidsgränsen för tillämpande av bestämmelserna i lagen om informationshantering den 1 januari 2024.

199 §. *Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn.* Det föreslås att 4 mom. upphävs, eftersom lagen om informationshantering på allmän lagnivå innehåller bestämmelser om användning av tekniska gränssnitt. Därmed är 4 mom. överflödigt. Upphävandet av momentet påverkar inte bestämmelserna om tillgång till information, utan är av teknisk karaktär.

210 §. *Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.* Det föreslås att paragrafen upphävs som överflödig eftersom lagen om informationshantering innehåller bestämmelser på allmän lagnivå om användning av tekniska gränssnitt och om teknisk anslutning. Upphävandet av bestämmelsen påverkar inte bestämmelserna om tillgång till information, utan är av teknisk karaktär.

7.2 Lagen om pension för företagare

69 a §. *Utfärdande av arbetspensionsutdrag.* I paragrafens 1, 2 och 4 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 75 a § 1, 2 och 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

69 c §. *Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder.* I 2 mom. föreslås motsvarande ändring som i 75 c § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

76 §. *Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden.* I paragrafens 3 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 83 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

146 §. *Tillämpliga bestämmelser.* I 4 mom. 10 punkten hänvisas till 210 § i lagen om pension för arbetstagare, som i den här samma propositionen föreslås bli upphävd. Därför föreslås det att 4 mom. 10 punkten upphävs, vilket medför att 4 mom. 9 punkten ändras så att ordet ”och” stryks och kommatecknet ändras till en punkt.

151 §. *Pensionsskyddscentralens och pensionsanstalternas rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn.* I paragrafen föreskrivs om PSC:s rätt att få uppgifter i anslutning till tillsyn. I 1 mom. föreskrivs om PSC:s rätt att få uppgifter trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter. I 2 mom. föreskrivs dessutom om de uppgifter som PSC, för fullgörande av tillsynsskyldigheten, har rätt att få av Skatteförvaltningen i form av massdata. Det föreslås att en ny punkt 4 läggs till i momentet för att komplettera PSC:s rätt till uppgifter så att den gäller delägare i aktiebolag.

Den rätt att få uppgifter för tillsyn som avses i paragrafen gäller delvis också personuppgifter, vilkas behandling regleras i dataskyddsförordningen. Den behandling av personuppgifter som avses i denna paragraf grundar sig i första hand på artikel 6.1 c i dataskyddsförordningen. Det rör sig således om behandling som behövs för fullgörandet av den personuppgiftsansvariges lagstadgade skyldigheter.

I paragrafen föreskrivs det att de uppgifter som behandlas ska vara nödvändiga för att den tillsynsskyldighet som avses i 143 § 1 mom. i lagen om pension för företagare och 2 § 2 mom. 1 punkten i lagen om Pensionsskyddscentralen ska kunna fullgöras. Dessutom anges i paragrafen vilken aktör som kan lämna uppgifter.

För tillsynen behövs som nya uppgifter av Skatteförvaltningen aktiebolags delägaruppgifter som finns bland Skatteförvaltningens kunduppgifter. Uppgifterna enligt Skatteförvaltningens blankett gäller företagare som äger mer än 10 procent av företaget. På grund av detta gäller inte heller de uppgifter som lämnas till PSC personer som äger en mindre andel än så av aktiebolagen. Uppgifterna om ägarandelar på 10 procent är enligt förslaget motiverade i förhållande till

definitionen av företagare enligt lagen om pension för företagare, enligt vilken även en delägare som tillsammans med familjemedlemmar äger mer än 50 procent av ett bolags aktiekapital beaktas som företagare.

För tillsynen över pensionsförsäkringen ska PSC ha rätt att av skattemyndigheten som massdata få namn, personbeteckningar och nödvändiga uppgifter om aktieinnehavet i aktiebolaget. Förutom uppgifter om delägarna ska PSC av Skatteförvaltningen få aktiebolagets namn, FO-nummer och med tanke på tillsynen nödvändiga uppgifter om branschen, omsättningen, utbetalda löner och aktier som bolaget har i sin besittning. Med massinformation avses en grupp av delägare i aktiebolag som inte specificeras med en personbeteckning eller något annat identifieringssätt. Det är inte möjligt att göra identifieringen på förhand, eftersom det först på basis av de uppgifter som Skatteförvaltningen har lämnat är möjligt för PSC att få kännedom om aktieägarna i aktiebolagen.

Dessa uppgifter behövs för att man ska veta hur tillsynen ska riktas och kunna bedöma om en person omfattas av tillämpningsområdet för lagen om pension för företagare. Uppgifterna om branschen, omsättningen och utbetalda löner anger hur omfattande företagsverksamheten är. Informationen om aktier som bolaget har i sin besittning gör det möjligt att bedöma om företagaren på basis av sitt aktieinnehav omfattas av lagen om pension för företagare.

På basis av de allmänna registren inom arbetspensionssystemet (intjäningsregistret och pensionsregistret) ska datamängden avgränsas för närmare utredning innan intjäningsuppgifterna om de personer som uppgetts som delägare hämtas från inkomstregistret med stöd av 151 § 1 mom. i lagen om pension för företagare. Ingen noggrannare utredning görs och inga uppgifter begärs från inkomstregistret till exempel om de företagare som redan har en FöPL-försäkring eller som får ålderspension.

PSC hämtar informationen om det totala antalet aktier i bolaget från Patent- och registerstyrelsen på basis av 151 § 1 mom. i lagen om pension för företagare. Utifrån de uppgifter som fås från Skatteförvaltningen och Patent- och registerstyrelsen räknar PSC ut hur stor del av bolagets aktiekapital företagaren äger och huruvida den omfattas av försäkringsskyldigheten enligt lagen om pension för företagare.

Uppgifterna från Skatteförvaltningen kan fås genom en fil som överförs en gång om året. Det är inte fråga om ett tekniskt gränssnitt eller rätt att titta på skattemyndighetens uppgifter. Den information som erhålls genom den årliga engångsutlämningen kommer att användas i det program för tillsyn som PSC använder för närvarande. Vid tillsynen över aktiebolagsföretagare tillämpas samma dokumentförvaltning som uppfyller normerna som vid tillsynen över andra företagargrupper.

Personuppgifter som erhålls på grund av ändringen behandlas, kombineras med andra uppgifter, bevaras och lämnas ut i enlighet med 151 § 3 mom. i lagen om pension för företagare. Enligt 151 § 3 mom. i den lagen har PSC rätt att kombinera och behandla sådana personuppgifter som avses i paragrafens 1 och 2 mom. för verkställigheten av tillsynsuppgiften. Samkörda uppgifter får bevaras i fem år men högst tills tillsynsförfarandet har avslutats. Samkörda uppgifter får inte lämnas vidare annat än för sådana ändamål som avses i denna lag.

I 2 mom. 2 och 3 punkten i den finska språkversionen ändras enligt förslaget ordet "luontaiseduista" till "luontoiseduista" så att uttrycket stämmer överens med skattelagstiftningen. Eftersom det föreslås att en ny 4 punkt fogas till momentet ändras punkten i 3 punkten till ett kommatecken.

Dessutom föreslås det att paragrafens 5 mom. upphävs, eftersom användningen av tekniska gränssnitt på allmän lagnivå regleras i informationshanteringslagen, och bestämmelsen om teknisk anslutning därmed är onödig.

7.3 Lagen om pension för lantbruksföretagare

10 c §. Förfarandet för att avbryta stipendiatens försäkring. Det föreslås att till förfarandet vid avbrytande av stipendiatens försäkring fogas en möjlighet att, när arbetet fortsätter efter avbrottet, justera LFöPL-arbetsinkomsten på det sätt som anges i den föreslagna 10 g §. Till exempel en stipendiat som har varit föräldraledig kan efter avbrottet fortsätta att arbeta med stipendiet på deltid. Det föreslagna tillägget görs i 10 c § 2 mom. Enligt den andra meningen i paragrafen förlänger Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, efter att ha fått underrättelsen, försäkringens giltighetstid från det att arbetet börjar för en tid som motsvarar den återstående arbetsperioden enligt den ursprungliga försäkringen. Eftersom bestämmelsen utgår från att försäkringen efter avbrottet förlängs i enlighet med det ursprungliga beslutet om arbetsinkomst, är det av tydlighetsskäl nödvändigt att föreskriva att stipendiats arbetsinkomst vid förlängningen av försäkringens giltighetstid kan på stipendiats ansökan justeras, om förutsättningarna för justering av arbetsinkomsten uppfylls i enlighet med den föreslagna 10 g §. Stipendiats arbetsinkomst och försäkringens giltighetstid justeras och fastställs då i enlighet med 10 g §.

10 d §. Stipendiefinansierat arbete som förenas med en fastställd försäkring. Det föreslås att ett 3 mom. fogas till paragrafen, enligt vilket arbetsinkomsten på stipendiats ansökan kan justeras i enlighet med den föreslagna 10 g § då försäkringen förenas med stipendiatarbete så att justeringen görs efter det förenande som avses i 1 mom., om förutsättningarna för justering uppfylls i enlighet med den föreslagna 10 g §. Tekniskt sett går man till väga så att den försäkringstid och arbetsinkomst för den förenade försäkringen som bestäms på basis av förenandet först beräknas, och därefter kan denna arbetsinkomst justeras från det att ansökan om justering inleddes med hänsyn till 10 g §.

10 g §. Justering av arbetsinkomsten för stipendiater. Det föreslås att en ny 10 g § läggs till lagen om pension för lantbruksföretagare. I 1 mom. föreskrivs om förutsättningarna för justering av arbetsinkomsten. Stipendiats arbetsinkomst kan justeras på ansökan av stipendiaten, om arbetsinsatsen i det arbete som utförs med stipendium ändras för en oavbruten period på minst fyra månader från det att ansökan inleddes. Arbetsinkomsten justeras inte retroaktivt. Arbetsinsatsen ska förändras med minst 20 procent och arbetsinkomsten ska även efter justeringen till sitt belopp uppfylla villkoren för försäkring. Stipendiaten ska också till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt lämna en redogörelse om att stipendiegivaren godkänner den föreslagna ändringen av arbetsperioden och arbetsinsatsen.

Den årliga LFöPL-arbetsinkomsten beskriver den långsiktiga arbetsinsatsen, vilket innebär att grunden för justeringen av arbetsinkomsten även för stipendiats del ska uppfylla kraven på väsentlighet. Möjligheten att justera arbetsinkomsten ska gälla endast längre stipendier, som beviljats för minst 12 månaders arbete. Dessutom bör förändringen vara tillräckligt betydande både i fråga om förändringen av arbetsinsatsen och i fråga om förändringens varaktighet för att det ska vara ändamålsenligt att justera FöPL-arbetsinkomsten genom ett nytt förvaltningsbeslut.

Justeringen av LFöPL-arbetsinkomsten görs på stipendiats egen ansökan. Enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare bestäms arbetstiden för stipendiats försäkring i enlighet med stipendiegivarens beslut om stipendium eller den anmälan som stipendiegivaren har gjort till LPA. Om stipendiegivaren inte har fastställt arbetstiden, bestäms arbetstiden enligt stipendiats meddelande. I största delen av fallen har stipendiegivarna fastställt hur länge arbetstiden i anslutning till stipendiet varar. Avbrott i försäkringen enligt 10 b § i lagen om pension för

lantbruksföretagare förutsätter godkännande av stipendiegivaren. På motsvarande sätt förutsätter en justering av arbetsinkomsten att stipendiegivaren anser att det är möjligt att förlänga eller förkorta arbetstiden. Justeringen av arbetsinkomsten förutsätter att stipendiegivaren anser att det är möjligt att förlänga eller förkorta arbetstiden. Det föreslås vara möjligt för stipendiegivaren att ge LPA ett allmänt ställningstagande om att stipendiegivaren godkänner en förkortning/förlängning av arbetstiden för vissa typer av stipendier. Om det inte finns något allmänt ställningstagande är stipendiaten skyldig att lägga fram en utredning om att stipendiegivaren godkänner förkortningen eller förlängningen av arbetstiden samt ändringen av arbetsinsatsen.

Liksom för lantbruksföretagare träder ändringen i kraft tidigast från och med ansökningsdagen. Vid avbrytande av en LFöPL-försäkring förutsätts att hindret varar minst fyra månader. Därför föreslås det att en justering av stipendiatens arbetsinkomst på motsvarande sätt är möjligt om förändringen i arbetsinsatsen varar minst 4 månader räknat från justeringstidpunkten, det vill säga från den dag ansökan anhängiggjorts. Dessutom krävs det att stipendiatens arbetsinsats i fråga om den arbetstid som hen använder för arbetet ändras med minst 20 procent jämfört med det tidigare arbetet. Justering av arbetsinkomsten ska kunna göras, om minst en månad av försäkringstiden kvarstår från tidpunkten för justeringen av arbetsinkomsten, det vill säga från den tidpunkt då justeringsansökan inleddes. En justering av arbetsinkomsten kräver dessutom att förutsättningarna för obligatorisk försäkring i fråga om arbetsinkomstens belopp fortfarande uppfylls från och med tidpunkten för justeringen.

Den arbetsinkomst som fastställts för stipendiaten justeras så att den procentuellt motsvarar den förändrade arbetsinsatsen i ett förhållande som motsvarar förhållandet mellan den förändrade arbetsinsatsen och den arbetsinsats på basis av vilken stipendiatens arbetsinkomst senast fastställdes.

I samband med justeringen av arbetsinkomsten ändras också den vid justeringstidpunkten återstående försäkringstiden i det tidigare försäkringsbeslutet enligt den justerade arbetsinkomsten. Försäkringstiden ändras genom att den ovan avsedda återstående försäkringstiden multipliceras med förhållandet mellan stipendiatens föregående fastställda arbetsinkomst och den för stipendiaten justerade arbetsinkomsten.

Enligt bestämmelsen om fastställande av LFöPL-arbetsinkomst, när flera stipendier av vilka vart och ett uppfyller villkoren för LFöPL-försäkring har beviljats för samma eller delvis samma arbetstid, fastställs den årliga arbetsinkomsten särskilt för varje stipendiearbete. Därför ska också justeringen av arbetsinkomsten göras per stipendium och förutsättningarna för justeringen ska uppfyllas separat för LFöPL-arbetsinkomster enligt varje fastställd försäkring. En bestämmelse om detta föreslås i 4 mom.

75 a §. *Utfärdande av arbetspensionsutdrag.* I paragrafens 1, 2 och 4 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 75 a § 1, 2 och 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

75 c §. *Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder.* I 2 mom. föreslås motsvarande ändring som i 75 c § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

78 §. *Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden.* I paragrafens 3 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 83 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

138 §. *Tillämpliga bestämmelser.* I 4 mom. 10 punkten hänvisas till 210 § i lagen om pension för arbetstagare, som i den här samma propositionen föreslås bli upphävd. Därför föreslås det

att 4 mom. 10 punkten upphävs, vilket medför att kommatecknet i 4 mom. 9 punkten ändras till en punkt.

143 §. *Pensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för verkställighet av uppgifter enligt denna lag.* I 5 mom. föreskrivs det om inhämtande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Bestämmelserna om tekniska gränssnitt i lagen om informationshantering ersätter behovet av att införa en teknisk anslutning i specialregleringen, vilket innebär att artikel 5 ska upphävas.

7.4 Lagen om sjömanspensioner

3 §. *Arbetspensionslagar.* Det föreslås att hänvisningen till Ålands landskapslag i 2 mom. 4 punkten rättas så att den avser den gällande landskapslagen.

81 a §. *Utfärdande av arbetspensionsutdrag.* I paragrafens 1, 2 och 4 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 75 a § 1, 2 och 4 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

81 c §. *Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder.* I 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 75 c § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

88 §. *Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden.* I paragrafens 3 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 83 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

156 §. *Pensionskassans ansvar för invalidpensionen.* Det föreslås att 2 mom. ändras så att dess innehåll motsvarar den ändring som föreslås i 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare i denna proposition. Eftersom det i 157 § i lagen om sjömanspensioner, som innehåller bestämmelser om pensionskassans ansvar i fråga om rehabiliteringspenning och andra rehabiliteringsförmåner, finns en hänvisning till 156 §, gäller ändringen även rehabiliteringspenning.

215 §. *Tillämpliga bestämmelser.* I 4 mom. 10 punkten hänvisas till 210 § i lagen om pension för arbetstagare, som i den här samma propositionen föreslås bli upphävd. Därför föreslås det att 4 mom. 10 punkten upphävs, vilket medför att kommatecknet i 4 mom. 9 punkten ändras till en punkt.

7.5 Pensionslagen för den offentliga sektorn

95 §. *Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden.* I paragrafens 3 mom. föreslås motsvarande ändringar som i 83 § 5 mom. i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

98 §. *Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension.* Hänvisningen i 3 mom. till 97 § i denna lag preciseras så att hänvisningen i fortsättningen avser 97 § 1 mom. i denna lag. Ändringen är förenlig med nuvarande tillämpningspraxis och är preciserande till sin karaktär.

115 §. *Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder.* I 2 mom. föreslås en motsvarande ändring som i 75 c § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare.

151 §. *Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter.* Det föreslås att 3 mom. upphävs, eftersom lagen om informationshantering på allmän lagnivå innehåller bestämmelser om användning av tekniska gränssnitt.

163 §. Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning. Det föreslås att paragrafen upphävs, eftersom lagen om informationshantering på allmän lagnivå innehåller bestämmelser om användning av tekniska gränssnitt. Bestämmelsen om teknisk anslutning enligt pensionslagen för den offentliga sektorn är därför överflödigt. Upphävandet av bestämmelsen påverkar inte bestämmelserna om tillgång till information, utan är av teknisk karaktär.

7.6 Lagen om Pensionsskyddscentralen

4 §. Pensionsskyddscentralens rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling. Paragrafens 1 mom. revideras. I fortsättningen föreskrivs mer exakt vilka uppgifter PSC ska ha rätt att få tillgång till för sin lagstadgade statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Det föreslås att rätten till information utvidgas bland annat till vissa uppgifter inom Skatteförvaltningen. Momentet är en specialbestämmelse om tillgång till information för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling. Det begränsar inte tillämpligheten på PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet av rätt till information som föreskrivs någon annanstans. Momentet medför därmed inte hinder för erhållande av uppgifter enligt 30 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) eller för erhållande av uppgifter enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Syftet är att trygga PSC:s tillgång till information som behövs för statistisk verksamhet, forskning och utveckling.

Det föreslås att Skatteförvaltningen, Finansinspektionen, Myndigheten för digitalisering- och befolkningsdata samt Patientförsäkringscentralen läggs till de aktörer från vilka PSC, trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar i fråga om erhållande av uppgifter, ska ha rätt att få de uppgifter som anges i momentet. Försäkringsbranschens Rehabilitering rf tas enligt förslaget bort som aktör som lämnar ut uppgifter, eftersom dess verksamhet har upphört. I övrigt motsvarar uppgiftslämnarna de nuvarande. Rätten att få uppgifter gäller sådana uppgifter som är behövliga och nödvändiga för PSC i den statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet som avses i 2 § 1 mom. i denna lag, så som de närmare definieras i bestämmelsen. Hänvisningen betonar sambandet mellan den föreskrivna rätten till information och de uppgifter som föreskrivs i lagen om Pensionsskyddscentralen och motsvarar i sak hänvisningen i den nuvarande bestämmelsen till statistisk verksamhet, forskning och utveckling inom PSC:s verksamhetsområde. De uppgifter som ska lämnas anges för de olika uppgiftslämnarna i numrerade punkter i bestämmelsen, vilket är nytt.

Identifieringsuppgifter för en person har i de olika punkterna i bestämmelsen samma innebörd som i nuläget: en fysisk persons personbeteckning, som också identifierar till exempel en företagare med firmanamn, ett företags FO-nummer eller någon annan motsvarande identifikationskod som syftar till att identifiera en fysisk eller juridisk person. Precis som i nuläget är identifieringsuppgifter för personer behövliga, eftersom uppgifterna i den statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet som avses måste kunna kopplas till en identifierad person och uppgifter om personen från olika källor måste kunna kopplas samman.

Uppgifter om en persons kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelse- och dödsdag innebär i praktiken i olika delar av bestämmelsen i första hand uppgifter som finns i aktörernas register. Enligt de punkter i bestämmelsen som gäller dessa uppgifter är det dessutom tillåtet att lämna ut uppgifter som kan jämföras med nämnda uppgifter och som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen. De sistnämnda uppgifterna bör vara nödvändiga för PSC:s lagstadgade statistiska verksamheten, forskningen eller utvecklingen, vilket PSC bör motivera när den begär information, och uppgifterna bör jämföras med de uppgifter som anges i dessa punkter i bestämmelsen, särskilt i den mån de i forskningssyfte gör det möjligt att klassificera en person

och jämföra denne med andra personer. Det ska vara tillräckligt att informationen är nödvändig åtminstone för någon av dessa PSC:s lagstadgade funktioner. Det föreslås att bestämmelsen ges i denna form för att göra det möjligt för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling att få tillgång till de bakgrundsuppgifter om en person som är nödvändiga, även om till exempel klassificeringarna i de register som aktörerna har ändras över tid. Till uppgifterna om familjeförhållanden hör särskilt uppgifter om en persons äkta make eller maka, sambo eller partner i ett registrerat partnerskap samt uppgifter om personens föräldrar och barn. Information om yrket ingår till exempel i Finansinspektionens register över förmånstagare. De aktörer som lämnar uppgifter gör det till den del de innehar dem; alla aktörer har inte tillgång till all den information som avses. Motsvarande uppgifter lämnas för närvarande ut till PSC för statistisk verksamhet, forskning och utveckling även med stöd av andra bestämmelser som nämns ovan i denna proposition. De grundläggande uppgifter som avses finns särskilt i befolkningsregistret, men även i register hos andra uppgiftslämnare.

I fråga om arbetspensionsanstalter, Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring samt andra myndigheter eller inrättningar som är verksamma inom socialförsäkringens område föreslås det att det föreskrivs om skyldigheten att lämna ut för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling behövliga uppgifter om en persons pensions-, förmåns- och ersättningsansökningar och om uppgifterna i dem, om pensions-, förmåns- och ersättningsbeslut som meddelats en person, om pensioner, förmåner och ersättningar som beviljats en person och om betalning av dem, om ansökningar om pensions- eller socialförsäkring och om uppgifterna i dem, om avgöranden om pensions- eller socialförsäkring. Dessutom ska de nämnda aktörerna vara skyldiga att för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling lämna ut andra nödvändiga uppgifter om pensions- och socialskyddet, pensions- och socialförsäkringen samt verkställigheten av dessa. De senare uppgifterna kan omfatta, utöver annan nödvändig information om en persons pensions- och socialskydd, pensions- och socialförsäkring samt verkställigheten av dessa (t.ex. information om när arbetsoförmågan började), även till exempel nödvändiga uppgifter om det pensions- och socialskydd som den som lämnar ut uppgifterna sköter, om pensions- och socialförsäkringar och verkställigheten av dessa (t.ex. uppgifter om handläggningstider eller finansiering av förmåner, förutsatt att uppgifterna är nödvändiga för Pensionsskyddscentralens lagstadgade statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet). Dessa behövliga eller nödvändiga uppgifter kan också gälla social trygghet som sköts av någon annan än uppgiftslämnaren, till exempel pensioner, förmåner eller ersättningar som beviljats en person från utlandet eller beslut som fattats utomlands om en persons pensions- eller socialförsäkring, om uppgiftslämnaren har kännedom om dem. Samma aktörer lämnar i huvudsak ut motsvarande uppgifter i enlighet med den gällande bestämmelsen. I den reviderade bestämmelsen ska informationen formuleras på ett mer omfattande sätt än i den nuvarande formuleringen av bestämmelsen, vilket ska garantera att bestämmelsen är heltäckande.

Som för närvarande är det ändamålsenligt både för PSC och för dem som lämnar ut uppgifter att PSC centraliserat ber Olycksfallsförsäkringscentralen eller Trafikförsäkringscentralen om de uppgifter som avses i bestämmelsen, om de har dessa uppgifter, varvid samma uppgifter inte behöver begäras direkt av försäkringsbolag som bedriver olycksfalls- eller trafikförsäkring.

Skyldigheten att lämna uppgifter om den rekommendation om arbetsinkomst som beräknings-tjänsten för rekommenderad arbetsinkomst ger en företagare och om den arbetsinkomst som pensionsanstalten fastställer för företagaren gäller arbetspensionsanstalterna. Uppgiften om den rekommendation om arbetsinkomster som beräkningstjänsten ger företagaren är en ny uppgift, eftersom även tjänsten i fråga är ny. PSC behöver denna information för att, i enlighet med sin lagstadgade uppgift, kunna upprätthålla och utveckla det informationsunderlag som behövs för

fastställande av arbetsinkomsten enligt lagen om pension för företagare. Skyldigheten att lämna ut information om den arbetsinkomst som pensionsanstalten fastställt för företagaren gäller både den arbetsinkomst som första gången fastställts för företagaren (startarbetsinkomsten) och de arbetsinkomster som senare fastställts och därmed också den aktuella fastställda arbetsinkomsten. Den föreslagna bestämmelsen om skyldighet att lämna ut uppgifter om den arbetsinkomst som fastställts för företagaren klargör rättsläget. Rättsläget bli då i linje med den rapporteringspraxis som rått på senare tid. Tidigare har arbetspensionsanstalter som sköter försäkringen av företagare lämnat uppgifter om den fastställda arbetsinkomsten på varierande sätt.

Uppgifter om en persons arbetsförmåga och hälsotillstånd behövs till exempel vid utredning om hur de förmåner som hänför sig till arbetsoförmåga eller hot om arbetsoförmåga fungerar i arbetspensionssystemet. Den nuvarande regleringsgrunden när det gäller utlämnandet av medicinska uppgifter och utredningar som gäller en person måste anses oklar och bristfällig. I praktiken har till exempel läkarutlåtanden begärts för Pensionsskyddscentralens statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet endast av arbetspensionsanstalterna. På begäran har de i regel erhållits från arbetspensionsanstalterna, men inte utan undantag. Det föreslås därför att det uttryckligen ska föreskrivas om utlämnande av medicinska uppgifter och utredningar som rör en person och som är behövliga för den statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet som avses. När det gäller arbetspensionsanstalter föreslås det en skyldighet att lämna ut vissa handlingar med behövliga medicinska utredningar (t.ex. läkarutlåtanden enligt definitionen i bestämmelsen), vilket även omfattar utlämnande av uppgifter om namnet och koden enligt sjukdomsklassificeringen för en persons diagnos. För Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring samt andra myndigheter eller inrättningar inom socialförsäkringens område föreslås endast skyldighet att lämna ut uppgifter om namnet och koden enligt sjukdomsklassificeringen för en persons diagnos. Detta innebär att de sistnämnda aktörerna har rätt och skyldighet att lämna ut uppgifter om namnet på en persons diagnos och den motsvarande koden enligt ICD-klassifikationen eller någon annan motsvarande kod, men inte andra medicinska handlingar eller utredningar som rör personen. Diagnosens namn och kod lämnas ut med den noggrannhet som uppgiftslämnaren har tillgång till. Ett diagnosnamn som lämnas ut kan vara exempelvis ”recidiverande depression, medelsvår episod” och diagnosens kod ”F33.1”.

Enligt förslaget ska arbetspensionsanstalterna för PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet vara skyldiga att lämna ut de uppgifter och utredningar om en person som avses i 198 § 1 mom. 2 punkten, underpunkterna a–c i lagen om pension för arbetstagare och som tillställts arbetspensionsanstalten för handläggning av ett pensions- eller förmånsärende. Till dessa uppgifter hör till exempel sådana B-läkarutlåtanden som tidsmässigt och i sak anges närmare i 198 § 1 mom. 2 punkten underpunkt b i lagen om pension för arbetstagare. Bestämmelsen gäller dock också andra uppgifter om en persons journalhandlingar, rehabilitering, hälsotillstånd, vård samt arbetsförmåga som har tillställts arbetspensionsanstalten för handläggning av ett pensions- eller förmånsärende. För uppfyllande av villkoret räcker det att uppgifterna har lämnats till pensionsanstalten för handläggning av ett pensions- eller förmånsärende, oavsett vilken inverkan uppgiften i utredningen har haft på handläggningen. Denna bestämmelse gör det därmed möjligt att lämna ut handlingar som innehåller medicinska utredningar (t.ex. läkarutlåtanden), vilket även omfattar namnet på en persons diagnos och dess kod enligt ICD-klassifikationen eller någon annan motsvarande kod. Arbetspensionsanstalten har därmed rätt och skyldighet att till Pensionsskyddscentralens statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet lämna ut exempelvis sådana läkarutlåtanden och journalhandlingar som avses i bestämmelsen, om PSC begär det. Beroende på innehållet i PSC:s begäran om information ska uppgifter om en persons diagnoser också kunna lämnas ut separat, till exempel i form av registeruppgifter, utan

att handlingar som innehåller medicinsk utredning som gäller personen lämnas ut. Enligt förslaget kan även Z-diagnoser enligt ICD-klassifikationen lämnas ut. Uppgifter om en persons diagnos får vid behov också lämnas ut med hjälp av olika klassificeringar eller kategoriseringar (t.ex. uppgifter om en sjukdomsgrupp) om den som lämnar ut uppgifterna har tillgång till sådana uppgifter och PSC begär dem i denna form.

Rätten och skyldigheten för Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring samt andra myndigheter eller inrättningar inom socialförsäkringens område att lämna ut medicinska uppgifter om en person gäller enligt förslaget endast namnet och koden för en persons diagnos. Det är känt att Folkpensionsanstalten för närvarande överlåter dessa uppgifter till PSC:s statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Enligt förslaget kan även Z-diagnoser enligt ICD-klassifikationen lämnas ut. Skyldigheten att på begäran lämna ut dessa uppgifter ska gälla alla diagnoser som uppgiftslämnaren känner till, oberoende av till exempel olika diagnosers inverkan på de förmåner som uppgiftslämnaren beviljar. Punkten avseende dessa aktörer ger inte rätt att lämna ut andra uppgifter än diagnosens namn och kod, det vill säga uppgiftslämnaren har enligt den punkten inte rätt eller skyldighet att lämna ut till exempel läkarutlåtanden eller andra medicinska utredningar eller journalhandlingar. Uppgifter om en persons diagnos får vid behov också lämnas ut med hjälp av olika klassificeringar eller kategoriseringar (t.ex. uppgifter om en sjukdomsgrupp) om den som lämnar ut uppgifterna har tillgång till sådana uppgifter och PSC begär dem i denna form.

Punkt 1 underpunkt d i den föreslagna bestämmelsen, som gäller arbetspensionsanstalterna, samt punkt 2 underpunkt c, som gäller Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring samt andra myndigheter eller inrättningar som är verksamma inom socialförsäkringsområdet, avser uttryckligen utlämnandet av en till karaktären medicinsk utredning om en person. Uppgifter om en persons rätt till förmåner, inklusive de förmåner som enligt lagstiftningen har samband med personens hälsotillstånd, ska lämnas ut i enlighet med punkt 1 underpunkt b och punkt 2 underpunkt b i den föreslagna bestämmelsen. Utlämnandet av uppgifter enligt det föreslagna 4 § 1 mom. ska även i fortsättningen omfattas av 2 mom. i samma paragraf, enligt vilken PSC i princip har rätt att få de uppgifter som nämns i 1 mom. avgiftsfritt. Om uppgifterna behövs i en viss form och detta orsakar den som lämnar ut uppgifterna betydande merkostnader, ska kostnaderna dock ersättas.

En differentiering av bestämmelserna om utlämnande av till karaktären medicinska uppgifter i fråga om arbetspensionsanstalter och de aktörer som avses i punkt 2 i bestämmelsen föreslås därför att PSC:s lagstadgade verksamhetsområde särskilt omfattar utvecklingen av arbetspensionsskyddet och verkställigheten av det. Övergripande medicinska uppgifter om en persons hälsotillstånd och arbetsförmåga behövs särskilt till den del de direkt hänför sig till verkställigheten av arbetspensionsskyddet samt till pensioner och förmåner som omfattas av arbetspensionsskyddet. PSC:s behov av att, för statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet, utnyttja medicinska utredningar som hänför sig till verkställigheten av andra förmåns- och ersättningssystem kan i regel bedömas vara väsentligt mindre och mer slumpartat än i fråga om motsvarande utredningar som hänför sig till verkställigheten av arbetspensionssystemet, även om ett sådant behov inte heller kan uteslutas. Som ovan nämnts begränsar specialbestämmelsen i 4 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen inte begäran om andra uppgifter, till exempel för användning för statistik eller forskning med stöd av annan lagstiftning. Detta kommer därför också i fråga, till exempel när det är nödvändigt att använda en mer omfattande medicinsk utredning än den som omfattas av specialbestämmelsen.

De uppgifter om en persons pensioner och sociala förmåner som Skatteförvaltningen lämnar ut baserar sig i praktiken på uppgifterna i inkomstregistret. Det nya är att dessa uppgifter kan begäras för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling, inte bara från den inrättning som betalat ut förmånerna, utan också centralt ur inkomstregistret. Med en persons arbetsinkomst avses detsamma som i nuläget, begreppet hänvisar både till löner och arbetsersättningar. Dessa uppgifter får PSC redan i nuläget delvis av andra aktörer för sin statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. I övrigt är de uppgifter som fås ur inkomstregistret nya och därmed utvidgar de det informationsunderlag som står till förfogande för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling. Uppgifter om tidpunkten för arbetet och arbetets omfattning, heltid- eller deltidarbete samt perioder då personen varit frånvarande från arbetet ingår i inkomstregistret. Uppgifterna i inkomstregistret om en persons arbetsperioder är omfattande. Uppgifter om en persons heltids- eller deltidarbete eller antalet arbetade timmar hör däremot till de uppgifter som arbetsgivaren frivilligt anmäler till inkomstregistret, vilket minskar deras täckning. Uppgifter om frånvaroperioder avser till exempel frånvaro under anställningstid, såsom föräldraledighet eller sjukledighet, oberoende av om lön betalas för tiden. Till de uppgifter som Skatteförvaltningen lämnar ut hör också uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomst som grundar sig på en persons egen företagareverksamhet samt om företagareverksamhetens form, omsättning och andra omständigheter som beskriver företagareverksamhetens omfattning. Den föreskrivna rätten till information kan tillämpas på en persons egen företagareverksamhet, oavsett om verksamheten utövas som yrkesutövare eller rörelseidkare eller i form av en separat juridisk person.

De uppgifter om arbetslöshetsförmåner och altemneringsersättningar som finns att tillgå i Finansinspektionens register över förmånstagare ska omfatta fullständiga uppgifter om förmånen och utbetalningen av den: till exempel arbetslöshetskassans nummer, uppgifter om beslutet och förmånsperioden, uppgifter om typ av förmån eller utbildning samt olika uppgifter om utbetalning av inkomstrelaterad dagpenning och dess varaktighet (t.ex. uppgifter om olika så kallade räknare). Rätten att få uppgifter föreslås också omfatta uppgifter om till exempel förmånens grund eller de så kallade tilläggsdagarna samt uppgifter om den lön som förmånen grundar sig på samt om lönejämkning. För närvarande har PSC tillgång till samma uppgifter för sin statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet genom att begära dem av Finansinspektionen med stöd av prövning från fall till fall av en myndighet som avses i 28 § i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). PSC har därmed hittills kunnat begära motsvarande uppgifter med stöd av annan lagstiftning. Den föreslagna bestämmelsen gör det möjligt att få och utlämna dem väsentligt lättare och med mindre administration. I fråga om uppgifter om en person ingår i Finansinspektionens register över förmånstagare i praktiken åtminstone uppgifter om personens yrke.

Skyldigheten för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att lämna ut uppgifter gäller enligt den föreslagna bestämmelsen behövliga identifieringsuppgifter, uppgifter om en persons kön, nationalitet, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelse- och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen. I enlighet med 30 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata (661/2009) får PSC för närvarande samma uppgifter genom en separat begäran, varvid behövliga uppgifter ur befolkningsdatasystemet kan lämnas ut för historisk och vetenskaplig forskning samt för framställning av statistik. Den föreslagna bestämmelsen gör det också möjligt att utnyttja den information som begärs i PSC:s lagstadgade utvecklingsverksamhet. Det är logiskt att om utlämnande av dessa uppgifter regleras i en specialbestämmelse om PSC:s statistiska verksamhet, forskning- och utveckling och det minskar den administrativa bördan i arbetet för att få fram behövliga uppgifter.

7.7 Lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

5 §. Försäkringsskyldighet. I 2 mom. föreslås det att en mening läggs till enligt vilken, om giltighetstiden för en stipendiats försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare i enlighet med 10 g § i den lagen, också giltighetstiden för stipendiats försäkring enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar justeras på motsvarande sätt. Det är ändamålsenligt att skydd för olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar som hänför sig till LFöPL-försäkringen är inriktat på rätt tid i förhållande till stipendiats faktiska arbetstid. Stipendiats arbetsinkomst är också av betydelse vid handläggningen av ersättningsärenden enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). Om stipendiaten till exempel råkar ut för ett olycksfall i arbetet eller drabbas av en yrkessjukdom i annat arbete och vid tidpunkten för skadefallet ännu utförde stipendiatarbete som försäkrats enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), beaktas stipendiats arbetsinkomst på skadedagen i dagpenningen.

54 §. Rätt att få olycksfallspension. I slutet av 4 mom. föreslås det att en mening läggs till, enligt vilken vad som i momentet i fråga bestäms om bedömning av nedsättningen i arbetsförmågan hos en lantbruksföretagare och minskning av arbetsinkomsten ska följas vid prövning av rätten till olycksfallspension även i fråga om stipendiater. Enligt den föreslagna 54 § ska således även stipendiater omfattas av villkoret att olycksfallspension som beviljas tills vidare endast kan beviljas om arbetsinkomsten har justerats nedåt i de fall då stipendiats stipendiatarbete på grund av skadan har minskat med minst 20 procent. Efter att lagen har trätt i kraft beviljas de olycksfallspensioner som beviljas stipendiater tills vidare i enlighet med den nya lagstiftningen i fråga om alla skadefall som ersätts enligt lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar.

7.8 Lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

1 §. Hänvisningen i 7 punkten till Ålands landskapslag rättas till en hänvisning till den gällande landskapslagen.

9 §. Det föreslås att en hänvisning till 4 § fogas till 2 mom. Följaktligen ska även det belopp som nämns i 4 § i denna lag justeras till beräkningstidpunktens nivå med lönekoeficienten enligt 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

I propositionen föreslås inga ändringar av bestämmelser som är på lägre nivå än lag.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagförslagen träder i kraft den 1 januari 2024.

Bestämmelserna i 175 § 2 mom. i lagen om pension för arbetstagare och 156 § 2 mom. i lagen om sjömanspensioner tillämpas på invalidpensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2024 eller därefter.

10 Förhållande till andra propositioner

10.1 Samband med andra propositioner

Propositionen är inte beroende av andra propositioner. Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

10.2 Förhållande till budgetpropositionen

På kort sikt kommer propositionen inte att ha några konsekvenser för budgetpropositionerna. För moment 33.40.52 förutses dock en liten minskning av utgifterna i statens medfinansiering av företagspensioner 2024.

11 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

11.1 PSC:s rätt att få uppgifter för tillsyn och för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

11.1.1 Om grunderna för bedömningen

Enligt 10 § i grundlagen är rätten till skydd för privatlivet en grundläggande rättighet. Enligt 1 mom. är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Skyddet för personuppgifter är en del av skyddet för privatlivet, som tryggas i samma moment i 10 § i grundlagen. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. I sin bedömning av bestämmelserna om behandling av personuppgifter har grundlagsutskottet i sin etablerade praxis ansett att bestämmelserna bör granskas med hänsyn till 10 § 1 mom. i grundlagen.

Enligt grundlagsutskottets utlåtandep Praxis är utgångspunkten den, att det är tillräckligt att lagstiftningen uppfyller kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning med tanke på det i grundlagen tryggade skyddet för privatlivet och det skydd för personuppgifter som delvis är en del av detta. Enligt grundlagsutskottet bör skyddet för personuppgifter i första hand tryggas med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nationella allmänna lagstiftningen. Lagstiftaren bör alltså vara restriktiv när det gäller att införa nationell speciallagstiftning och avgränsa denna till nödvändiga bestämmelser inom ramen för det nationella handlingsutrymme som dataskyddsförordningen medger. Grundlagsutskottet ser det dock som klart att behovet av speciallagstiftning i enlighet med det riskbaserade synsätt som också krävs i dataskyddsförordningen måste bedömas utifrån de hot och risker som behandlingen av personuppgifter orsakar. Ju större risk fysiska personers rättigheter och friheter utsätts för på grund av behandlingen, desto mer motiverat är det med mer detaljerade bestämmelser. Denna omständighet är av särskild betydelse när det gäller behandling av känsliga uppgifter (GrUU 14/2018 rd och GrUU 8/2022 rd).

Grundlagsutskottet har bedömt bestämmelserna om myndigheternas rätt att få och lämna ut uppgifter trots sekretessbestämmelserna i förhållande till skyddet för privatlivet och personuppgifter enligt 10 § 1 mom. i grundlagen och då noterat bland annat vad och vem rätten att få uppgifter gäller och hur rätten är kopplad till nödvändighetskriteriet. Myndigheternas rätt att få uppgifter och möjlighet att lämna ut uppgifter har kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, har det i lagstiftningen ingått ett krav på att ”uppgifterna är nödvändiga” för ett visst syfte (se t.ex. GrUU 15/2018 rd och GrUU 62/2018 rd).

Grundlagsutskottet understryker att det vid en särskiljning mellan behövlighet respektive nödvändighet att få eller lämna ut uppgifter är frågan inte bara om omfattningen av innehållet i uppgifterna utan också om att rätten till information, som går före sekretessbestämmelserna och som i sista hand går ut på att den myndighet som är berättigad till informationen i och med sina egna behov åsidosätter de grunder och intressen som är skyddade med hjälp av den sekretess som gäller myndigheten som innehar informationen (GrUU 15/2018 rd och GrUU 48/2018 rd).

11.1.2 Bedömning när det gäller utökad tillgång till information för PSC:s övervakning

Det utlämnande av uppgifter i anslutning till PSC:s tillsyn som föreslås måste bedömas också med hänsyn till det skydd för privatlivet som tryggas i 10 § 1 mom. i grundlagen och skyddet för personuppgifter som är en del av detta. De uppgifter om aktiebolagsföretagare som enligt förslaget ska lämnas till PSC inkluderar inte uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen, och uppgifterna anses inte vara av konstitutionellt känslig natur. Uppgifterna innehåller dock uppgifter som är sekretessbelagda enligt offentlighetslagen (24 § 1 mom. punkterna 20 och 23 i offentlighetslagen), och det bör därför föreskrivas i lag om utlämnande av uppgifterna trots sekretessbestämmelserna.

De EU-rättsliga grunderna för behandlingen av personuppgifter enligt den 4 punkt som läggs till 151 § i lagen om pension för företagare utreds i denna proposition i samband med förslaget om revidering av bestämmelsen. Den behandling av personuppgifter som föreslås baseras enligt förslaget på kriterier enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning som enligt förordningen är förknippade med det nationella handlingsutrymmet. Nationell lagstiftning som preciserar dataskyddsförordningen är därför tillåten och också nödvändig för att det ska gå att fastställa vilka uppgifter som får lämnas ut. Den behandling av personuppgifter som förslaget avser innebär ett undantag från principen om ändamålsbegränsning enligt förordningen. Villkoren för undantag från ändamålsbegränsningen har angetts ovan i denna proposition.

Att den registrerades grundläggande rättigheter och intressen tillgodoses säkerställs i den föreslagna behandlingen genom de skyldigheter i fråga om dataskydd som fastställs i nationell lagstiftning och EU-lagstiftning. I egenskap av personuppgiftsansvarig ansvarar PSC för att dessa skyldigheter fullgörs. Mot bakgrund av det acceptabla målet med den behandling av personuppgifter som avses – att göra det möjligt för PSC att utföra sin lagstadgade uppgift –, det föreslagna området för tillgång till information och annan lagstiftning som skyddar den registrerade, ska behandlingen av personuppgifter i enlighet med förslaget anses förenlig med EU:s allmänna dataskyddsförordning och därmed också godtagbar med hänsyn till det i grundlagen föreskrivna skyddet för privatlivet och det skydd för personuppgifter som är en del av detta.

11.1.3 Bedömning när det gäller tillgång till information för PSC:s statistiska verksamhet, forskning och utveckling

De EU-rättsliga grunderna för den behandling av personuppgifter som avses i 4 § 1 mom. i lagen om Pensionsskyddscentralen som ska revideras utreds ovan i denna proposition i samband med förslaget om revidering av bestämmelsen. Nödvändig behandling av personuppgifter, inklusive behandling av uppgifter som hör till särskilda kategorier av personuppgifter, ska enligt förslaget grunda sig på rättsliga grunder enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning, som enligt förordningen är förknippade med nationellt handlingsutrymme i lagstiftningen. Nationella bestämmelser som preciserar tillämpningen av förordningen är därför tillåtna enligt förordningen. I praktiken är de också nödvändiga för att man ska kunna fastställa till vilka uppgifter PSC:s rätt att få information för sin lagstadgade statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet sträcker sig. Den behandling av personuppgifter som förslaget avser innebär ett undantag från principen om ändamålsbegränsning enligt förordningen. Villkoren för undantag från principen

om ändamålsbegränsning har angetts ovan i denna proposition. Den föreslagna regleringen ska på de grunder som anges i propositionen anses uppfylla kraven i EU:s allmänna dataskyddsförordning.

Den avsedda rätten till information definieras i den föreslagna bestämmelsen, först och främst genom att det fastställs vilka aktörer som är skyldiga att lämna ut uppgifter som de förfogar över för PSC:s lagstadgade statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet. Skyldigheten att lämna ut uppgifter omfattar enligt förslaget de uppgifter som anges i bestämmelsen och som är behövliga i PSC:s funktioner i fråga samt, utöver detta, vissa uppgifter som är nödvändiga i dessa funktioner. De uppgifter som lämnas ut kan i princip gälla alla personer, vilkas uppgifter de som är skyldiga att lämna ut uppgifterna har tillgång till. Detta är motiverat eftersom det inte finns någon grund för att med tanke på behoven inom statistik, forskning och utveckling begränsa de personer som kommer i frågan och eventuella begränsningar i detta avseende skulle undergräva forskningens räckvidd. De uppgifter som ska lämnas ut fastställs så exakt som möjligt i bestämmelsen, dock med beaktande av arten av och behoven inom den statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamhet som avses samt av att det med tiden också kan ske förändringar i innehållet i de uppgifter som registreras. Med tanke på att skyldigheten att lämna ut uppgifter enligt förslaget gäller definierade organ och specificerade behövliga och nödvändiga uppgifter och att skyldigheten dessutom hänför sig till PSC:s behov inom den lagstadgade statistik-, forsknings- och utvecklingsverksamheten, som för sin del definierar de uppgifter som är föremål för begäran om information, bör bestämmelsen, med beaktande av grundlagsutskottets praxis, anses vara tillräckligt noggrant avgränsad.

Att den registrerades grundläggande rättigheter och intressen tillgodoses säkerställs i den föreslagna behandlingen genom de skyldigheter i fråga om dataskydd som fastställs i nationell lagstiftning och EU-lagstiftning. I egenskap av personuppgiftsansvarig ansvarar PSC för att dessa skyldigheter fullgörs. Mot bakgrund av det acceptabla målet med den behandling av personuppgifter som avses – att göra det möjligt för PSC att utföra sina lagstadgade uppgifter –, det föreslagna området för tillgång till information och annan lagstiftning som skyddar den registrerade, ska behandlingen av personuppgifter i enlighet med förslaget anses godtagbar och proportionerlig med hänsyn till det i grundlagen föreskrivna skyddet för privatlivet och det skydd för personuppgifter som är en del av detta och systemet för grundläggande rättigheter som helhet.

11.2 Slutsatser

Regeringen anser att propositionen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 198 § 3 mom., 199 § 4 mom. och 210 §,
sådana de lyder, 198 § 3 mom. i lag 1456/2011, 199 § 4 mom. i lag 1247/2016 och 210 § delvis ändrad i lagarna 354/2010 och 69/2016, samt
ändras 3 § 2 mom. 4 punkten, 75 a § 1, 2 och 4 mom., 75 c § 2 mom., 83 § 5 mom. och 175 § 2 mom.,
sådana de lyder, 3 § 2 mom. 4 punkten, 75 c § 2 mom. och 83 § 5 mom. i lag 69/2016, 75 a § 1, 2 och 4 mom. i lag 1456/2011 och 175 § 2 mom. i lag 1192/2010, som följer:

3 §

Arbetspensionslagar

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

4) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn (Ålands författningssamling 2016:76).

75 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för arbetstagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. Det första skriftliga arbetspensionsutdraget utfärdas det år då arbetstagaren fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock inte, om arbetstagaren på det sätt som avses i 2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om arbetstagaren har gått in och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen under det år under vilket utdraget sänds eller under de två kalenderåren före det.

Om en arbetstagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska arbetspensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Det elektroniska arbetspensionsutdraget tillhandahålls arbetstagaren av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därefter.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt arbetstagare som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då arbetstagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten

och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en arbetstagare också på hans eller hennes begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds eller senast därefter.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension, om inte arbetstagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna. Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

83 §

Fastställande av åldergränser och livslängskoefficient

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldergränser och den livslängskoefficient som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år och från och med vilket livslängskoefficienten tillämpas.

175 §

Pensionsanstaltens ansvar för invalidpensionen

En pensionsanstalt svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag beträffande en i 147 § avsedd tillfällig arbetsgivare eller en annan arbetsgivare i fråga om samma försäkring understiger 6 662,23 euro under de i 1 mom. i denna paragraf nämnda två kalenderåren.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelserna i 175 § 2 mom. i denna lag tillämpas på invalidpensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2024 eller därefter.

Det belopp som nämns i 175 § 2 mom. i denna lag motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoefficient som avses i 96 §.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om pension för företagare (1272/2006) 146 § 4 mom. 10 punkten och 151 § 5 mom., sådana de lyder, 146 § 4 mom. 10 punkten i lag 260/2020 och 151 § 5 mom. i lag 1270/2018,

ändras 69 a § 1, 2 och 4 mom., 69 c § 2 mom., 76 § 3 mom., 146 § 4 mom. 9 punkten och 151 § 2 mom.,

sådana de lyder, 69 a § 1, 2 och 4 mom. i lag 1458/2011, 69 c § 2 mom. och 76 § 3 mom. i lag 72/2016, 146 § 4 mom. 9 punkten i lag 260/2020 och 151 § 2 mom. i lag 1270/2018, som följer:

69 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för företagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. Det första skriftliga arbetspensionsutdraget utfärdas det år då företagaren fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock inte, om företagaren på det sätt som avses i 2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om företagaren har gått in och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen under det år under vilket utdraget sänds eller under de två kalenderåren före det.

Om en företagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska arbetspensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Det elektroniska arbetspensionsutdraget tillhandahålls företagaren av den pensionsanstalt där företagaren var försäkrad vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därefter.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt företagare som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då företagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en företagare också på företagarens begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där företagaren var försäkrad vid utgången av kalenderåret före det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds eller senast därefter.

69 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före företagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till företagare som inte får partiell förtida ålderspension, om inte företagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna. Efter detta meddelas en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

76 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs med iakttagande av 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast en månad före ingången av det kalenderår då företagaren fyller 62 år.

146 §

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som föreskrivs i detta kapitel vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter.

151 §

Pensionskyddscentralens och pensionsanstalternas rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

För fullgörande av tillsynsskyldigheten har Pensionskyddscentralen dessutom rätt att av Skatteförvaltningen i form av massinformation få följande uppgifter:

1) näringsammanslutningars namn- och kontaktuppgifter samt nödvändiga uppgifter om näringsverksamheten, inkomsten av den samt om betalda löner,

2) i fråga om näringsammanslutningars delägare, namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar samt nödvändiga uppgifter om arbete och ställning i företaget, förvärvs- och kapitalinkomstandel, penninglön, naturaförmåner och privata uttag och andel i sammanslutningens inkomst och tillgångar samt nödvändiga uppgifter om penninglön och naturaförmåner från någon annan än näringsammanslutningen,

3) rörelseidkares och yrkesutövares namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar samt nödvändiga uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomstandel, makes andel av förvärvs- och kapitalinkomsten, penninglön, naturaförmåner och omsättning,

4) i fråga om aktieägare i aktiebolag, namn, personbeteckningar och uppgifter om aktieinnehav, samt aktiebolagets namn, FO-nummer och uppgifter om bransch, omsättning, betalda löner och aktier som innehas av bolaget.

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 138 § 5 mom. 10 punkten och 143 § 5 mom., av dem 143 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1271/2018,
ändras 10 c § 2 mom., 75 a § 1, 2 och 4 mom., 75 c § 2 mom., 78 § 3 mom. och 138 § 5 mom. 9 punkten,
av dem 10 c § 2 mom. sådant det lyder i lag 146/2015, 75 a § 1, 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1459/2011 samt 75 c § 2 mom. och 78 § 3 mom. sådana de lyder i lag 75/2016, samt
fogas till 10 d §, sådan den lyder i lag 146/2015, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 10 g § som följer:

10 c §

Förfarandet för att avbryta stipendiatens försäkring

Stipendiaten ska omedelbart underrätta Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt när han eller hon har återupptagit det avbrutna arbetet. Efter att ha fått underrättelsen förlänger Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt den avbrutna försäkringens giltighetstid från det att arbetet börjar för en tid som motsvarar den återstående arbetsperioden enligt den ursprungliga försäkringens. På stipendiatens ansökan kan hans eller hennes arbetsinkomst vid en förlängning av försäkringens giltighetstid justeras i enlighet med 10 g §, om förutsättningarna enligt den paragrafen uppfylls.

10 d §

Stipendiefinansierat arbete som förenas med en fastställd försäkring

På stipendiatens ansökan kan hans eller hennes arbetsinkomst efter det förenande som avses i 1 och 2 mom. justeras i enlighet med 10 g §, om förutsättningarna enligt den paragrafen uppfylls.

10 g §

Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

Om det för en stipendiat har fastställts en försäkring enligt 10 a § för minst 12 månader, kan den arbetsinkomst som genom försäkringsbeslutet fastställts för stipendiaten justeras på ansökan av stipendiaten, om stipendiatens arbetsinsats i det arbete som utförs med stöd av stipendiet förändras för en oavbruten period på minst fyra månader från det att ansökan blev anhängig.

Arbetsinkomsten justeras inte retroaktivt. En justering av arbetsinkomsten förutsätter dessutom att

- 1) förändringen i arbetsinsatsen är minst 20 procent och arbetsinkomsten även efter justeringen till sitt belopp uppfyller villkoren för försäkring enligt 10 a §,
- 2) det när ansökan om justering blir anhängig återstår minst en månad av den försäkringstid som fastställts genom det föregående försäkringsbeslutet, och
- 3) stipendiaten till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt lämnar en redogörelse för att den som beviljat stipendiet godkänner den föreslagna ändringen av arbetsperioden och arbetsinsatsen.

Den arbetsinkomst som fastställts för stipendiaten justeras så att den procentuellt motsvarar den förändrade arbetsinsatsen i ett förhållande som motsvarar förhållandet mellan den förändrade arbetsinsatsen och den arbetsinsats på basis av vilken stipendiatens arbetsinkomst senast fastställdes.

I samband med justeringen av arbetsinkomsten ändras också den vid justeringstidpunkten återstående försäkringstiden enligt det föregående försäkringsbeslutet på basis av den justerade arbetsinkomsten. Försäkringstiden ändras genom att den ovan avsedda återstående försäkringstiden multipliceras med förhållandet mellan stipendiatens föregående fastställda arbetsinkomst och den för stipendiaten justerade arbetsinkomsten.

Om det för stipendiaten för samma eller delvis samma arbetsperiod har fastställts flera försäkringar enligt 10 a §, justeras den årliga arbetsinkomsten separat för varje försäkring. De förutsättningar för justering av arbetsinkomsten som anges i 1 mom. ska uppfyllas separat för varje försäkring.

75 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för lantbruksföretagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. Det första skriftliga arbetspensionsutdraget utfärdas det år då lantbruksföretagaren fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock inte, om lantbruksföretagaren på det sätt som avses i 2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om lantbruksföretagaren har gått in och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen under det år under vilket utdraget sänds eller under de två kalenderåren före det.

Om en lantbruksföretagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska arbetspensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Det elektroniska arbetspensionsutdraget tillhandahålls lantbruksföretagaren av den pensionsanstalt där lantbruksföretagaren var försäkrad vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därefter.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt lantbruksföretagare som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då lantbruksföretagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en lantbruksföretagare också på lantbruksföretagarens begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där lantbruksföretagaren var försäkrad vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget sänds eller senast därefter.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till lantbruksföretagare som inte får partiell förtida ålderspension, om inte lantbruksföretagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna. Efter detta meddelas en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

78 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs med iakttagande av 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast en månad före ingången av det kalenderår då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

138 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 215 § 4 mom. 10 punkten, samt
ändras 3 § 2 mom. 4 punkten, 81 a § 1, 2 och 4 mom., 81 c § 2 mom., 88 § 3 mom., 156 § 2
mom. och 215 § 4 mom. 9 punkten,
av dem 3 § 2 mom. 4 punkten, 81 c § 2 mom. och 88 § 3 mom. sådana de lyder i lag 78/2016
samt 81 a § 1, 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1457/2011, som följer:

3 §

Arbetspensionslagar

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

4) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn (Ålands författningssamling 2016:76).

81 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för arbetstagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. Det första skriftliga arbetspensionsutdraget utfärdas det år då arbetstagaren fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock inte, om arbetstagaren på det sätt som avses i 2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om arbetstagaren har gått in och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen under det år under vilket utdraget sändes eller under de två kalenderåren före det.

Om en arbetstagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska arbetspensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Det elektroniska arbetspensionsutdraget arbetspensionsutdraget tillhandahålls arbetstagaren av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därförinnan.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt arbetstagare som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då arbetstagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en arbetstagare också på hans eller hennes begäran. Det skriftliga arbetspensionsut-

draget sänds av pensionskassan eller den pensionsanstalt inom den privata sektorn där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget sänds eller senast därförinnan.

81 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension, om inte arbetstagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna. Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

88 §

Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs med iakttagande av 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast en månad före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag understiger 6 662,23 euro under de i 1 mom. nämnda två kalenderåren.

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Bestämmelserna i 156 § 2 mom. i denna lag tillämpas på invalidpensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2024 eller därefter.

Det belopp som nämns i 156 § 2 mom. i denna lag motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

5.

Lag

om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 151 § 3 mom. och 163 §,
av dem 163 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 968/2021, samt
ändras 95 § 3 mom., 98 § 3 mom. och 115 § 2 mom. som följer:

95 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs med iakttagande av 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast en månad före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år.

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Pensionen justeras från den tidpunkt då en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt då beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 97 § 1 mom. avsedd förmån från utlandet eller en sådan förmåns belopp ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den månad då Keva får kännedom om att en sådan förmån beviljas eller ändras.

115 §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension, om inte arbetstagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om Pensionsskyddscentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Pensionsskyddscentralen (397/2006) 4 § 1 mom., sådant det lyder delvis
ändrat i lag 1263/2016, som följer:

4 §

Pensionsskyddscentralens rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

Pensionsskyddscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få uppgifter för den statistiska verksamhet, forskning och utveckling som avses i 2 § 1 mom. enligt följande:

- 1) av arbetspensionsanstalterna
 - a) behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,
 - b) behövliga uppgifter om en persons pensions-, förmåns- och ersättningsansökningar och om uppgifterna i dem, om pensions-, förmåns- och ersättningsbeslut som meddelats en person, om pensioner, förmåner och ersättningar som beviljats en person och om betalning av dem, om en persons ansökningar om pensions- eller socialförsäkring och om uppgifterna i dem, om avgöranden om en persons pensions- eller socialförsäkring samt andra nödvändiga uppgifter om pensionsskydd och social trygghet, pensions- och socialförsäkring samt verkställigheten av dessa,
 - c) behövliga uppgifter om den rekommenderade arbetsinkomst som beräkningstjänsten för rekommenderad arbetsinkomst ger en företagare och om den arbetsinkomst som pensionsanstalten fastställt för en företagare,
 - d) sådana behövliga uppgifter om en person som avses i 198 § 1 mom. 2 punkten underpunkterna a–c i lagen om pension för arbetstagare och som lämnats till arbetspensionsanstalten för behandlingen av ett pensions- eller förmånsärende,
- 2) av Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring samt övriga myndigheter och inrättningar inom socialförsäkringen
 - a) behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,
 - b) behövliga uppgifter om en persons pensions-, förmåns- och ersättningsansökningar och om uppgifterna i dem, om pensions-, förmåns- och ersättningsbeslut som meddelats en person, om pensioner, förmåner och ersättningar som beviljats en person och om betalning av dem, om en

persons ansökningar om pensions- eller socialförsäkring och om uppgifterna i dem, om avgöranden om en persons pensions- eller socialförsäkring samt andra nödvändiga uppgifter om pensionskydd och social trygghet, pensions- och socialförsäkring samt verkställigheten av dessa,

c) behövliga uppgifter om namnet på en persons diagnos och koden enligt sjukdomsklassifikationen,

3) av Skatteförvaltningen

a) behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,

b) behövliga uppgifter om en persons arbetsinkomster, tidpunkt för arbetet och arbetets omfattning, hel- eller deltidsarbete samt perioder då personen varit frånvarande från arbetet,

c) behövliga uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomst som grundar sig på en persons egen företagareverksamhet samt om företagareverksamhetens form, omsättning och andra omständigheter som beskriver företagareverksamhetens omfattning,

d) behövliga uppgifter om en persons pensioner och sociala förmåner,

4) av Finansinspektionen följande uppgifter i registret över förmånstagare:

a) behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,

b) behövliga uppgifter om utkomstskydd för arbetslösa och alterneringsersättningar, samt

5) av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen.

Denna lag träder i kraft den

20 .

7.

Lag

om ändring av 5 och 54 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 5 § 2 mom. och 54 § 4 mom. som följer:

5 §

Försäkringsskyldighet

För stipendiater för vilka fastställs en försäkring enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska samtidigt för samma tid och för samma stipendiatarbete fastställas även en försäkring enligt denna lag. På motsvarande sätt fortsätts en försäkring enligt denna lag för en sådan stipendiat vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare efter ett avbrott fortsätts i enlighet med 10 c § 2 mom. i den lagen. Om giltighetstiden för en stipendiats försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ändras till följd av ett förenande enligt 10 d § i den lagen ska också giltighetstiden för en försäkring enligt denna lag ändras på motsvarande sätt. Om giltighetstiden för en stipendiats försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ändras i enlighet med 10 g § i den lagen ska också giltighetstiden för en försäkring enligt denna lag ändras på motsvarande sätt.

54 §

Rätt att få olycksfallspension

När nedsättningen i en lantbruksföretagares arbetsförmåga bedöms ska, utöver vad som föreskrivs i 2 och 3 mom., beaktas den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som gäller efter skadefallet. Om det bedöms att lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt i lantbruksföretagararbetet och arbetsinkomsten inte har sänkts efter skadefallet, har han eller hon inte rätt att få olycksfallspension som beviljas tills vidare. Vad som ovan föreskrivs om bedömning av nedsatt arbetsförmåga och sänkning av arbetsinkomsten iaktas också i fråga om stipendiater, om det stipendiefinansierade arbetet på grund av skadan har minskat med minst 20 procent.

Denna lag träder i kraft den

20 .

8.

Lag

om ändring av 1 och 9 § i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) 1 § 7 punkten och 9 § 3 mom., sådana de lyder, 1 § 7 punkten i lag 458/2020 och 9 § 3 mom. i lag 1190/2007, som följer:

1 §

I denna lag bestäms om en förmån som växer för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Förmånen betalas när pension beviljas med stöd av följande lagar:

7) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om pension för den offentliga sektorn (Ålands författningssamling 2016:76).

9 §

De belopp som anges i 2, 3 och 4 § motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Beloppen justeras med lönekoeficienten till nivån vid beräkningstidpunkten.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 5 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen

1.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) 198 § 3 mom., 199 § 4 mom. och 210 §,
sådana de lyder, 198 § 3 mom. i lag 1456/2011, 199 § 4 mom. i lag 1247/2016 och 210 § delvis ändrad i lagarna 354/2010 och 69/2016, samt
ändras 3 § 2 mom. 4 punkten, 75 a § 1, 2 och 4 mom., 75 c § 2 mom., 83 § 5 mom. och 175 § 2 mom.,
sådana de lyder, 3 § 2 mom. 4 punkten, 75 c § 2 mom. och 83 § 5 mom. i lag 69/2016, 75 a § 1, 2 och 4 mom. i lag 1456/2011 och 175 § 2 mom. i lag 1192/2010, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Arbetspensionslagar

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

4) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 54/2007).

75 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för arbetstagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form.

Föreslagen lydelse

3 §

Arbetspensionslagar

Arbetspensionslagar för den offentliga sektorn är

4) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om *pension för den offentliga sektorn* (Ålands författningssamling 2016:76).

75 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för arbetstagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. *Det första skriftliga arbetspensionsutdraget utfärdas det år då arbetstagaren fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock inte, om arbetstagaren på det sätt som avses i 2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om arbetstagaren har gått in*

Gällande lydelse

Om en arbetstagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska pensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Arbetstagaren får det elektroniska arbetspensionsutdraget via en elektronisk tjänst som tillhandahålls av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därförinnan.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt arbetstagare vart tredje år, om arbetstagaren inte under det år som utdraget ska skickas har fått ett arbetspensionsutdrag från en pensionsanstalt inom den privata eller den offentliga sektorn. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en arbetstagare också på hans eller hennes begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickas eller senast därförinnan.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges,

Föreslagen lydelse

och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen under det år under vilket utdraget sänds eller under de två kalenderåren före det.

Om en arbetstagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska arbetspensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst *eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år*. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. *Det elektroniska arbetspensionsutdraget tillhandahålls arbetstagaren* av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därförinnan.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt arbetstagare *som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då arbetstagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag*. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en arbetstagare också på hans eller hennes begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds eller senast därförinnan.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges,

Gällande lydelse

skickas senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

Föreslagen lydelse

sänds senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension, *om inte arbetstagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna*. Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

83 §

Fastställande av åldergränser och livslängdskoefficient

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning *först* de åldergränser som avses i 82 § senast *två månader* före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år och därefter den livslängdskoefficient som avses i 82 § senast en månad före ingången av det kalenderår från och med vilket den tillämpas.

83 §

Fastställande av åldergränser och livslängdskoefficient

Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldergränser och den livslängdskoefficient som avses i 82 § senast *en månad* före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år och *från och med vilket livslängdskoefficienten tillämpas*.

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

En pensionsanstalt svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag beträffande en i 147 § *i denna lag* avsedd tillfällig arbetsgivare eller en annan arbetsgivare i fråga om samma försäkring understiger 2 094,45 euro under de nämnda två kalenderåren.

175 §

Pensionsanstalternas ansvar för invalidpensionen

En pensionsanstalt svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionsanstalten försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag beträffande en i 147 § avsedd tillfällig arbetsgivare eller en annan arbetsgivare i fråga om samma försäkring understiger *6 662,23* euro under de *i 1 mom. i denna paragraf* nämnda två kalenderåren.

Gällande lydelse

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter

Uppgifter som avses i denna paragraf får sökas med hjälp av teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

199 §

Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

Uppgifter som avses i denna paragraf får sökas genom teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

210 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

Pensionsskyddscentralen och, med dess samtycke, pensionsanstalterna har utöver det som i 29 § 3 mom. i offentlighetslagen bestäms om utlämnande av uppgifter genom en teknisk anslutning, rätt att öppna en teknisk anslutning

1) för en sammanslutning eller anstalt som verkställer lagstadgad socialförsäkring till sådana uppgifter i sina personregister som sammanslutningen eller anstalten med stöd av denna eller en annan lag har rätt att få för verkställigheten av sina uppgifter,

2) för en myndighet som sköter verkställigheten av uppgifter enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet till sådana uppgifter som myndigheten i enlighet med 206 § 1 mom. I punkten har rätt att få,

Föreslagen lydelse

198 §

Rätt att få uppgifter för avgörande av ärenden och verkställighet av lagstadgade uppgifter

(3 mom. upphävs)

199 §

Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

(4. mom. upphävs)

210 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

(upphävs)

Gällande lydelse

3) för Folkpensionsanstalten och andra sådana mottagare av uppgifter som har rätt att av en pensionsanstalt som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn få uppgifter om pension, pensionsrätt eller försäkring, till sådana uppgifter som avses i 208 § 1 mom., samt

4) för ett livförsäkringsbolag, en pensionskassa eller en pensionsstiftelse till sådana i 204 § avsedda uppgifter som behövs för skötseln eller ordnandet av grupptilläggs-pensionsskydd.

Pensionsskyddscentralen har utöver det som bestäms i 1 mom. rätt att öppna en teknisk anslutning för arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Statskontoret eller Keva till uppgifter som avses i 207 § samt för pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn till uppgifter som avses i 208 § 2 mom.

För att med hjälp av en teknisk anslutning på det sätt som avses i 1 mom. 3 punkten lämna ut uppgifter som erhållits av pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn eller för att på det sätt som avses i 2 mom. lämna ut uppgifter till pensionsanstalter som sköter verkställigheten av arbetspensionslagarna för den offentliga sektorn krävs dock alltid en överenskommelse i enlighet med 208 § 3 mom.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sökas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

Innan en teknisk anslutning öppnas skall den som begär uppgifter förete en utredning för den som öppnar anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 175 § 2 mom. i denna lag tillämpas på invalidpensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2024 eller därefter.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Det belopp som nämns i 175 § 2 mom. i denna lag motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 §.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för företagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för företagare (1272/2006) 146 § 4 mom. 10 punkten och 151 § 5 mom., sådana de lyder, 146 § 4 mom. 10 punkten i lag 260/2020 och 151 § 5 mom. i lag 1270/2018,
ändras 69 a § 1, 2 och 4 mom., 69 c § 2 mom., 76 § 3 mom., 146 § 4 mom. 9 punkten och 151 § 2 mom.,
sådana de lyder, 69 a § 1, 2 och 4 mom. i lag 1458/2011, 69 c § 2 mom. och 76 § 3 mom. i lag 72/2016, 146 § 4 mom. 9 punkten i lag 260/2020 och 151 § 2 mom. i lag 1270/2018, som följer:

Gällande lydelse

69 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för företagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form.

Om en företagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska pensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Företagaren får det elektroniska arbetspensionsutdraget via en elektronisk tjänst som tillhandahålls av den pensionsanstalt där företagaren var försäkrad vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därförinnan.

Föreslagen lydelse

69 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för företagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. *Det första skriftliga arbetspensionsutdraget utfärdas det år då företagaren fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock inte, om företagaren på det sätt som avses i 2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om företagaren har gått in och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen under det år under vilket utdraget sänds eller under de två kalenderåren före det.*

Om en företagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska arbetspensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst *eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år.* Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Det elektroniska arbetspensionsutdraget tillhandahålls företagaren av den pensionsanstalt där företagaren var försäkrad vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därförinnan.

Gällande lydelse

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt företagare vart tredje år, om företagaren inte under det år som utdraget ska skickas har fått ett arbetspensionsutdrag från en pensionsanstalt inom den privata eller den offentliga sektorn. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en företagare också på företagarens begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där företagaren var försäkrad vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickas eller senast därförinnan.

69 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före företagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till företagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

76 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen

Föreslagen lydelse

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt företagare *som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då företagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag*. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en företagare också på företagarens begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där företagaren var försäkrad vid utgången av kalenderåret före det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds eller senast därförinnan.

69 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före företagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till företagare som inte får partiell förtida ålderspension, *om inte företagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna*. Efter detta meddelas en uppskattning av företagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

76 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs *med iakttagande av* 83 § i lagen om

Gällande lydelse

om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast *två* månader före ingången av det kalenderår då företagaren fyller 62 år.

146 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som föreskrivs i detta kapitel vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter, *och*

10) 210 § om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.

151 §

Pensionsskyddscentralens och pensionsanstalternas rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

För fullgörande av tillsynsskyldigheten har Pensionsskyddscentralen dessutom rätt att av Skatteförvaltningen i form av massinformation få följande uppgifter:

1) näringsammanslutningars namn- och kontaktuppgifter samt nödvändiga uppgifter om näringsverksamheten, inkomsten av den samt om betalda löner,

2) i fråga om näringsammanslutningars delägare, namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar samt nödvändiga uppgifter om arbete och ställning i företaget, förvärvs- och kapitalinkomstandel, penninglön, naturaförmåner och privata uttag och andel i sammanlutningens inkomst och tillgångar samt nödvändiga uppgifter om penninglön och naturaförmåner från någon annan än näringsammanslutningen,

3) rörelseidkares och yrkesutövares namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar

Föreslagen lydelse

pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast *en månad* före ingången av det kalenderår då företagaren fyller 62 år.

146 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som föreskrivs i detta kapitel vad lagen om pension för arbetstagare föreskriver i

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter,
(upphävs)

151 §

Pensionsskyddscentralens och pensionsanstalternas rätt att få uppgifter för utövande av tillsyn

För fullgörande av tillsynsskyldigheten har Pensionsskyddscentralen dessutom rätt att av Skatteförvaltningen i form av massinformation få följande uppgifter:

1) näringsammanslutningars namn- och kontaktuppgifter samt nödvändiga uppgifter om näringsverksamheten, inkomsten av den samt om betalda löner,

2) i fråga om näringsammanslutningars delägare, namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar samt nödvändiga uppgifter om arbete och ställning i företaget, förvärvs- och kapitalinkomstandel, penninglön, naturaförmåner och privata uttag och andel i sammanlutningens inkomst och tillgångar samt nödvändiga uppgifter om penninglön och naturaförmåner från någon annan än näringsammanslutningen,

3) rörelseidkares och yrkesutövares namn och kontaktuppgifter, personbeteckningar

Gällande lydelse

samt nödvändiga uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomstandel, makes andel av förvärvs- och kapitalinkomsten, penninglön, naturaförmåner och omsättning.

Föreslagen lydelse

samt nödvändiga uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomstandel, makes andel av förvärvs- och kapitalinkomsten, penninglön, naturaförmåner och omsättning,

4) i fråga om aktieägare i aktiebolag, namn, personbeteckningar och uppgifter om aktieinnehav, samt aktiebolagets namn, FO-nummer och uppgifter om bransch, omsättning, betalda löner och aktier som innehas av bolaget.

Uppgifter som avses i denna paragraf får inhämtas genom teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt sätt utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

(5 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) 138 § 5 mom. 10 punkten och 143 § 5 mom., av dem 143 § 5 mom. sådant det lyder i lag 1271/2018,
ändras 10 c § 2 mom., 75 a § 1, 2 och 4 mom., 75 c § 2 mom., 78 § 3 mom. och 138 § 5 mom. 9 punkten,
av dem 10 c § 2 mom. sådant det lyder i lag 146/2015, 75 a § 1, 2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1459/2011 samt 75 c § 2 mom. och 78 § 3 mom. sådana de lyder i lag 75/2016, samt
fogas till 10 d §, sådan den lyder i lag 146/2015, ett nytt 3 mom. samt till lagen en ny 10 g § som följer:

Gällande lydelse

10 c §

Förfarandet för att avbryta stipendiatens försäkring

Stipendiaten ska omedelbart underrätta Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt när han eller hon har återupptagit det avbrutna arbetet. Efter att ha fått underrättelsen förlänger Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt den avbrutna försäkringens giltighetstid från det att arbetet börjar för en tid som motsvarar den återstående arbetsperioden enligt den ursprungliga försäkringen.

10 d §

Stipendiefinansierat arbete som förenas med en fastställd försäkring

Föreslagen lydelse

10 c §

Förfarandet för att avbryta stipendiatens försäkring

Stipendiaten ska omedelbart underrätta Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt när han eller hon har återupptagit det avbrutna arbetet. Efter att ha fått underrättelsen förlänger Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt den avbrutna försäkringens giltighetstid från det att arbetet börjar för en tid som motsvarar den återstående arbetsperioden enligt den ursprungliga försäkringen. *På stipendiatens ansökan kan hans eller hennes arbetsinkomst vid en förlängning av försäkringens giltighetstid justeras i enlighet med 10 g §, om förutsättningarna enligt den paragrafen uppfylls.*

10 d §

Stipendiefinansierat arbete som förenas med en fastställd försäkring

På stipendiatens ansökan kan hans eller hennes arbetsinkomst efter det förenande som

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

avses i 1 mom. justeras i enlighet med 10 g §, om förutsättningarna enligt den paragrafen uppfylls.

10 g §

Justering av arbetsinkomsten för stipendiater

Om det för en stipendiat har fastställts en försäkring enligt 10 a § för minst 12 månader, kan den arbetsinkomst som genom försäkringsbeslutet fastställts för stipendiaten justeras på ansökan av stipendiaten, om stipendiats arbetsinsats i det arbete som utförs med stöd av stipendiet förändras för en oavbruten period på minst fyra månader från det att ansökan blev anhängig. Arbetsinkomsten justeras inte retroaktivt. En justering av arbetsinkomsten förutsätter dessutom att

1) förändringen i arbetsinsatsen är minst 20 procent och arbetsinkomsten även efter justeringen till sitt belopp uppfyller villkoren för försäkring enligt 10 a §,

2) det när ansökan om justering blir anhängig återstår minst en månad av den försäkringstid som fastställts genom det föregående försäkringsbeslutet, och

3) stipendiaten till Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt lämnar en redogörelse för att den som beviljat stipendiet godkänner den föreslagna ändringen av arbetsperioden och arbetsinsatsen.

Den arbetsinkomst som fastställts för stipendiaten justeras så att den procentuellt motsvarar den förändrade arbetsinsatsen i ett förhållande som motsvarar förhållandet mellan den förändrade arbetsinsatsen och den arbetsinsats på basis av vilken stipendiats arbetsinkomst senast fastställdes.

I samband med justeringen av arbetsinkomsten ändras också den vid justeringstidpunkten återstående försäkringstiden enligt det föregående försäkringsbeslutet på basis av den justerade arbetsinkomsten. Försäkringstiden ändras genom att den ovan avsedda återstående försäkringstiden multipliceras med förhållandet mellan stipendiats föregående fastställda arbetsinkomst och den för stipendiaten justerade arbetsinkomsten.

Gällande lydelse

75 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för lantbruksföretagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form.

Om en lantbruksföretagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska pensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Lantbruksföretagaren får det elektroniska arbetspensionsutdraget via en elektronisk tjänst som tillhandahålls av den pensionsanstalt där lantbruksföretagaren var försäkrad vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därförinnan.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt lantbruksföretagare vart tredje år, om lantbruksföretagaren inte under det år som utdraget ska skickas har fått ett arbetspensionsutdrag från en pensionsanstalt inom den privata eller den offentliga sektorn. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en lantbruksföretagare också på lantbruksföretagarens begäran. Det skriftliga

Föreslagen lydelse

Om det för stipendiaten för samma eller delvis samma arbetsperiod har fastställts flera försäkringar enligt 10 a §, justeras den årliga arbetsinkomsten separat för varje försäkring. De förutsättningar för justering av arbetsinkomsten som anges i 1 mom. ska uppfyllas separat för varje försäkring.

75 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för lantbruksföretagare utfärdas i elektronisk eller skriftlig form. *Det första skriftliga arbetspensionsutdraget utfärdas det år då lantbruksföretagaren fyller 20 år. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock inte, om lantbruksföretagaren på det sätt som avses i 2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag eller om lantbruksföretagaren har gått in och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdraget antingen under det år under vilket utdraget sänds eller under de två kalenderåren före det.*

Om en lantbruksföretagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska arbetspensionsutdraget i pensionsanstaltens elektroniska tjänst eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Det elektroniska arbetspensionsutdraget tillhandahålls lantbruksföretagaren av den pensionsanstalt där lantbruksföretagaren var försäkrad vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därförinnan.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt lantbruksföretagare som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då lantbruksföretagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan

Gällande lydelse

arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där lantbruksföretagaren var försäkrad vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickas eller senast därförinnan.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till lantbruksföretagare som inte får partiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

78 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast två månader före ingången av det

Föreslagen lydelse

utfärdas för en lantbruksföretagare också på lantbruksföretagarens begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av den pensionsanstalt där lantbruksföretagaren var försäkrad vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget sänds eller senast därförinnan.

75 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före lantbruksföretagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till lantbruksföretagare som inte får partiell förtida ålderspension, *om inte lantbruksföretagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna*. Efter detta meddelas en uppskattning av lantbruksföretagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

78 §

Anpassning av pensionsskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs *med iakttagande av* 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom.

Gällande lydelse

kalenderår då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

138 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter, och

10) 210 § om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.

143 §

Pensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för verkställigheten av uppgifter enligt denna lag

Uppgifter som avses i denna paragraf får inhämtas genom teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt sätt utan samtycke av den vars intressen tystnadsplikten är avsedd att skydda.

Föreslagen lydelse

senast *en månad* före ingången av det kalenderår då lantbruksföretagaren fyller 62 år.

138 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter.

(upphävs)

143 §

Pensionsanstaltens och Pensionsskyddscentralens rätt att få uppgifter för verkställigheten av uppgifter enligt denna lag

(5 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om sjömanspensioner (1290/2006) 215 § 4 mom. 10 punkten, samt
ändras 3 § 2 mom. 4 punkten, 81 a § 1, 2 och 4 mom., 81 c § 2 mom., 88 § 3 mom., 156 § 2
mom. och 215 § 4 mom. 9 punkten,
av dem 3 § 2 mom. 4 punkten, 81 c § 2 mom. och 88 § 3 mom. sådana de lyder i lag 78/2016
samt 81 a § 1,2 och 4 mom. sådana de lyder i lag 1457/2011, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Arbetspensionslagar

Arbetspensionslagar för den offentliga sek-
torn är

4) landskapslagen om tillämpning i land-
skapet Åland av vissa riksförfattningar om
statens pensioner (ÅFS 54/2007).

81 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för arbetstagare ut-
färdas i elektronisk eller skriftlig form.

Föreslagen lydelse

3 §

Arbetspensionslagar

Arbetspensionslagar för den offentliga sek-
torn är

4) landskapslagen om tillämpning i land-
skapet Åland av vissa riksförfattningar om
*pension för den offentliga sektorn (Ålands för-
fattningssamling 2016:76).*

81 a §

Utfärdande av arbetspensionsutdrag

Arbetspensionsutdraget för arbetstagare ut-
färdas i elektronisk eller skriftlig form. *Det
första skriftliga arbetspensionsutdraget utfär-
das det år då arbetstagaren fyller 20 år. Ett
skriftligt arbetspensionsutdrag utfärdas dock
inte, om arbetstagaren på det sätt som avses i
2 mom. har valt ett elektroniskt arbetspens-
ionsutdrag eller om arbetstagaren har gått in
och tittat på det elektroniska arbetspens-
ionsutdraget antingen under det år under vilket ut-
draget sändes eller under de två kalenderåren
före det.*

Gällande lydelse

Om en arbetstagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska pensionsutdraget i pensionskassans elektroniska tjänst. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Arbetstagaren får det elektroniska arbetspensionsutdraget *via en elektronisk tjänst som tillhandahålls* av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därefter.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt arbetstagare vart tredje år, om arbetstagaren inte under det år som utdraget ska skickas har fått ett arbetspensionsutdrag från en pensionsanstalt inom den privata eller den offentliga sektorn. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en arbetstagare också på hans eller hennes begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av pensionskassan eller den pensionsanstalt inom den privata sektorn där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget skickas eller senast därefter.

81 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell för-

Föreslagen lydelse

Om en arbetstagare vill ha arbetspensionsutdraget enbart i elektronisk form, ska han eller hon välja det elektroniska *arbetspensionsutdraget* i pensionsanstaltens elektroniska tjänst *eller besöka webbtjänsten och titta på det elektroniska arbetspensionsutdraget åtminstone vart tredje år*. Vid inloggningen på den elektroniska tjänsten ska datasäker och bevislig identifieringsteknik användas. Det elektroniska arbetspensionsutdraget *arbetspensionsutdraget tillhandahålls arbetstagaren* av den pensionsanstalt där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid den tidpunkt då det elektroniska arbetspensionsutdraget utfärdas eller senast därefter.

Ett skriftligt arbetspensionsutdrag ska sändas till en i Finland bosatt arbetstagare *som inte valt ett elektroniskt arbetspensionsutdrag enligt 2 mom. under det tredje kalenderåret räknat från den dag då arbetstagaren senast fick ett skriftligt arbetspensionsutdrag eller besökte webbtjänsten och tittade på sitt elektroniska arbetspensionsutdrag*. Ett skriftligt arbetspensionsutdrag kan utfärdas för en arbetstagare också på hans eller hennes begäran. Det skriftliga arbetspensionsutdraget sänds av pensionskassan eller den pensionsanstalt inom den privata sektorn där arbetstagarens anställningsförhållande var försäkrat vid utgången av kalenderåret före det år under vilket utdraget sänds eller senast därefter.

81 c §

Arbetspensionsutdrag med målsatt pensionsålder

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell för-

Gällande lydelse

tiell förtida ålderspension. Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

Föreslagen lydelse

tida ålderspension, *om inte arbetstagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna.* Efter detta meddelas en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder i samband med att något annat arbetspensionsutdrag utfärdas.

88 §

Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. årligen senast *två* månader före ingången av det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 62 år.

88 §

Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs *med iakttagande av* i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer *årligen* genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast *en månad* före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag understiger 2 094,45 euro under de i 1 mom. nämnda två kalenderåren.

156 §

Pensionskassans ansvar för invalidpensionen

Pensionskassan svarar inte för invalidpensionen till den del de i pensionskassan försäkrade arbetsinkomsterna som omfattas av denna lag understiger 6 662,23 euro under de i 1 mom. nämnda två kalenderåren.

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

215 §

Tillämpliga bestämmelser

Vid verkställigheten av denna lag tillämpas utöver det som bestäms i detta kapitel vad som i lagen om pension för arbetstagare föreskrivs i

Gällande lydelse

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter, och

10) 210 § om utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning.

Föreslagen lydelse

9) 209 § om ansvaret för den som vidareutlämnar uppgifter.

(upphävs)

*Denna lag träder i kraft den 20 .
Bestämmelserna i 156 § 2 mom. i denna lag tillämpas på invalidpensioner där pensionsfallet inträffar den 1 januari 2024 eller därefter.*

Det belopp som nämns i 156 § 2 mom. i denna lag motsvarar värdet 1 (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare.

5.

Lag

om ändring av pensionslagen för den offentliga sektorn

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016) 151 § 3 mom. och 163 §,
av dem 163 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 968/2021, samt
ändras 95 § 3 mom., 98 § 3 mom. och 115 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

95 §

Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs på det sätt som föreskrivs i 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast *två* månader före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år.

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Pensionen justeras från den tidpunkt då en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt då beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 97 § avsedd förmån från utlandet eller en sådan förmåns belopp ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den månad då Keva får kännedom om att en dylik förmån beviljas eller ändras.

Föreslagen lydelse

95 §

Anpassning av pensionskyddet till den allmänna förändringen i livslängden

De åldersgränser som avses i 1 mom. fastställs *med iakttagande av* 83 § i lagen om pension för arbetstagare. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer årligen genom förordning de åldersgränser som avses i 1 mom. senast *en månad* före ingången av det kalenderår då arbetstagaren fyller 62 år.

98 §

Inverkan på pensionsbeloppet av ändringar av en primär förmån eller pension

Pensionen justeras från den tidpunkt då en förmån som avses i 1 mom. beviljas eller från den tidpunkt då beloppet av förmånen eller en pension enligt denna lag ändras. Om pensionstagaren beviljas en i 97 § *1 mom.* avsedd förmån från utlandet eller en sådan förmåns belopp ändras, justeras pensionsbeloppet från ingången av kalendermånaden efter den månad då Keva får kännedom om att en sådan förmån beviljas eller ändras.

Gällande lydelse

115 §

*Arbetspensionsutdrag med målsatt pensions-
ålder*

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, skickas senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension.

151 §

Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter

De uppgifter som avses i denna paragraf får sökas via en teknisk anslutning utan samtycke av den vars intressen sekretessen är avsedd att skydda.

163 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

Keva har, utöver det som i 29 § 3 mom. i offentlighetslagen föreskrivs om utlämnande av uppgifter genom en teknisk anslutning, rätt att öppna en teknisk anslutning

1) för en sammanslutning eller anstalt som verkställer lagstadgad socialförsäkring till sådana uppgifter i sina personregister som sammanslutningen eller anstalten med stöd av denna eller en annan lag har rätt att få för verkställigheten av sina uppgifter,

Föreslagen lydelse

115 §

*Arbetspensionsutdrag med målsatt pensions-
ålder*

Det arbetspensionsutdrag där en uppskattning av arbetstagarens målsatta pensionsålder och av beloppet för hans eller hennes ålderspension i den målsatta pensionsåldern anges, sänds senast under det sjätte kalenderåret före arbetstagarens lägsta ålder för ålderspension eller uppskattade lägsta ålder för ålderspension till arbetstagare som inte får partiell förtida ålderspension, *om inte arbetstagaren tidigare under det år under vilket arbetspensionsutdraget sänds har besökt webbtjänsten och tittat på det elektroniska arbetspensionsutdrag som innehåller uppskattningarna.*

151 §

Kevas rätt att få uppgifter för att avgöra ett ärende och verkställa lagstadgade uppgifter

(3 mom. upphävs)

163 §

Utlämnande av uppgifter med hjälp av teknisk anslutning

(upphävs)

Gällande lydelse

2) för en myndighet som sköter verkställigheten av uppgifter enligt EU:s grundförordning om social trygghet eller en överenskommelse om social trygghet till sådana uppgifter som myndigheten enligt 157 § 1 punkten i denna lag har rätt att få,

3) för myndigheter eller organ som nämns i 161 § 1 och 2 mom. i denna lag för utlämnande av uppgifter som avses i nämnda moment,

4) för ett livförsäkringsbolag samt för en tilläggs pensionsstiftelse, tilläggs pensionskassa, EES-tilläggs pensionsstiftelse och EES-tilläggs pensionskassa som avses i lagen om tilläggs pensionsstiftelser och tilläggs pensionskassor till sådana i 159 § avsedda uppgifter som är nödvändiga för skötseln eller ordnandet av grupptilläggs pensionskydd, och (19.11.2021/968)

5) för arbetstagarnas grupplivförsäkringspool, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt eller Statskontoret till sådana uppgifter som avses i 160 § i denna lag.

Keva har dessutom rätt att för offentliga arbetsgivare öppna en teknisk anslutning för fullgörandet av den skyldighet att lämna uppgifter som avses i 153 §. Keva har rätt att också för Pensionskyddscentralen och andra pensionsanstalter öppna en teknisk anslutning för lämnandet av uppgifter till personen själv om hans eller hennes pensionskydd enligt denna lag.

En teknisk anslutning får dock öppnas för utlämnande av uppgifter som avses i 161 § 1 och 2 mom. endast om man har kommit överens om detta enligt 161 § 3 mom.

Med hjälp av en teknisk anslutning som öppnats med stöd av denna paragraf får också sökas sekretessbelagda uppgifter utan samtycke av den vars intressen skyddas genom sekretessen.

Innan en teknisk anslutning öppnas ska den som begär uppgifter lägga fram en utredning för den som öppnar anslutningen om att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

Föreslagen lydelse

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

6.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om Pensionskyddscentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Pensionskyddscentralen (397/2006) 4 § 1 mom., sådant det lyder delvis
ändrat i lag 1263/2016, som följer:

Gällande lydelse

4 §

Pensionskyddscentralens rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter har Pensionskyddscentralen rätt att få de uppgifter som behövs för att individualisera en person, uppgifter om arbetsinkomst samt andra uppgifter om pensionsförsäkring, pensionskydd och övrigt socialskydd som uppgiftslämnaren ombesörjer, när uppgifterna behövs för statistisk verksamhet, forskning och utveckling inom Pensionskyddscentralens verksamhetsområde, av

- 1) arbetspensionsanstalterna,
- 2) Ålands landskapsregering,
- 3) Folkpensionsanstalten,
- 4) Olycksfallsförsäkringscentralen,
- 5) Trafikförsäkringscentralen,
- 6) försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- eller trafikförsäkring,
- 7) Försäkringsbranschens Rehabilitering rf, samt
- 8) övriga myndigheter och inrättningar inom socialförsäkringen om det pensionskydd och den övriga sociala trygghet som dessa instanser sköter.

Föreslagen lydelse

4 §

Pensionskyddscentralens rätt att få och använda uppgifter för statistisk verksamhet, forskning och utveckling

Pensionskyddscentralen har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller erhållande av uppgifter rätt att få uppgifter för den statistiska verksamhet, forskning och utveckling som avses i 2 § 1 mom. enligt följande:

1) av arbetspensionsanstalterna

a) behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,

b) behövliga uppgifter om en persons pensions-, förmåns- och ersättningsansökningar och om uppgifterna i dem, om pensions-, förmåns- och ersättningsbeslut som meddelats en person, om pensioner, förmåner och ersättningar som beviljats en person och om betalning av dem, om en persons ansökningar om pensions- eller socialförsäkring och om uppgifterna i dem, om avgöranden om en persons pensions- eller socialförsäkring samt andra nödvändiga uppgifter om pensionskydd och social trygghet, pensions- och socialförsäkring samt verkställigheten av dessa,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

c) behövlige uppgifter om den rekommenderade arbetsinkomst som beräkningstjänsten för rekommenderad arbetsinkomst ger en företagare och om den arbetsinkomst som pensionsanstalten fastställt för en företagare,

d) sådana behövlige uppgifter om en person som avses i 198 § 1 mom. 2 punkten underpunkterna a–c i lagen om pension för arbetstagare och som lämnats till arbetspensionsanstalten för behandlingen av ett pensions- eller förmånsärende,

2) av Ålands landskapsregering, Folkpensionsanstalten, Olycksfallsförsäkringscentralen, Trafikförsäkringscentralen, Patientförsäkringscentralen, försäkringsbolag som sköter lagstadgad olycksfalls- och trafikförsäkring samt övriga myndigheter och inrättningar inom socialförsäkringen

a) behövlige identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,

b) behövlige uppgifter om en persons pensions-, förmåns- och ersättningsansökningar och om uppgifterna i dem, om pensions-, förmåns- och ersättningsbeslut som meddelats en person, om pensioner, förmåner och ersättningar som beviljats en person och om betalning av dem, om en persons ansökningar om pensions- eller socialförsäkring och om uppgifterna i dem, om avgöranden om en persons pensions- eller socialförsäkring samt andra nödvändiga uppgifter om pensionsskydd och social trygghet, pensions- och socialförsäkring samt verkställigheten av dessa,

c) behövlige uppgifter om namnet på en persons diagnos och koden enligt sjukdomsklassifikationen,

3) av Skatteförvaltningen

a) behövlige identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,

b) behövliga uppgifter om en persons arbetsinkomster, tidpunkt för arbetet och arbetets omfattning, hel- eller deltidsarbete samt perioder då personen varit frånvarande från arbetet,

c) behövliga uppgifter om förvärvs- och kapitalinkomst som grundar sig på en persons egen företagarkerksamhet samt om företagarkerksamhetens form, omsättning och andra omständigheter som beskriver företagarkerksamhetens omfattning,

d) behövliga uppgifter om en persons pensioner och sociala förmåner,

4) av Finansinspektionen följande uppgifter i registret över förmånstagare:

a) behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, yrke, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen,

b) behövliga uppgifter om utkomstskydd för arbetslösa och altherningsersättningar, samt

5) av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata behövliga identifieringsuppgifter om en person, uppgifter om personens kön, medborgarskap, modersmål, civilstånd, familjeförhållanden, födelseort och bostadsort, födelsetid och dödsdag samt andra därmed jämförbara uppgifter som är nödvändiga för den statistiska verksamheten, forskningen och utvecklingen.

—————
Denna lag träder i kraft den

20 .

7.

Lag

om ändring av 5 och 54 § i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015) 5 § 2 mom. och 54 § 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 §

Försäkringsskyldighet

För stipendiater för vilka fastställs en försäkring enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska samtidigt för samma tid och för samma stipendiatarbete fastställas även en försäkring enligt denna lag. På motsvarande sätt fortsätts en försäkring enligt denna lag för en sådan stipendiat vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare efter ett avbrott fortsätts i enlighet med 10 c § 2 mom. i den lagen. Om giltighetstiden för en stipendiats försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ändras till följd av ett förenande enligt 10 d § i den lagen ska också giltighetstiden för en försäkring enligt denna lag ändras på motsvarande sätt.

Föreslagen lydelse

5 §

Försäkringsskyldighet

För stipendiater för vilka fastställs en försäkring enligt 10 a § i lagen om pension för lantbruksföretagare ska samtidigt för samma tid och för samma stipendiatarbete fastställas även en försäkring enligt denna lag. På motsvarande sätt fortsätts en försäkring enligt denna lag för en sådan stipendiat vars försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare efter ett avbrott fortsätts i enlighet med 10 c § 2 mom. i den lagen. Om giltighetstiden för en stipendiats försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ändras till följd av ett förenande enligt 10 d § i den lagen ska också giltighetstiden för en försäkring enligt denna lag ändras på motsvarande sätt. *Om giltighetstiden för en stipendiats försäkring enligt lagen om pension för lantbruksföretagare ändras i enlighet med 10 g § i den lagen ska också giltighetstiden för en försäkring enligt denna lag ändras på motsvarande sätt.*

Gällande lydelse

54 §

Rätt att få olycksfallspension

När nedsättningen i en lantbruksföretagares arbetsförmåga bedöms ska, utöver vad som föreskrivs i 2 och 3 mom., beaktas den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som gäller efter skadefallet. Om det bedöms att lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt i lantbruksföretagararbetet och arbetsinkomsten inte har sänkts efter skadefallet, har han eller hon inte rätt att få olycksfallspension som beviljas tills vidare.

Föreslagen lydelse

54 §

Rätt att få olycksfallspension

När nedsättningen i en lantbruksföretagares arbetsförmåga bedöms ska, utöver vad som föreskrivs i 2 och 3 mom., beaktas den arbetsinkomst enligt lagen om pension för lantbruksföretagare som gäller efter skadefallet. Om det bedöms att lantbruksföretagarens arbetsförmåga är nedsatt i lantbruksföretagararbetet och arbetsinkomsten inte har sänkts efter skadefallet, har han eller hon inte rätt att få olycksfallspension som beviljas tills vidare. *Vad som ovan föreskrivs om bedömning av nedsatt arbetsförmåga och sänkning av arbetsinkomsten iakttas också i fråga om stipendiater, om det stipendiefinansierade arbetet på grund av skadan har minskat med minst 20 procent.*

Denna lag träder i kraft den

20 .

8.

Lag

om ändring av 1 och 9 § i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om pensionsersättning som skall betalas av statens medel för tiden för vård av barn under tre år eller för tiden för studier (644/2003) 1 § 7 punkten och 9 § 3 mom., sådana de lyder, 1 § 7 punkten i lag 458/2020 och 9 § 3 mom. i lag 1190/2007, som följer:

Gällande lydelse

1 §

I denna lag bestäms om en förmån som växer för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Förmånen betalas när pension beviljas med stöd av följande lagar:

7) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om statens pensioner (ÅFS 54/2007).

9 §

De belopp som anges i 2 och 3 § motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Beloppen justeras med lönekoeficienten till nivån vid beräkningstidpunkten.

Föreslagen lydelse

1 §

I denna lag bestäms om en förmån som växer för tiden för vård av barn under tre år och för tiden för studier. Förmånen betalas när pension beviljas med stöd av följande lagar:

7) landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av vissa riksförfattningar om *pension för den offentliga sektorn (Ålands författningssamling 2016:76)*.

9 §

De belopp som anges i 2, 3 och 4 § motsvarar värdet ett (1,000) år 2004 för den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare. Beloppen justeras med lönekoeficienten till nivån vid beräkningstidpunkten.

Denna lag träder i kraft den

20 .